

VILNIAUS UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA:

Medicinos fakulteto tarybos
posėdyje 2005 m. lapkričio mėn. 8 d.
protokolo Nr. 3(503)

Vilniaus universiteto
Senato komisijos posėdyje
2005 m. lapkričio mėn. 10 d.
protokolo Nr. SK 2005-15

VAIKŲ LIGŲ IR VAIKŲ NEUROLOGIJOS

REZIDENTŪROS STUDIJŲ PROGRAMA

Vilniaus universiteto rektorius **akad. B.Juodka**
(parašas)

A. V.

Rezidentūros programos
rengimo vadovas **prof. V. Usonis**
(parašas)

Vilnius, 2005 m. spalio

Rezidentūros studijų programos duomenys

Rezidentūros studijų programa	vaikų ligos ir vaikų neurologija
Studijų sritis	biomedicinos mokslai
Studijų kryptis	medicina
Studijų rūšis	rezidentūros
Studijų trukmė (metais)	6
Programos apimtis kreditais	264
Būtina stojančiojo kvalifikacija	medicinos gydytojas
Suteikiama profesinė kvalifikacija	vaikų ligų gydytojas – gydytojas vaikų neurologas

Programos paskirtis ir tikslai

Vaikų ligos – medicinos sritis, apimanti sveiko vaiko auginimo bei vaikų ligų gydymo sritis. Apie trečdalį bet kurios šalies, tame tarpe – ir Lietuvos gyventojų sudaro vaikai. Vaikų gydytojai teikia pagalbą kiekvienam vaikui: stebi sveiko vaiko augimą, teikia rekomendacijas kūdikių slaugos, maitinimo, dažniausiai pasitaikančių ligų profilaktikos, skiepavimo klausimais. Vaikų gydytojai pirmieji atpažįsta ir gydo dažniausias vaikų ligas, atpažįsta įgimtas bei kitas retesnes vaikų ligas, nukreipia vaikus specialistų konsultacijai. Dauguma lėtinių ligų, kurios vargina žmogų visą gyvenimą, prasideda vaikystėje, todėl šiame amžiaus periode ypatingai svarbi profilaktinė medicinos kryptis. Ankstyva profilaktika ir medikamentinė intervencija vaikų amžiuje gali padėti efektyviai ir santykinai pigiai spręsti daugumą medicininių problemų ne tik vaikų, bet ir suaugusiųjų amžiuje.

Vaikų neurologija- tai medicinos mokslo šaka, nagrinėjanti normalų ir sutrikusį centrinės nervų sistemos ir periferinės nervų- raumenų sistemos vystymąsi nuo vaisiaus iki vėlyvos paauglystės. Ji apima šių sistemų ligų diagnostiką, profilaktiką, gydymą, visapusišką neurologinių ligų ir jų sukkelto invalidumo reabilitaciją, ir mokslinius šios srities tyrimus.

Vilniaus Universitete gydytojai ruošiami specialybinėse medicininėse rezidentūros studijose nuo 1991 metų. Čia paruošti gydytojai vaikų neurologai sėkmingai dirba pagal įgytą specialybę Vilniuje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, atlieka mokslinius tiriamuosius darbus.

Lietuvoje yra trys specializuoti vaikų neurologijos skyriai: Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Daugumoje didžiųjų miestų poliklinikų ir ligoninių dirba vaikų neurologai, tačiau jų trūksta, o kai kuriuose rajonuose jų ir visai nėra ir tai tampa žymia medicinine ir socialine problema. Taigi vaikų neurologų poreikis Lietuvoje yra realus ir jų ruošimas – reikalingas, gerinant Lietuvos vaikų neurologinių susirgimų savalaikę diagnostiką, profilaktiką, gydymą ir reabilitaciją.

Vaikų neurologija, kaip atskira medicinos šaka Europos šalyse egzistuoja daugiau nei 50 metų. Vaikų neurologija- plati medicinos mokslo sritis, reikalaujanti ilgo paruošimo. Bendros vaikų neurologų ruošimo Europos šalyse rekomendacijos buvo priimtoms 2000 metais Europos vaikų neurologų asociacijos (EPNS) valdyboje ir Vaikų neurologų nacionalinių patarėjų Europos komitete.

Europos vaikų neurologų ruošimo programa patvirtinta 2002 metais Europos medicinos specialistų sąjungos (UEMS) Europos vaikų ligų specialistų konfederacijos (CESP) ir 2003 metais UEMS/neurologų valdybos neurologų sekcijoje. Jai pritarė 2002 metais Europos vaikų neurologų draugija ir Nacionalinių patarėjų Europos komitetas (susidedantis iš nacionalinių Europos vaikų neurologų asociacijų ir draugijų atstovų). Pagrindiniai šios programos tikslai yra šie:

1. Gerinti vaikų, turinčių neurologinių sutrikimų medicininę priežiūrą.
2. Nustatyti tikslus žinių ir įgūdžių reikalavimus tretinio lygio gydytojui vaikų neurologui.
3. Užtikrinti mokslo tiriamųjų darbų vystymą ir skatinimą.
4. Suderinti vaikų neurologų ruošimo programas įvairiose Europos šalyse ir palaikyti aukštus vaikų neurologo praktikos standartus Europoje.
5. Skatinti Europos tretinio lygio vaikų neurologijos centrų tinklo vystymą, kas sudarytų sąlygas bendradarbiauti specialistų ruošime ir moksliniuose tyrimuose.

Vaikų nervų ligų rezidentūros programa parengta atsižvelgiant į šiuos dokumentus:

- Vaiko teisių konvencija (Priimta 1989.11.20 JT Generalinės Asamblėjos 44/25 rezoliucija. LT prisijungė 1992.01.05, LR Seimas ratifikavo 1995.07.03);
- Europos tarybos ir Europos parlamento direktyvos 93/16/EEB ir 2001/19/EB;
- Europos medicinos specialistų rengimo teisinius aktus (*Charter on training of medical specialists in the European community; Charter adopted by the Management Council of the UEMS, October 1993, <http://www.uems.net/uploadedfiles/176.pdf>*);
- Lietuvos Respublikos medicinos praktikos mokslo įstatymas (1996.09.25 Nr.I-1555);
- Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas (2000.03.21 Nr.VIII-1586);
- LR Vyriausybės 2003.10.31 nutarimas Nr.1539 dėl gydytojų rengimo;
- LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl nuosekliųjų studijų programų nuostatų patvirtinimo (2000 m. spalio 26 d. Nr 1326, Vilnius);
- LR Švietimo ir mokslo ministro ir LR Sveikatos apsaugos ministro 2004.06.17 įsakymas Nr. ISAK-969/V-445, Dėl medicinos rezidentūros, odontologijos rezidentūros bei veterinarinės medicinos rezidentūros studijų programų reikalavimų ir rezidentūros bazių atrankos ir vertinimo nuostatų patvirtinimo;
- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas dėl medicinos normos MN 66:1999, gydytojas pediatras, teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė (1999 m. 02 26 d. Nr.96, Vilnius);
- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas dėl Lietuvos medicinos normos MN 115:2005, gydytojas neurologas, teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė (2005-04-22, Nr. V-279, Vilnius);
- Vilniaus universiteto statutas;
- Vilniaus universiteto medicinos ir odontologijos rezidentūros reglamentas (patvirtintas VU Senato posėdyje 2004 m.);
- Lietuvos studijų kokybės vertinimo centro pateiktus metodinius patarimus (Rezidentūros studijų programos aprašas, Vilnius, 2005).

Vaikų neurologijos rezidentūros programos tikslai glaudžiai siejasi su VU pagrindiniais tikslais. Programoje numatyti ciklai atliekami Vilniaus Universiteto klinikinėse bazėse, kurios bazuojasi Vilniaus miesto ligoninėse bei su Universitetu glaudžiai bendradarbiaujančiose poliklinikose, kur gydomi sudėtingiausi ir sunkiausi Lietuvoje susirgimai, kur sukaupta turtinga daugiametė praktinė ir mokslinė patirtis, vadovaujant VU pedagogams ir mokslo darbuotojams. Rezidentų darbo vadovai yra patyrę pediatrai ir vaikų ligų specialybių gydytojai, kurių dauguma dirba ir Universitete. Jie ne tik patyrę praktikai bet ir patyrę pedagogai bei dėstytojai.

Vaikų neurologijos studijų tikslas – suteikti būsimam gydytojui vaikų neurologui teorinių žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų įgyti gydytojo vaikų neurologo profesinei kvalifikacijai ir savarankiškai gydytojo vaikų neurologo praktikai, teikiant kvalifikuotą ir specializuotą medicinos pagalbą bei sprendžia vaikų ligų ir vaikų neurologinių ligų diagnostikos, gydymo, profilaktikos, dispanserizacijos ir ligonių reabilitacijos klausimus, teikiant jiems psichologinę pagalbą, propaguojant sveiką gyvenseną, atsižvelgiant į nuolatinę pediatrijos ir neurologijos mokslo ir praktikos pažangą.

Užbaigus rezidentūrą ir išlaikius baigiamąjį egzaminą raštu, įgyjama gydytojo vaikų neurologo kvalifikaciją.

Bendrieji reikalavimai

1. Dėmesys pacientui. Rezidentai turi išmokti suprasti specialiuosius vaiko poreikius, išmokti bendravimo su vaikais ir jų šeima. Ypatingas dėmesys būtinas bendraujant su paaugliais.

2. Profesinis bendravimas (vaiko pasitikėjimas sveikatos paslaugų teikėjais). Rezidentai turi išmokti bendravimo su vaikais, tėvais ar globėjais, surinkti ligos anamnezę, bendrauti vaikui suprantama kalba ir ištirti vaiką.

3. Bendravimas, esant ypatingoms aplinkybėms. Rezidentai turi išmokti bendrauti su pacientu, tėvais ar globėjais, esant ypatingoms situacijoms: pirmą kartą diagnozavus apsigimimus, negalią ar piktybinius auglius, esant emocinėms ar psichikos problemoms, sergant nepagydomomis ligomis, esant gyvybei grėsmingoms būklėms, terminalinėms ligų stadijoms, prievartos prieš vaiką atvejais.

4. Kitų kultūrų supratimas. Rezidentai turi išmokti nediskriminuojančio požiūrio bendraujant su kitų etninių ar socialinių grupių tėvais ar globėjais.

5. Vaiko teisių žinojimas. Rezidentas turi susipažinti su pagrindiniais vaiko teisių nacionaliniais ir tarptautiniais dokumentais (Vaiko teisių konvencija ir kitais).

6. Etiniai principai. Rezidentas turi susipažinti su pagrindiniais mokslinių tyrimų etikos principais, Helsinkio deklaracija, etikos komitetų veikla, gyvybę palaikančių procedūrų, organų transplantacijos ir genetinės inžinerijos ir kitos medicininės veiklos etiniais aspektais.

7. Profesinio diskretiškumo ir konfidencialumo klausimai

8. Dėmesys kolegoms

9. Kooperatyvų ryšių su kolegomis, medicinos personalu ligoninėje ir visuomenėje nustatymas ir palaikymas. Profesinės atsakomybės aptariant kolegų veiksmus ugdymas.

10. Savikritiškumas. Mokyti įvertinti savo kompetencijos ribas, mokyti siekti patarimo bei pagalbos, suklydus – priimti kritiką, atstatyti tiesą.

11. Mokymas suformuluoti problemą. Rezidentas turi išmokti aiškiai ir suprantamai pristatyti medicininės problemas.

12. Raštvedyba, dokumentų tvarkymas. Rezidentas turi susipažinti su pagrindiniais medicininė dokumentų tvarkymo reikalavimais, išmokti tinkamai pildyti ligos istoriją, kitus medicininis dokumentus.

13. Medicinos teisė. Rezidentas turi susipažinti su pagrindiniais veiklą reglamentuojančiais teisiniais (norminiais) dokumentais.

14. Informacijos pateikimas. Rezidentas turi išmokti teikti medicininę informaciją, nustatyti savo kompetencijos teikti šia informaciją ribas, atsižvelgiant į pacientų teisių bei kitus reikalavimus.

15. Kritiškas medicinos literatūros skaitymas. Rezidentas turi išmokti kritiškai skaityti medicininę literatūrą, išmokti vertinti informacijos šaltinių patikimumą.

Programos sandara ir turinys

Vaikų nervų ligų rezidentūros studijų programos planas

I. Vaikų ligų studijų planas (1-4 metai)

Programos ciklas (modulis)	Ciklo kodas	Trukmė	Kreditai	Vieta
Vaikų alergologija	BP-Alr	2 mėn	8	VUVL PC
Vaikų chirurgija	BP-Chr	1 mėn	4	VUVL Ch-C
Vaikų endokrinologija	BP-End	1 mėn	4	VUVL PC
Vaikų gastroenterologija, hepatologija ir mityba	BP-Gen	3 mėn	12	VUVL PC
Vaikų infekcinės ligos	BP-Inf	4 mėn	16	VUVL PC
Vaikų intensyvioji terapija	BP-Int	4 mėn	16	VUVL PC, VMUL
Vaikų kardiologija	BP-Kar	2 mėn	8	VMUL, VUVL PC
Įgimtos širdies ydos	BP-Įši	1 mėn.	4	VU SK
Vaikų nefrologija	BP-Nef	2 mėn	8	VUVL PC
Neonatologija	BP-Neo	3 mėn	12	VMUL ir VUVL Neo-C
Vaikų neurologija	BP-Neu	2 mėn	8	VUVL PC
Vaikų onkohematologija	BP-Onh	3 mėn	12	VUVL PC
Vaikų ir paauglių psichiatrija ir raidos sutrikimų reabilitacija	BP-Psr	3 mėn	12	VUVL VRC
Vaikų pulmonologija ir ftiziatrija	BP-Pul	5 mėn	20	VUVL, VMUVL, RTIUL
Vaikų reumatologija	BP-Reu	2 mėn	8	VUVL PC
Ambulatorinė pediatrija	BP-Pol	2 mėn	8	Vilniaus m. Pylimo poliklinika
Vaikų otorinolaringologija	BP-Lor	1 mėn	4	VUVL ChC
Pasirenkamieji ciklai	BP-Pas	2 mėn	8	
Iš viso		43 mėn	172	

II. Vaikų nervų ligų studijų planas (5-6 metai)

Programos ciklas (modulis)	Ciklo kodas	Trukmė	Kreditai	Vieta
Vaikų neurologija	NeuVNeu	10,5 mėn.	42	VUVL PC
Naujagimių neurologija	NeuNeo	1,5 mėn.	6	VUVL NeoC
Raidos sutrikimų diagnostika ir reabilitacija	NeuReab	3 mėn.	12	VUVL VRC
Vaikų ir paauglių psichiatrija	NeuPsich	1,5 mėn.	6	VUPsL v psich sk
Vaikų traumatologijos pagrindai	NeuTrau	1 mėn.	4	VUVL ChC
Neurologija	NeuNeu	2,5 mėn.	10	VULSK NeuroC
Neurochirurgijos pagrindai	NeuNCh	1 mėn.	4	VUGPL NeuroChC
Pasirenkamas modulis	NeuPasir	1 mėn.	4	
Iš viso		22 mėn.	88	

Vaikų neurologijos rezidentūros studijų trukmė – 6 metai (264 kreditai).

Vaikų neurologai ruošiami po medicinos studijų nuosekliųjų dvipakopių šešerių metų studijų būdu, kurių metu pirmuosius keturis metus yra studijuojamos vaikų ligos (bendroji pediatrija), likusius du metus gilinamos vaikų neurologijos žinios ir įgyjami praktiniai šios specialybės gydytojo įgūdžiai.

Vaikų ligų bendrosios rezidentūros trukmė – ketveri metai (176 kreditų). Kiekvienais metais numatyti būtinų studijų ciklai, kurių trukmė svyruoja nuo 1 mėnesio iki 4 mėnesių (nuo 4 iki 16 kreditų). Trumpi ciklai (pvz.: vaikų otorinolaringologija) yra daugiau pažintiniai. Jų metu rezidentas privalo išmokti šių specialybių bendrybes ir mokėti suteikti skubią pirminę pagalbą.

Vaikų neurologijos rezidentūros trukmė – dveji metai (88 kreditai). Vaikų neurologijos rezidentūros turinys apima vaikų nervų sistemos anatomijos, fiziologijos, nervų sistemos pakenkimų topinės diagnostikos, neurologinio vaiko ištyrimo, vaikų nervų sistemos ligų studijavimą, apimant jų epidemiologiją, etiologiją, patofiziologiją, patomorfologiją, kliniką, klasifikaciją, laboratorinę ir instrumentinę diagnostiką, diferencinę diagnostiką, gydymą, galimas ligos ir gydymo komplikacijas, ligos baigtis, profilaktiką ir reabilitaciją. Studijos suskirstytos į atskirus modulius (ciklus), siekiant įgyti studijų programoje numatytas žinias ir įgūdžius (žiūr. lentelę). Trumpi chirurgijos ciklai (traumatologijos ir neurochirurgijos pagrindų) yra daugiau apžvalginiai, nesiekiant įgyti praktinių chirurginių įgūdžių, o supažindinantys su chirurginėm nervų ligų gydymo galimybėm, indikacijom ir taktika, ypač teikiant pirmąją ir skubią pagalbą, laiku nukreipiant ligonius neurochirurginiam gydymui. Antrųjų metų eigoje rezidentas gali pasirinkti trumpą individualų ciklą, susijusį su siaura neurologinių tyrimų, ligų ar specifinio gydymo sritimi (tam sudaromi individuali programa).

Priede (P1) pridedamos ciklų (modulių) programas.

Studijos

Šešerių metų vaikų neurologijos rezidentūrą siūloma atlikti Vilniaus universiteto vaikų ligoninėje (VUVL), Vilniaus miesto universitetinėje ligoninėje (VMUL), Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose (VULSK), VUVL Vaiko raidos centre (VUVL VRC), Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės universitetiniame vaikų psichiatrijos skyriuje (VUPsL), Vilniaus Universitetinėje Greitosios Pagalbos Ligoninėje (VUGPL), Vilniaus Respublikinės tuberkuliozės ir infekcinių ligų universitetinės ligoninės (RTIUL) vaikų tuberkuliozės padalinyje.

Rezidento darbo dienos trukmė 8 valandos, darbo savaitė – 40 valandų (1 kreditas).

Teorinę ciklo dalį sudaro seminarų ir paskaitų lankymas, savarankiškas medicinos literatūros ir elektroninių medicinos informacijos duomenų bazių studijavimas, mokslinis darbas. Praktinę ciklo dalį sudaro darbas atitinkamo profilio gydymo įstaigose: ligonių kuravimas, dalyvavimas vizitacijose ir ligonių aptarimuose, budėjimai, kur tai numatyta, diagnostinių ir gydomųjų procedūrų įsisavinimas.

Kiekviename darbo cikle sudaromas darbo planas ir teorinių žinių bei privalomų įgūdžių apimtis. Visose rezidentūros darbo turėtų būti skirta laiko ambulatoriniams darbams. Privalomi budėjimai, kaip tai numatyta rezidentūros reglamente. Po naktinio budėjimo rezidentams privaloma nedarbo diena. Be praktinio darbo, vedami teoriniai seminarai. Teoriniams užsiėmimas skiriama iki 20% darbo laiko. Bent vieną kartą per mėnesį referuojama literatūra ir rengiami seminarai klinikai aktualia tematika. Kiekvienoje klinikoje rezidentas turi parengti mažiausiai vieną referatą - klinikinės medžiagos analizę. Skatinami stambesnės apimties kryptingi rezidentų moksliniai darbai.

Kiekvieno ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema.

Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%),
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas. Kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija įvertina rezidentūros eigą, patikslina rezidento darbo planą ateinantiems darbo metams.

Per rezidentūros studijų metus rezidentas privalo paskelbti bent vieną spausdintą darbą. Šio darbo vadovu gali būti bet kuris rezidentūros dėstytojas, turintis mokslinį laipsnį. Spausdintas darbas gali būti paruoštas ir kelių bendraautorių. Baigiamąjį darbą (mokslinis straipsnis spaudoje, pranešimas konferencijoje, rezidento darbas) įvertina rezidentūros egzaminų komisija. Vertinimo rezultatai (iki 2 balų) pridedami prie baigiamojo egzamino balo.

Studijų pabaiga

Baigusieji rezidentūrą laiko valstybinius vaikų ligų rezidentūros kvalifikacinius egzaminus raštu ir žodžiu. Įvykdę visą studijų programą vaikų ligų rezidentai egzaminuojami raštu. VU Rektorius įsakymu sudaroma egzaminų komisija, kurią sudaro nemažiau kaip 5 nariai ir paskiriamas egzamino laikas. Du narius gali skirti Sveikatos apsaugos ir Švietimo ir mokslo ministerija. Iniciatyvos teisę siūlyti savo atstovus turi ir atitinkamos gydytojų specialistų draugijos. Egzaminų bilietuose yra 32 bilietai po 4 klausimus iš dažniausių vaikų priežiūros klausimų, vaikų ligų, vaikų nervų ligų bei klinikinių situacijų. Po įvertinimo rašto darbo egzaminatoriai klausimus pateikia žodžiu. Vertinama 10 balų sistema pagal:

- egzamino metu pademonstruotas teorines žinias,
- atliktų diagnostinių ir gydomųjų procedūrų kiekį ir kokybę,
- rezidentūros metu atliktą mokslinį darbą.

Išlaikius baigiamąjį egzaminą Vilniaus universitetas išduoda profesinės kvalifikacijos pažymėjimą, kuris suteikia galimybę gauti vaikų ligų gydytojo licenciją.

Pedagoginis ir mokslinis personalas

Rezidentūrą koordinuoja, organizuoja ir už jos eigą atsako atitinkamos rezidentūros koordinadorius – Medicinos fakulteto teikimu, universiteto rektorius įsakymu paskirtas universiteto darbuotojas. Medicinos fakulteto teikimu ir Rektorius įsakymu rezidento vadovu skiriamas universiteto dėstytojas ar sveikatos priežiūros specialistas, dirbantis rezidentūros bazėje ir turintis ne mažesnę kaip penkerių metų darbo stažą pagal profesinę kvalifikaciją. Pedagoginis ir mokslinis personalas komplektuojamas atsižvelgiant į numatomo rezidentų vadovo kompetenciją bei sugebėjimą dirbti su rezidentais. Vadovai privalo turėti atitinkamos specialybės licenciją, pirmenybė teikiama mokslinius laipsnius turintiems specialistams.

Programos aprūpinimas

Visose bazėse gydytojai rezidentai gali naudotis bazėse naudojama diagnostine aparatūra ir kitomis toje bazėje naudojamomis medicinos technologijomis. Visose bazėse būtina

plėsti galimybes rezidentams naudotis šiuolaikinėmis informacijos technologijomis. Būtina plėsti interneto prieigą turinčių kompiuterių tinklą, kuriais būtų galima naudotis VU bibliotekos turimomis elektroninėmis duomenų bazėmis.

Išoriniai ryšiai

Panaši vaikų nervų ligų rezidentūra vykdoma Kauno medicinos universitete. Ji skiriasi tuo, kad nemaža dalis Kauno universiteto rezidentų mokymo programą vykdo ne tik universitetinėse bazėse, bet ir rajonų centrinėse ligoninėse. Vaikų ligų ir vaikų neurologijos rezidentūros studijų dalis gali būti vykdoma ir Kauno medicinos universitete pagal dvišales sutartis ir užsienio universitetuose ir klinikose. Į užsienio universitetus studijuoti rezidentai išleidžiami suderinus rezidentūros studijų programas Vilniaus universiteto nustatyta tvarka. Grįžęs rezidentas privalo pristatyti atlikto ciklo dokumentus ir ataskaitą savo vadovui. Jų nepristatęs ir užtrukęs užsienyje ilgiau nei patvirtinta Vilniaus universiteto Rektoriaus įsakymu, rezidentas svarstomas Medicinos fakulteto taryboje ir informuojamas Vilniaus universiteto Rezidentūros ir doktorantūros skyrius.

Vidinis studijų kokybės užtikrinimas

Rezidentūros metu rezidentas atlieka gydytojo padėjėjo darbą. Ligoninių vaikų skyriuose jų darbą kontroliuoja skyriaus vedėjai ir rezidento vadovai. Bent kartą per semestrą rezidentus tikrina vaikų ligų programos koordinatoriaus.

Studijų turinys ir metodikos atnaujinamos kas metai birželio mėnesį. Už programų atnaujinimą atsakingas rezidentūros koordinatorius. Atsižvelgiama į egzaminuotojų ir rezidentų pastabas bei pageidavimus peratestavimo metu, kiekvienų metų birželio mėnesį. Atliekama anoniminė anketinė baigusią rezidentūros etapą rezidentų apklausa apie rezidentūros kokybę, dėstytojų kompetenciją, kvalifikacijos priežiūrą bei trūkumus.

Kiekvieno ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Kiekvienų metų birželio mėnesį Medicinos fakulteto dekanas paskirta komisija vertina rezidentūros eigą ir sprendžia apie rezidentūros metų įvertinimą bei perkėlimą į kitus rezidentūros studijų metus.

Įvykdę visą studijų programą vaikų ligų rezidentai egzaminuojami raštu. VU Rektoriaus įsakymu sudaroma egzaminų komisija, kurią sudaro nemažiau kaip 5 nariai ir paskiriamas egzamino laikas. Du narius gali skirti Sveikatos apsaugos ir Švietimo ir mokslo ministerija. Inicijatyvos teisę siūlyti savo atstovus turi ir atitinkamos gydytojų specialistų draugijos. Egzaminų bilietuose yra 32 bilietai po 4 klausimus iš dažniausių vaikų priežiūros klausimų, vaikų ligų bei klinikinių situacijų.

Programos poreikis

Lietuvoje yra trys specializuoti vaikų neurologijos skyriai: Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Daugumoje didžiųjų miestų poliklinikų ir ligoninių dirba vaikų neurologai, tačiau jų trūksta, o kai kuriuose rajonuose jų ir visai nėra ir tai tampa žymia medicinine ir socialine problema. Vaikų neurologų poreikis Lietuvoje yra realus ir jų ruošimas – reikalingas, gerinant Lietuvos vaikų neurologinių susirgimų savalaikę diagnostiką, profilaktiką, gydymą ir reabilitaciją.

Vaikų neurologija, kaip atskira medicinos šaka Europos šalyse egzistuoja daugiau nei 50 metų. Vaikų neurologija – plati medicinos mokslo sritis, reikalaujanti ilgo paruošimo. Bendros vaikų neurologų ruošimo Europos šalyse rekomendacijos buvo priimtos 2000 metais Europos

vaikų neurologų asociacijos (EPNS) valdyboje ir Vaikų neurologų nacionalinių patarėjų Europos komitete. (žiūr. Programos paskirtis ir tikslai, psl. 3).

Numatomas rezidentų skaičius ir jų kvalifikacija

Į vaikų nervų ligų rezidentūrą priimama vadovaujantis priėmimo į Vilniaus universiteto internatūros ir rezidentūros studijas tvarka, patvirtinta Vilniaus universiteto Senato komisijos. Maksimaliai studijuoti vaikų ligų rezidentūroje gali iki 4 rezidentų. Jie turi būti baigę universitetines vientisąsias medicinos studijas ir internatūrą.

CIKLŲ PROGRAMOS

1-4 metų vaikų ligų ir vaikų neurologijos rezidentūros studijas sudaro 17 ciklų
(modulių)

1.1. AMBULATORINĖ PEDIATRIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Ambulatorinė pediatrija, ciklo kodas BP-Pol**

2. Apimtis kreditais: **8 kreditai (2 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis: **258 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų poliklinikos cikle nagrinėjamos įvairaus amžiaus vaikų anatomijos ir fiziologijos ypatybės, racionalaus maitinimo ir priežiūros, bendrieji vaikų ligų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos klausimai.

Rezidentai supažindinami su pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarka, su naujagimių, kūdikių, vaikų profilaktinių sveikatos tikrinimų tvarka, lėtinėmis ligomis sergančių vaikų ilgalaikiu stebėjimu. Pateikiamos patvirtintos ligų diagnostikos ir ambulatorinio gydymo metodikos.

Rezidentai išmoksta vertinti vaikų augimą ir brendimą, išrašyti kompensuojamų vaistų receptus, vykdyti nedarbingumo ekspertizę.

Studijų metodai:

1) Dalyvauja priimant ambulatorinius ligonius – įvertina būklę, nustato preliminarią diagnozę, skiria diagnostikai reikiamus tyrimus, sudaro gydymo planą, vertina tyrimų rezultatus, esant reikalui koreguoja gydymą, išrašo kompensuojamus vaistus, atlieka nedarbingumo ekspertizę, siunčia II lygio specialistų konsultacijoms, medicininei reabilitacijai.

2) Dalyvauja atliekant profilaktinius sveikatos tikrinimus – įvertina vaiko augimą ir brendimą, pataria sveikos gyvensenos klausimais, atlieka profilaktinius skiepėjimus.

Nustačius ankstyvus raidos sutrikimus nukreipia į ankstyvosios reabilitacijos tarnybą.

3) Savarankiškai studijuoja medicininę literatūrą bei pristato pagal numatytas teorinių seminarų temas.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, valandų skaičius
1.	Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarka . Antrinio lygio specialistų konsultacijos	4
2.	Profilaktiniai sveikatos tikrinimai sveikatos priežiūros įstaigose. Sergančių lėtinėmis ligomis ilgalaikis stebėjimas	9
3.	Vaikų augimo ir brendimo vertinimas, vaikų raidos vertinimas. Ankstyva vaikų reabilitacija	8
4.	Kūdikių ir vaikų racionalios mitybos pagrindai	8
5.	Vaistų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių išlaidos ambulatorinio gydymo metų kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų skyrimas. Antibakteriniai preparatai.	9
6.	Vaikų profilaktiniai skiepėjimai	9

7.	Ikihospitalinė pagalba esant ūminėms būklėms	8
8.	Medicininė rehabilitacija ir sanatorinis gydymas. Vaikų invalidumas	9
	Iš viso:	64

Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarka. Antro lygio specialistų konsultacijos.

Rezidentai supažindinami su ambulatorines paslaugas teikiančių įstaigų finansavimo tvarka. Aptariama siuntimo II lygio specialistų konsultacijoms tvarka, indikacijos.

Supažindinami su poliklinikoje teikiamomis mokamomis paslaugomis.

Profilaktiniai sveikatos tikrinimai sveikatos priežiūros įstaigose. Sergančių lėtinėmis ligomis ilgalaikis stebėjimas.

Rezidentai supažindinami su SAM 2000-05-31 įsakymu Nr.301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ reikalavimais.

Aptariamas sveikatos tikrinimo periodiškumas, tikrinimų apimtis.

Supažindinami su SAM 1993 m. metodinėmis rekomendacijomis „Sergančių vaikų dispanserizavimas“.

Vaikų augimo brendimo vertinimas, vaikų raidos vertinimas. Ankstyva vaikų rehabilitacija.

Analizuojama morfologinių ir funkcinių augimo rodiklių svarba kompleksiskai vertinant vaiko sveikatos būklę. Rezidentai įsisavina šiuolaikinę vaikų ir paauglių morfologinės bei funkcinės būklės vertinimo metodiką. Vertinama vaiko raida. Esant vaikų raidos sutrikimams jie nukreipiami į ankstyvosios rehabilitacijos tarnybą.

Rezidentai susipažįsta su vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios rehabilitacijos tarnybos – dienos stacionaro darbu.

Kūdikių ir vaikų racionalios mitybos pagrindai.

Akcentuojama natūralaus kūdikių maitinimo svarba. Analizuojamas papildomo maitinimo skyrimas, terminai, dirbtinis maitinimas, vyresnių vaikų racionalus maitinimas.

Vaistų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių išlaidos ambulatorinio gydymo metu kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų, skyrimas. Antibakteriniai preparatai.

Rezidentai supažindinami su LR SAM 2002-02-14 įsakymu Nr.84 patvirtintu „Ligų ir kompensuojamų vaistų joms gydyti sąrašu (A sąrašas), 2000-01-28 įsakymu Nr.49 patvirtintu kompensuojamųjų vaistų sąrašu (B sąrašas), 2000-10-06 įsakymu Nr.529 patvirtintu medicinos pagalbos priemonių sąrašu (C sąrašas).

Analizuojami receptų kompensuojamiems vaistams rašymo reikalavimai, kompensuojamų antibakterinių preparatų sergant pneumonija skyrimo metodika.

Vaikų profilaktiniai skiepėjimai.

Rezidentai supažindinami su imunoprofilaktikos organizavimu ir atlikimu, Lietuvos respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendoriumi, Lietuvoje registruojamomis nepageidaujamos reakcijomis į skiepus.

Ikihospitalinė pagalba esant ūminėms būklėms.

Aptariami pradinio vaikų gaivinimo principai, ikihospitalinė pagalba hipertermijos, ūmių buitinių apsinuodijimų atvejais.

Medicininė rehabilitacija ir sanatorinis gydymas. Vaikų invalidumas.

Supažindinami su LR SAM 2003-07-11 įsakymu Nr.444 „Dėl medicininės rehabilitacijos ir sanatorinio gydymo organizavimo“.

Aptariami medicininės rehabilitacijos etapai, vaikų atrankos ir siuntimo į medicininės rehabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarka.

Supažindinami su ligų ir būklių dėl kurių vaikams nustatoma negalia sąrašu, skiriamus negalios lygius.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos). Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

A.Raugalė Klinikinė pediatrijos farmakologija, Vilnius 1997 m.

A.Raugalė Pediatrijos vaistų žinynas, Vilnius 1998 m.

Autorių kolektyvas Vaikų gaivinimas (metodinės rekomendacijos), Vilnius 1999 m.

Autorių kolektyvas red. A.Raugalė Vaikų ligos I t, Vilnius 2000 m.

A.Raugalė Antimikrobiniai preparatai klinikinėje praktikoje, Vilnius 2001 m.

V.Usonis Skiepų knyga, Vilnius 2002 m.

Autorių kolektyvas red. A.Raugalė Vaikų ligos II t, Vilnius 2003 m.

Autorių kolektyvas, red. V.Basys Vaiko priežiūros ir ligų žinynas 1 (A-L), Vilnius 2005 m. spalio 18 d.

Periodinis žurnalas „Pediatrija“.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka. Rezidentų dienyne žymima apie įgytus praktinius įgūdžius ir atliktas manipuliacijas. Ciklo pabaigoje rezidentų teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ ALERGOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų alergologija, ciklo kodas BP-Alr**

2. Apimtis kreditais: **8 kreditai (2 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis 258 val., teorinė dalis – 64 val.

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Vaikų alergologija apima alergines ir imunines vaikų ligas. Cikle nagrinėjami teoriniai ir praktiniai vaikų alergologijos klausimai. Išdėstomi vaikų alergijos raidos ypatumai, alerginių ligų imunologija, etiologija ir patogenezė, specifinės diagnostikos ir imunoterapijos principai ir metodai. Pateikiamos tarptautinės vaikų alerginių ligų diagnostikos ir gydymo sutarimo taisyklės. Apmokoma, kaip įvertinti alergologinius mėginius, kvėpavimo funkcijos ir specifinius laboratorinius vaikų alerginių ligų tyrimus. Rezidentai turi išmokti diagnozuoti pagrindines vaikų alergines ligas, įvertinti atopinio dermatito sunkumo laipsnį pagal SCORAD indeksą, parinkti individualią eliminacinę dietą, vertinti alerginius odos mėginius, provokacinius mėginius, plaučių funkcijos tyrimų duomenis, interpretuoti laboratorinių tyrimų duomenis, teikti būtinąją pagalbą anafilaksinio šoko metu, turi žinoti alerginių ir imuninių ligų patofiziologiją, diagnostiką, gydymą, profilaktiką.

Aptariami ligoniai. Pateikiami klinikinių tyrimų duomenys apie naujausius vaistus. Diskusijose aptariami praktikai ir mokslui svarbūs vaikų alergologijos uždaviniai. Pratybų metu rezidentai dirba vaikų ligų ir vaikų alergologijos skyriuje, kuruodami ligonius ir budėdami, ir dalyvauja priimant ambulatorinius ligonius. Rezidentai aktyviai dalyvauja mokslinėje veikloje ir praktinėse-mokslinėse konferencijose.

Studijų metodai: 1) darbas vaikų ligų ir vaikų alergologijos skyriuje ir poliklinikoje – ligonių priėmimas, būklės įvertinimas, preliminarios diagnozės ir ligos sunkumo laipsnio nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir ligonio gydymo plano sudarymas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas; 2) dalyvavimas visose skyriuje atliekamosiose gydomosiose ir diagnostinėse procedūrose ir intervencijose, 3) gydomų ligonių pristatymai skyriaus vizitacijose ir bendrose klinikų konferencijose su teoriniu

pristatomos patologijos pagrindimu ir diferenciacija; 4) medicininės literatūros savarankiškas studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas; 5) mokslinio darbo parengimas ciklo pradžioje pasirinkta tema, pvz.: pranešimo konferencijoje ir (arba) straipsnio.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, valandų skaičius
1.	Alergologijos istorija ir vaikų alergologinė tarnyba Lietuvoje	4
2.	Imunologiniai alerginių ligų mechanizmai: klinikinė reikšmė. Alergenai ir aplinkos veiksniai. Kryžminės reakcijos. Vaikų alergijos raidos ypatumai	7
3.	Bendrieji alerginių vaikų ligų klasifikacijos ir specifinės diagnostikos principai. Alerginių vaikų ligų profilaktikos ir gydymo bei specifinės imunoterapijos principai.	9
4.	Respiracinės vaikų alergozės: bronchų astma, alerginiai rinitai, polinozė ir kitos alerginės kvėpavimo takų ligos. Alerginiai konjunktyvitai	7
5.	Vaikų alergodermatozės: atopinis dermatitas, alerginis kontaktinis dermatitas. Alergija maistui	7
6.	Virškinamojo trakto vaikų alerginės ligos	7
7.	Ūminės generalizuotos alerginės reakcijos: dilgėlinė ir Kvinkės edema, Stivenso-Džonsono, Lajelio sindromai, seruminė liga ir seruminės reakcijos, anafilaksinis šokas. Alergija vabzdžių įgėlimams. Alergija vaistams.	7
8.	Vaikų imuniteto ypatumai ir imunodeficitinės būklės	9
9.	Antialerginių preparatų ir imuninę sistemą veikiančių vaistų klinikinė farmakologija	7
	Viso	64

1. Alergologijos istorija ir vaikų alergologinė tarnyba Lietuvoje. Aptariama alergologijos ir vaikų alergologijos mokslo pradžia ir raida. Pateikiami duomenys apie praktinės vaikų alergologijos tarnybos įkūrimą ir veiklą bei vaikų alergologijos specialybės ištakos ir situaciją Lietuvoje.

2. Imunologiniai alerginių ligų mechanizmai: klinikinė reikšmė. Pateikiami keturi alerginių reakcijų tipai (pagal Gell & Coombs, 1968) ir trys imunologiniai alerginių ligų tipai. Aptariami alergenai (namų ir išorinės aplinkos), kryžminės reakcijos tarp augalų žiedadulkių, augalinio maisto, vaistažolių. Supažindinama su naujai peržiūrėta tarptautine alergijos nomenklatūra (2001, 2004), vaikų alergijos raidos ypatumais (atopijos maršu), alerginių ligų ir alerginio uždegimo tarpusavio sąryšiu.

3. Bendrieji alerginių vaikų ligų klasifikacijos ir specifinės diagnostikos principai. Supažindinama su ankstyva vaikų alergijos diagnostika. Pateikiamos įrodymais pagrįstos vaikų alerginių ligų diagnostikos rekomendacijos ir metodai. Aptariami alerginiai odos, eliminaciniai ir provokaciniai mėginiai, specifiniai laboratoriniai tyrimai. Nagrinėjami alerginių vaikų ligų profilaktikos ir gydymo bei specifinės imunoterapijos principai.

4. Respiracinės vaikų alergozės: bronchų astma, alerginiai rinitai, polinozė ir kitos alerginės kvėpavimo takų ligos, alerginiai konjunktyvitai. Pateikiami duomenys apie šių ligų

etiologiją, patogenezę, klasifikaciją, kliniką, diagnostiką, gydymą. Supažindinama su Lietuvos augalų žydėjimo kalendoriumi, profilaktinėmis namų aplinkos kontrolės priemonėmis. Nurodomi patarimai tėvams.

5. Vaikų alergodermatozės: atopinis dermatitas, alerginis kontaktinis dermatitas. Aptariami atopinio dermatito klinikiniai tipai, diagnostikos kriterijai, sunkumo laipsnio įvertinimas pagal SCORAD indeksą, diferencinė diagnostika, komplikacijos ir gydymo algoritmas. Pateikiami dažniausia kontaktiniai alergenai ir jų šaltiniai, diagnostikos, diferencinės diagnostikos, gydymo ir profilaktikos principai. Supažindinama su dažniausiomis klinikinėmis alergijos maistui išraiškos formomis, diagnostikos mėginiais, dietinio ir medikamentinio gydymo bei profilaktikos principais.

6. Virškinamojo trakto vaikų alerginės ligos. Pateikiama vaikų virškinimo organų alerginių ligų klasifikacija ir etiologija. Nagrinėjami klinikos, diagnostikos ir medicininio stebėjimo principai, gydymas ir profilaktika.

7. Ūminės generalizuotos alerginės reakcijos: dilgėlinė ir Kvinkės edema, Stivenso-Džonsono, Lajelio sindromai, seruminė liga ir seruminės reakcijos, anafilaksinis šokas. Aptariami skirtingi dilgėlinės tipai ir jų priežastys. Pristatomos įrodymais pagrįstos dilgėlinės gydymo rekomendacijos. Stivenso-Džonsono, Lajelio sindromų, seruminės ligos etiologija, diagnostika ir diferencinė diagnostika, vietinio odos ir gleivinių gydymo bei priežiūros ypatumai, prognozė ir profilaktika. Supažindinama su vietinėmis ir sisteminėmis anafilaksinėmis reakcijomis į vabzdžių įgėlimą, jų gydymo ir profilaktikos principais. Aptariami alergijos vaistams etiologija, diagnostiniai mėginiai, gydymas ir profilaktika.

8. Vaikų imuniteto ypatumai ir imunodeficitinės būklės. Supažindinama su imuninės sistemos sandara ir jos raida. Aptariamas normalus ir pataloginis imuninis atsakas. Pateikiamos pirminių ir antrinių imunodeficitų klinikinės formos, jų ankstyvos diagnostikos kriterijai, laboratoriniai rodikliai, gydymo principai.

9. Antialerginių preparatų ir imuninę sistemą veikiančių vaistų klinikinė farmakologija. Aptariamos imuninę sistemą veikiančių bei alerginėms vaikų ligoms gydyti vartojamų vaistų farmakokinetikos ypatybės, skyrimo indikacijos ir kontraindikacijos. Supažindinama su vietiskai vartojamų odos alerginėms ligoms gydyti gliukokortikoidų klasifikacija ir jų indikacijomis. Aptariamas ilgalaikiam pakopiniam alerginių ligų gydymui skiriamų vaistų nuo alerginio uždegimo ir simptominiam gydymui skiriamų vaistų efektyvumas, saugumas ir vartojimo formos.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas

1. Aut.kolektyvas, red.Raugalė A. Vaikų ligos, IV t., Vilnius, 2006
2. Specializuota skubi pagalba vaikams. Red. L.Chameides, M.H. Hazinski, 1998.
3. Nelson Text book of Pediatrics, editor R.E. Behrman, 2000.
4. www.emedicine.com, www.aai.lt, www.alergija.lt
5. Periodiniai žurnalai: "Pediatrija", „Vaikų pulmonologija ir alergologija“, „Allergy“, „Pediatric Allergology and Clinical Immunology“
6. Aut.kolektyvas, red. Basys V. Vaiko priežiūros ir ligų žinynas, 1 (A-L), Vilnius, 2005.
7. Adomaitienė D. ir kt. Klinikinės imunologijos įvadas, Vilnius, 2001.
8. Dubakienė R. Alergologija (Pagrindai), Vilnius, 2002.
9. Holgate ST et al. Allergy, Mosby International Ltd. 2001.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidento dienyne žymima: gydytų ligonių skaičius bei stebėtų ir savarankiškai atliktų procedūrų skaičius; dalyvavimas teoriniuose seminaruose ir mokslinėse-praktinėse konferencijose; ligonių pristatymas klinikinėse konferencijose ir vizitacijose

Po ciklo laikoma įskaita raštu (testas, situacinis uždavinys). Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš: 1) gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%), 2) įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%). 3) dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose ir konferencijose (10%), 4) ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%), 5) paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka Vaikų ligų klinikos vedėjo patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką.

VAIKŲ CHIRURGIJA

1. Ciklo pavadinimas **Vaikų chirurgija**

2. Apimtis kreditais 4 (1 mėnuo)

3. Ciklo praktinė dalis valandomis **112** val., teorinė dalis **48** val.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	2	3
1.	Vaikų ūminis apendicitas	4
2.	Įgytas žarnų nepraeinamumas	4
3.	Įstrigusi išvarža	4
4.	Pilvo trauma	4
5.	Kvėpavimo ir virškinamojo trakto svetimkūniai	4
6.	Destrukcinės pneumonijos komplikacijos	4
7.	Ūminis hematogeninis osteomielitas	4
8.	Dažniausios odos-poodžio pūlinės ligos	4
9.	Naujagimių kvėpavimo nepakankamumas	4
10.	Naujagimių virškinamojo trakto nepraeinamumas	4
11.	Vaikų kaulų lūžiai	4
12.	Žaizdos, sumušimai, gyvulių įkandimai	4

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Įgyti teorinių žinių ir praktinių įgūžių diagnozuojant ūmines chirurgines ligas ir traumas bei pediatro taktika jas diagnozavus.

Ciklo metu rezidentas mokosi ir dirba gydytojo asistento teisėmis vadovaujamas rezidentūros vadovo: jo kuriojamose palatose dalyvauja gydant ligonius, aptariant jų diagnostikos bei gydymo taktiką, bendrose vizitacijose, atliekant jiems įvairias medicinines manipuliacijas. Budi su chirurgų brigada. Jo savarankiškumo laipsnį pavedant atlikti ar asistuoti įvairias med. manipuliacijas nusprendžia rezidento vadovas ir už tai juridškai atsako. Rezidentas savarankiškai studijuoja teorinius kiekvienos temos klausimus klinikoje

esančioje Medicinos bibliotekos filiale, juos aptaria ir diskutuoja su rezidento vadovu, aptardami konkrečius ligonius vizitacijų, rytinių konferencijų ar teorinių seminarų metu.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

Kiekvienoje temoje yra 4 teorinių studijų valandos. Jose didžiausias dėmesys kreipiamas į klinikinius simptomus bei šiuolaikinius diagnostikos metodus, apsprendžiama gydytojo pediatro taktika diagnozavus ar įtarus minimas ligas. Įgyti praktiniams įgūdžiams numatyta daugiau nei 2/3 darbo laiko (9,3 val. kiekvienai temai). Rezidentas išmoksta numatytų praktinių įgūdžių.

1. **Vaiku ūminis apendicitas**: etiopatogenezę, klinika, diagnostikos principai ir būdai, instrumentinės diagnostikos galimybės, diferencinė diagnostika, gydymo principai. Perforacinio peritonito diagnostika, komplikacijos, gydymo principai. Mažųjų vaikų apendicito ypatybės, diagnostikos klaidų priežastys.
2. **Įgytas žarnų nepraeinamumas**: Klasifikacija, klinika, diagnostika, ultragarsinės diagnostikos galimybės, diferencinė diagnostika, konservatyvaus ir operacinio gydymo principai.
3. **Istrigusi išvarža**: anatomija, pilvo išvaržų formos, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymo principai ir rezultatai.
4. **Pilvo trauma**: epidemiologija, klasifikacija, klinikinė ir radiologinė diagnostika, chirurginio gydymo taktika.
5. **Kvėpavimo ir virškinamojo trakto svetimkūniai**: priežastys, klasifikacija, pirmoji pagalba, klinikinė ir rentgeninė diagnostika, komplikacijos, gydymo taktika.
6. **Destrukcinės pneumonijos komplikacijos**: etiologija, patogenezę, klasifikacija, diagnostika, diferencinė diagnostika, kompleksinis gydymas,
7. **Ūminis hematogeninis osteomielitas**: diagnostikos priemonės, diagnostinių klaidų priežastys, kompleksinis gydymas, naujagimių – kūdikių osteomielito diagnostikos ypatumai, chronizacijos ir komplikacijų priežastys, atipinės osteomielito formos.
8. **Dažniausios odos-poodžio pūlinės ligos**: odos-poodžio pūlinių ligų diagnostika, gydymo taktika, veido šunvočių ypatumai, indikacijos hospitalizacijai, gydymo principai.
9. **Naujagimių kvėpavimo nepakankamumas**: klasifikacija, ankstyvoji diagnostika, transportavimas, chirurginio gydymo principai, medikamentinis gydymas gydymas.
10. **Naujagimių virškinamojo trakto nepraeinamumas**: klasifikacija, diagnostika, optimalus chirurginio gydymo laikas, rengimas operacijai, pooperacinė slauga, gydymo rezultatai.
11. **Vaiku kaulų lūžiai**: vaikų kaulų lūžių ypatybės, klasifikacija, diagnostinių klaidų priežastys, transportinė imobilizacija, pirmoji pagalba, profilaktika.
12. **Žaizdos, sumušimai, gyvulių įkandimai**: žaizdų rūšys, šautinių žaizdų ypatybės, supūliavimo priežastys pirminė ir antrinė žaizdos siūlės, profilaktiniai skiepijimai, gyvulių, gyvačių, vabzdžių įkandimai, diagnostika, gydymo principai.

Praktiniai įgūdžiai:

1. Mokėti įvertinti pilvo skausmingumą ir raumenų įtempimą.
2. Mokėti konservatyviai atstatyti įstrigusią išvaržą.
3. Mokėti teikti pirmąją med. pagalbą esant:
 - 1) kvėpavimo takų svetimkūniui,
 - 2) lūžus kaulams,
 - 3) esant žaizdoms,
 - 4) pilvo ir krūtinės traumoms,
 - 5) neurotraumoms.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas

1. Gradauskas J. Vaikų chirurgija. – Vilnius: Mokslas, 1989. – 270 p.
2. Siaurusaitis B. Vaikų traumos. – Vilnius: VU leidykla, 2000. – 51 p.
3. Ashcraft V.K., Holder T.H. Detskaja chirurgija (rus.), t. I, II, III. – Sant Peterburg: Pit Tal, 1996, 1997, 1999.
4. Isakov J.F., Stepanov E.K., Michelson V.A. Chirurgičeskije bolezni u detei (rus.) – Moskva: Medicina, 1998.
5. Memorix. Kinderchirurgie /Z. Zacharoiu – Weinheim: Chapman and Hall, 1997. – 494 p.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš: 1) rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%), 2) dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%), 3) ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%), 4) paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%), 5) įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ ENDOKRINOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų endokrinologija, ciklo kodas BP-End**

2. Apimtis kreditais: **4 kreditai (1 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis: **128 valandos**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų endokrinologijos ciklo tikslas – suteikti būsimam vaikų ligų gydytojui teorinių vaikų endokrinologijos žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų savarankiškame vaikų ligų gydytojo darbe.

Vaikų endokrinologija apima ligas, sutrikdančias vaikų endokrininę sistemą, kuri reguliuoja normalų individo vystymąsi, augimą, lytinį brendimą, medžiagų apykaitą. Klasikinę endokrininę sistemą arba vadinamąsias vidinės sekrecijos liaukas sudaro pogumburio-hipofizio ašis bei periferinės endokrininės liaukos: skydliaukė, antinksčiai, lytinės liaukos (gonados), o taip pat kasa ir prieskydinės liaukos. Pastaruoju metu endokrinologija žymiai išsiplėtė ir apima ne tik klasikinę hormoninę sistemą, bet ir kitas sistemas (CNS, virškinimo, širdies-kraujagyslių, genito-urologinę, imunologinę), gaminančias įvairias hormoniškai aktyvias medžiagas, kurios veikia endokriniškai, parakriniškai, autokriniškai bei intrakriniškai.

Elementarios vaikų endokrinologijos žinios būsimiems pediatrams (vaikų ligų gydytojams) yra būtinos, norint suprasti vaikų augimo, lytinio brendimo, skydliaukės problemų, kalcio ir fosforo apykaitos, nutukimo, cukrinio diabeto bei kitų medžiagų apykaitos sutrikimų bazinius klinikinius aspektus.

Vaikų endokrinologijos ciklo metu rezidentas privalo išmokti vertinti ūgį, svorį, lytinį brendimą, kaulų amžių ir kitus auksologinius parametrus pagal atitinkamas amžiaus normas. Išmokstama palpuoti skydliaukę. Taip pat vertinti ir interpretuoti įvairių hormonų tyrimų rezultatus, atsižvelgiant į amžiaus ypatumus.

Studijų metodai: 1) praktinis rezidento darbas: pacientų kuravimas skyriuose ir poliklinikoje (anamnezės rinkimas, fizinis ir auksologinis ištyrimas, preliminarios diagnozės

nustatymas, tyrimo bei gydymo plano sudarymas, laboratorinių, radiologinių, hormoninių tyrimų interpretavimas, diferencinė diagnozė, gydymo eigos vertinimas). Dalyvavimas bendrose konsultacijose, vizitacijose, ligonių aptarimuose kartu su rezidento ciklo vadovu. 2) teorinė dalis: dalyvavimas mokslinėse-klinikinėse konferencijose, teminiuose seminaruose, savarankiškas literatūros studijavimas ir teorinių žinių įgijimas pagal nustatytas temas.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas <i>Vaikų endokrinologija:</i>	Teorinė dalis, val.
1.	Endokrininės sistemos reguliacija	4
2.	Augimo sutrikimai	4
3.	Lytinio brendimo ir lyties diferenciacijos sutrikimai	4
4.	Skydliaukės ligos	4
5.	Cukrinis diabetas ir nutukimas	4
6.	Hipoglikemija	4
7.	Kalcio, fosforo ir vitamino D apykaitos sutrikimai	4
8.	Antinksčių ligos	4
	Viso	32

Vaikų endokrinologijos ciklo turinys apima vaikų endokrininės sistemos reguliaciją, anatominius ir fiziologinius vaikų amžiaus ypatumus, pagrindines vaikų endokrinines ligas pagal nustatytas teorines temas. Programa sudaryta, atsižvelgiant į dažniausiai vaikų endokrinologijos praktikoje pasitaikančias kliniškes situacijas ir simptomus.

Endokrininės sistemos reguliacija. Nagrinėjamos klasikinės endokrininės liaukos ir hormonai. Supratimas apie trijų lygių endokrininės sistemos reguliaciją: hipotalamas, hipofizė ir periferinė endokrininė liauka. Hormonų tyrimo metodai ir rezultatų interpretacija.

Augimo sutrikimai. Žemo ir aukšto ūgio dažniausios priežastys, kinikinio ištyrimo, diagnostikos ir gydymo aspektai. Hipopituitarizmo klinika, diferencinė diagnozė ir gydymas.

Lytinio brendimo ir lyties diferenciacijos sutrikimai. Vėluojančio ir ankstyvo lytinio brendimo dažniausios priežastys, diferencinė diagnozė, gydymo aspektai. Supratimas apie dažniausius lyties diferenciacijos sutrikimus.

Skydliaukės ligos. Dažniausios skydliaukės ligos vaikų amžiuje: gūžys, hipotireozė, hipertireozė, tiroiditai, mazgai, vėžys. Skydliaukės ligų klinikinio ištyrimo, diagnostikos ir gydymo aspektai.

Cukrinis diabetas ir nutukimas. Cukrinio diabeto diagnostika, pagrindinės gydymo schemos, metabolinės kontrolės tikslai. Nutukimo vaikų ir paauglių amžiuje kliniškiniai aspektai.

Hipoglikemija. Dažniausios naujagimių, kūdikių ir vaikų hipoglikemijų priežastys, diferencinė diagnozė ir gydymo principai.

Kalcio, fosforo ir vitamino D apykaitos sutrikimai. Kalcio, fosforo, parathormono ir vitamino D apykaitos homeostazė. Dažniausios kalcio, fosforo, parathormono ir vitamino D apykaitos sutrikimų priežastys, diagnostika, gydymo principai.

Antinksčių ligos. Įgimtos antinksčių hiperplazijos diagnostika ir gydymas. Pirminio ir antrinio antinksčių nepakankamumo priežastys, diferencinė diagnozė, gydymas. Endogeninio ir egzogeninio gliukokortikoidų pertekliaus kliniškiniai aspektai.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. Vaikų ligos I tomas, Vilnius 2000.

2. Vaikų ligos III tomas, Vilnius 2004.
3. Tutkuviene J. Vaikų augimo ir brendimo vertinimas. Vilnius, 1995.
4. Nelson Textbook of Pediatrics. 17th edition, 2003.
5. Pediatric Endocrinology. 3rd edition, New York, 1996.
6. www.emedicine.com/ped/ENDOCRINOLOGY.htm
7. www.endotext.org/pediatrics/

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidentui pabaigus vaikų endokrinologijos ciklą, ciklo vadovas vertina rezidento teorines žinias bei gebėjimus pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš: rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%), įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%), dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%), ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%), paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

VAIKŲ GASTROENTEROLOGIJA, HEPATOLOGIJA IR MITYBA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų gastroenterologija, hepatologija ir mityba, ciklo kodas BP-Gen**

2. Apimtis kreditais: **12 kreditų (3 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis **460 val**; teorinė dalis **20 val**.

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų gastroenterologijos, hepatologijos ir mitybos rezidentūros cikle rezidentai išmoksta įvertinti ir koreguoti sveiko ir sergančio vaiko mitybą, susipažįsta su įvairių diagnostinių tyrimų atlikimo metodikomis ar pačiais tyrimais. Rezidentams išmokus bazinius dalykus, vėliau jie mokosi virškinimo organų ligų diagnostikos ir gydymo. Cikle nagrinėjami teoriniai ir praktiniai vaikų gastroenterologijos, hepatologijos ir mitybos klausimai. Išdėstomi vaikų gastroenterologijos, hepatologijos ir mitybos raidos ypatumai, ligų etiologija ir patogenezė, specifinės diagnostikos principai ir metodai. Pateikiamos tarptautinės vaikų gastroenterologijos, hepatologijos ir mitybos ligų diagnostikos ir gydymo sutarimo taisyklės.

Aptariami ligoniai. Pateikiami klinikinių tyrimų duomenys apie naujausius vaistus. Diskusijose aptariami praktikai ir mokslui svarbūs vaikų gastroenterologijos, hepatologijos ir mitybos uždaviniai. Pratybų metu rezidentai dirba skyriuose, kuruodami ligonius ir budėdami, ir dalyvauja priimant ambulatorinius ligonius. Rezidentai aktyviai dalyvauja mokslinėje veikloje ir praktinėse-mokslinėse konferencijose.

Studijų metodai: 1) darbas vaikų skyriuje ir poliklinikoje – ligonių priėmimas, būklės įvertinimas, preliminarios diagnozės ir ligos sunkumo laipsnio nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir ligonio gydymo plano sudarymas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas; 2) dalyvavimas visose skyriuje atliekamose gydymosiuose ir diagnostinėse procedūrose ir intervencijose, programoje numatytų atlikti savarankiškai procedūrų įsisavinimas; 3) gydomų ligonių pristatymai skyriaus vizitacijose ir bendrose klinikų konferencijose su teoriniu pristatomos patologijos pagrindu ir diferenciacija; 4) medicininės literatūros savarankiškas studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas; 5) mokslinio darbo parengimas ciklo pradžioje pasirinkta tema, pvz.: pranešimo konferencijoje ir (arba) straipsnio.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	Kūdikių maitinimas ir vyresnių vaikų maitinimas	2
2	Maitinimas, sergant virškinimo organų ligomis	2
3	Maisto alergija	2
4	Gastroezofaginio reflukso liga	2
5	Opaligė	2
6	Malabsorbcijos sindromas	2
7	Celiakija	2
8	Obstipacija	2
9	Ūmūs ir lėtiniai hepatitai	2
10	Ūmūs ir lėtiniai pankreatitai	2
	Viso	20

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. Vingraitė J., Vingras A., Kadziauskienė K., Bartkevičiūtė R. Kūdikių ir mažų vaikų maitinimas. Metodinės rekomendacijos. Vilniaus universiteto leidykla 2001:p.81
2. Sveikų kūdikių ir vaikų mityba. Sudar. V.Urbonas. Respublikinės konferencijos darbai. Vilnius 2002
3. Pediatric Gastrointestinal Disease. Eds. Walker W.A., Durie P.R., Hamilton J.R., Walker-Smith J.A., Watkins J.B. B.C. Decker Inc., Ontario, 2000,
4. Vaikų ligos 1 tomas. Red. Raugalė A. Vilnius „Gamta“ 2000.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Išklausius teorinę dalį bei įvaldžius būtinus praktinius įgūdžius gaunamas rezidentūros vadovo bei ciklo kuratoriaus parašas. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ INFEKCIŅS LIGOS

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų infekcinės ligos, ciklo kodas BP-Inf**

2. Apimtis kreditais: **16 kreditai (4 mėn.)**

3. Ciklo teorinė dalis valandomis: **42 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Tikslai: išmokyti diagnozuoti ir gydyti vaikų infekcines ir parazitines ligas, įgyti praktinių įgūdžių analizuojant epidemiologinius duomenis, paimant klinikinę medžiagą laboratoriniams tyrimams, interpretuojant laboratorinių tyrimų duomenis, atliekant diagnostines ir gydomasias procedūras.

Metodai: rezidentas kuruoja ligonius infekciniuose ir intensyvios terapijos bei reanimacijos skyriuose, dalyvauja diagnostinių ir gydomųjų procedūrų metu (kai kurias iš jų atlieka savarankiškai), ima klinikinę medžiagą ištyrimui. Budėjimų metu seka naujus ūmiai susirgusius bei sunkiai sergančius ligonius. Savarankiškai studijuoja rekomenduojamą literatūrą, dalyvauja paskaitose, seminaruose, kas savaitinėse Pediatrijos centro gydytojų kvalifikacijos kėlimo konferencijose, patologo anatomicinėse konferencijose.

Rezidentas paruošia ir pristato vieną pranešimą Pediatrijos centro gydytojų konferencijoje, vieną kartą per mėnesį referuoja naujausią literatūrą skyriaus gydytojų kvalifikacijos kėlimo seminaruose.

Anotacija. Vaikų infekcinių ligų ciklas apima vaikų imuniteto bei užkrečiamųjų ligų epidemiologijos, klinikos, diagnostikos ir profilaktikos ypatumus. Studijuojamos kvėpavimo virusinės (vėjaraupiai, tymai, raudonukė, parotitinė infekcija, infekcinė mononukleozė, parvovirusinė infekcija, herpes – HSV-1, HSV-2, HHV-6 – infekcijos) ir bakterinės (skarlatina, difterija, kokliušas, parakokliušas, meningokokinė infekcija, *Haemophilus influenzae* b) infekcijos; žarnyno virusinės (rotavirusiniai ir noravirusiniai gastroenteritai) ir bakterinės (salmoneliozė, ešerichiozė, šigeliozė, kampilobakteriozė, jersiniozė) infekcijos; dažniausios parazitinės (žarnyno ir audinių helmintų, pirmuonių) invazijos.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Kiekvienai temai skiriama po 2 valandas teorinių užsiėmimų, studijos apima ligos etiologiją, epidemiologiją, kliniką, laboratorinę diagnostiką, komplikacijas, diferencinę diagnostiką, gydymą, ligos baigtis, profilaktiką.

Be to, nagrinėjant atskiras temas, bus mokoma sindrominės (egzantemos, karščiavimo, meningito, encefalito, geltos, tonzilito, limfadenopatijos, gastroenterito) diagnostikos, akcentuojama ankstyva užkrečiamųjų ligų diagnostika, medicininė persirgusiųjų vaikų užkrečiamomis ligomis priežiūra.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Vėjaraupiai, juostinė pūslelinė	2
2.	Tymai, raudonukė	2
3.	Infekcinė mononukleozė	2
4.	Parotitinė infekcija	2
5.	Parvovirusinė infekcija, staigioji egzantema	2
6.	Skarlatina	2
7.	Kokliušas, parakokliušas	2
8.	Žarnyno pirmuoninės invazijos	2
9.	<i>Haemophilus influenzae</i> b infekcija (epiglotitas, meningitas)	2
10.	Virusiniai ir bakteriniai meningitai	2
11.	Encefalitai (herpetinis, erkinis), encefalinė reakcija	2
12.	Virusiniai gastroenteritai	2
13.	Bakteriniai gastroenteritai	2
14.	Vaikų virusiniai hepatitai	2
15.	Laimo boreliozė. Babeziazė	2
16.	Gripas	2
17.	Įgimta ir įgyta toksoplazmozė	2
18.	Enterovirusinė infekcija	2
19.	Žarnyno helmintozės	2
20.	Audinių helmintozės (toksokarozė, trichineliozė)	2
21.	Profilaktiniai skiepėjimai	2
	Iš viso	42

Rezidentas turi išmokti:

Paimti pasėlį nuo tonzilių *S.pyogenes*, *C.diphtheria* nustatymui

- Paimti pasėlį iš nosiaryklės *B.pertussis*, *B parapertussis* nustatymui
- Paimti kraujo pasėlį (aerobams, anaerobams, grybams)
- Paimti likvoro pasėlį
- Paimti kraują specifiniams imunoserologiniams tyrimams
- Paimti išmatas bakteriologiniam tyrimui
- Paimti medžiagą spalinių kiaušiniams nustatyti
- Paimti išmatas parazitologiniam ištyrimui
- Paimti išmatas viruso antigeno nustatymui
- Atlikti periferinės venos punkciją, kateterizavimą
- Paruošti lašinę infuziją ir ją pastatyti
- Atlikti juosmeninę punkciją
- Paskirti kūdikiui atitinkantį jo amžiui maitinimą.
- Atlikti geriamąją rehidraciją.

Mokėti įvertinti:

- Dehidracijos laipsnį
- Smegenų edemą
- Hipovoleminį, infekcinį-toksinį šoką
- Viršutinių kvėpavimo takų obstrukcijos laipsnį
- Kraujo rūgščių-šarmų tyrimo rezultatus
- Kraujo elektrolitų tyrimo rezultatus
- Bakteriologinio tyrimo rezultatus
- Imunoserologinio tyrimo rezultatus.
-

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. V.Usonis. Skiepų knyga. Vilnius, 2002
2. R.Ptašekas, I.Narkevičiūtė. Vaikų infekcinių ligų klinikinė patologija. Vilnius, 1992.
3. Nelson Textbook of Pediatrics. Eds R.E.Behrman et al. 16th edn. W.B.Saunders Company, 2000.
4. Amerikos Pediatrių asociacijos internetas: www.aap.org
5. Atlantos ligų kontrolės centro internetas: www.cdc.gov
6. Plotkin SA, Orenstein WA. Vaccines. 4th ed. Philadelphia: W.B.Saunders company. 2004.
7. Specializuota skubi pagalba vaikams. Amerikos širdies asociacija, 1998.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Rezidento dienyne žymimi kuruoti ligoniai ir praktiniai įgūdžiai.

Už vaikų infekcinių ligų ciklą atsiskaitoma įskaita raštu. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ INTENSYVIOJI TERAPIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų intensyvioji terapija, ciklo kodas BP-Int**

2. Apimtis kreditais: **16 kreditų (4 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis - **512 val.**, teorinė dalis - **128 val.**

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	2	3
1.	Įvairaus amžiaus vaikų gaivinimas	12
2.	Ūminis kvėpavimo nepakankamumas	16
3.	Hemodinamikos nestabilumas, šoko sindromas	14
4.	Sunkus sepsis ir sepsinis šokas. Meningokokemija	12
5.	Karščiuojantis vaikas ir febriliniai traukuliai. Traukulių būklė	12
6.	Vaikų netrauminės komos.	12
7.	Ūminis inkstų funkcijos nepakankamumas	10
8.	Ūmios vaikų endokrininės būklės	10
9.	Ūminiai vaikų vandens ir elektrolitų balanso sutrikimai	14
10.	Dažniausi netraumuniai nelaimingi atsitikimai vaikų amžiuje	16
	Iš viso	128

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Ciklo tikslai ir turinys: išmokti atpažinti sunkią vaiko būklę, ją vertinti ir stebėti; mokėti apibrėžti būklės sunkumą lemiančius sindromus, diferencijuoti ir nustatyti jų priežastis bei pritaikyti adekvačią sindrominę terapiją, mokėti paskirti tinkamą skysčių terapiją įvairių pataloginių būklių metu. Žinoti gyvybiškai svarbių organizmo sistemų (kvėpavimo, kardiovaskulinės, CNS, inkstų, medžiagų apykaitos ir homeostazės) funkcijų sutrikimų patofiziologiją, diagnostiką ir gydymą.

Studijų metodai: 1) darbas vaikų intensyviosios terapijos skyriuje – ligonių priėmimas, būklės įvertinimas, preliminarios diagnozės ir būklės sunkumą lemiančio sindromo nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir būklės stebėjimo plano sudarymas, sindrominio ir etiologinio gydymo plano sudarymas; nuolatinis vaiko būklės ir gyvybinių funkcijų stebėjimas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas; 2) dalyvavimas visose skyriuje atliekamosose gydomosiose ir diagnostinėse procedūrose ir intervencijose, programoje numatytų atlikti savarankiškai procedūrų įsisavinimas; 3) gydomų ligonių pristatymai skyriaus vizitacijose ir bendrose klinikų konferencijose su teoriniu pristatomos patologijos pagrindimu ir diferenciacija; 4) medicininės literatūros savarankiškas studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas; 5) mokslinio darbo parengimas (pranešimo konferencijoje ir / ar straipsnio) ciklo pradžioje pasirinkta tema.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

1. Įvairaus amžiaus vaikų gaivinimas: pradinio ir specialiojo gaivinimo taisyklės įvairaus amžiaus vaikams pagal Tarptautinės gaivinimo tarybos rekomendacijas; kūdikių ir vaikų užspringimo profilaktika ir pagalba jam ištikus; automatinė išorinė defibriliatorių panaudojimas; dirbtinės plaučių ventiliacijos metodai; medikamentų panaudojimas gaivinant įvairaus amžiaus vaikus.

2. Ūminis kvėpavimo nepakankamumas: patofiziologija, priežastys, klasifikacija; diagnostikos ir stebėjimo metodai; gydymo metodai: deguonies terapijos principai, kvėpavimo takų pralaidumo atstatymo metodai (inhaliuojami medikamentai), indikacijos dirbtinei plaučių ventiliacijai; dažniausios ŪKN sukeliančios priežastys (virusinis krupas, epiglotitas, bakterinis tracheitas, bronchiolitas, bronchų astmos paūmėjimas, pneumonija, difuzinis alveolių pažeidimas, neplautinės ŪKN priežastys).

3. Hemodinamikos nestabilumas, šoko sindromas: patofiziologija, priežastys, klasifikacija; diagnostikos ir stebėjimo metodai; gydymo metodai: infuzinė skysčių terapija,

inotropiniai ir vazoaktyvūs preparatai, antiaritminiai vaistai; dažniausios hipovoleminio ir kardiogeninio šoko priežastys ir pirmoji pagalba; anafilaksinis šokas.

- 4.** Sunkus sepsis ir sepsinis šokas, meningokokemija: patofiziologija, priežastys, klasifikacija; diagnostikos ir stebėjimo metodai; pirmųjų 6 valandų ir pirmos paros gydymo principai; uždegimo mediatoriai, sisteminio uždegiminio atsako sindromas; dauginės organų disfunkcijos sindromas; gydymo metodai: antibakterinis gydymas, infuzinė terapija, hemodinamikos ir deguonies pristatymo koregavimas, uždegimo modulatoriai.
- 5.** Karščiuojantis vaikas ir febriliniai traukuliai; traukulių būklė: karščiavimo priežastys, diferencinė diagnostika ir tyrimų protokolai įvairaus amžiaus kūdikiams ir vaikams; karščiuojančio vaiko būklės įvertinimas ir pagalba; febrilinių traukulių rizika ir pagalbos principai; prieštraukulinių preparatų grupės, jų skyrimo metodikos; traukulių būklė: priežastys, įvertinimas, diferencinė diagnostika, pagalbos principai.
- 6.** Vaikų netrauminės komos: patofiziologija, priežastys, klasifikacija; diagnostikos ir stebėjimo metodai: vaikų Glasgow komų skalė, intrakranijinė hipertenzija, struktūrinių ir metabolinių komų diferenciacija; gydymo metodai: intrakranijinės hipertenzijos mažinimas, dažniausių priežasčių neatidėliotinas gydymas.
- 7.** Ūminis inkstų funkcijos nepakankamumas: patofiziologija, priežastys, klasifikacija; diagnostikos ir stebėjimo metodai; gydymo metodai: hemodializė, peritoninė dializė; hemolizinis-ureminis sindromas.
- 8.** Ūmios vaikų endokrininės būklės: cukrinis diabetas: ketoacidozė, hipoglikemija, neketozinė hiperosmoliarinė koma; adrenogenitalinis sindromas; antidiuretinio hormono sekrecijos sutrikimai: necukrinis diabetas, neadekvačios ADH sekrecijos sindromas; kalcio fosforo ir magnio apykaitos sutrikimai.
- 9.** Ūminiai vaikų vandens ir elektrolitų balanso sutrikimai: patofiziologija, priežastys, klasifikacija; diagnostikos ir stebėjimo metodai; gydymo metodai: peroralinė rehidracija, intraveninės skysčių terapijos skyrimo principai; natrio ir kalio apykaitos sutrikimai, koregavimo principai; žarnyno toksikoze su eksikoze.
- 10.** Dažniausi netrauminiai nelaimingi atsitikimai vaikų amžiuje: ūminiai buitiniai apsinuodijimai, diagnostikos ir pagalbos principai; skendimas: patofiziologija, diagnostikos, stebėjimo ir gydymo metodai; gyvatės įkandimas: patofiziologija, diagnostikos, stebėjimo ir gydymo metodai; elektros trauma: patofiziologija, diagnostikos, stebėjimo ir gydymo metodai; anafilaksija: patofiziologija, klinikinės formos, diagnostikos, stebėjimo ir gydymo metodai.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

1. Aut.kolektyvas, red.Raugalė A. Vaikų ligos, IV t., Vilnius, 2006
2. Specializuota skubi pagalba vaikams. Red. L.Chameides, M.H. Hazinski, 1998.
3. Nelson Text book of Pediatrics, editor R.E. Behrman, 2000.
4. www.emedicine.com
5. Periodinis žurnalas "Pediatrija"
6. Aut.kolektyvas. Klinikinė toksikologija. Kaunas, 2002

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš: 1) rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%), 2) įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%). 3) dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%), 4) ligonių

pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%), 5) paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka kartu patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ KARDIOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų kardiologija, ciklo kodas BP-Kar**

2. Apimtis kreditais: **8 kreditai (2 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis: **272 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Tikslai: įsisavinti dažniausiai sutinkamų širdies ligų klinikos, diagnostikos, diferencinės diagnostikos ir gydymo principus.

Metodai: Rezidentas kuruoja ligonius, dalyvauja bendrose skyriaus ir klinikos vadovo vizitacijose, kuriose pats pristato svarstomą ligonį. Rezidentas dalyvauja, atliekant diagnostinius tyrimus: širdies ultragarsinį tyrimą, veloergometriją, ortostatinius mėginius. Drauge su gydytojais specialistais įvertinami rentgeninio tyrimo rezultatai, elektrokardiogramos, Holterio monitoravimo ir veloergometrijos duomenys. Rezidentas savarankiškai įvertina širdies auskultacijos duomenis, matuoja arterinį kraujospūdį rankose ir kojose įvairaus amžiaus vaikams, įvertina dažniausiai sutinkamų širdies ritmo ir laidumo pokyčius EKG. Ciklo metu rezidentas savarankiškai interpretuoja 60 - 80 elektrokardiogramų, dalyvauja bent 20 ultragarsinių širdies tyrimų, drauge su palatos gydytoju atlieka bent 5 ortostatinius mėginius. Savarankiškai studijuoja medicininę literatūrą.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Vaikų EKG ypatumai	4
2.	Ultragarsinio širdies tyrimo įvertinimas	6
3.	Miokarditų ir perikarditų diferencinė diagnostika	2
4.	Kardiomiopatijos. Fibroelastozė	4
5.	Skausmas širdies plote	4
6.	Sinkopės	4
7.	Širdies aritmijos	6
8.	Infekcinis endokarditas	4
9.	Arterinė hipertenzija	4
10.	Mitralinio vožtuvo prolapsas	2
11.	Farmakologiniai preparatai vaikų kardiologijoje	8
	Viso	48

Temos: I. Vaikų EKG ypatumai: skilvelių susitraukimų dažnis ir repoliarizacijos procesų išraiška priklausomai nuo vaiko amžiaus. Dažniausių vaikų širdies ritmo ir laidumo sutrikimų (nesinusiniai ritmai, ekstrasistolija, paroksizminė tachikardija

Trumpo PR sindromas, atrioventrikulinė blokada, Hiso pluošto dešinėsios kojųtės blokada) elektrokardiografinė diagnostika.

II. Ultragarsinio širdies tyrimo įvertinimas: širdies ertmių dydžio priklausomybė nuo vaiko amžiaus, vienmatės, dvimatės echoskopijos ir doplerinio tyrimo galimybės, širdies vožtuvų pokyčių, pertvarų defektų diagnostika.

III. Miokarditų ir perikarditų diferencinė diagnostika: auskultacijos ir klinikinės eigos ypatumai, EKG pokyčiai, sergant miokarditu ir perikarditu, echokardioskopijos skirtumai miokardito ir perikardito atveju, laboratorinių tyrimų skirtumai sergantiems miokarditu arba perikarditu. Gydomo ir sekimo taktika.

IV. Kardiomiopatijos. Širdies fibroelastozė. Dilatacinė, hipertrofinė ir restrikcinė kardiomiopatija, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas, prognozė. Širdies fibroelastozės diagnostikos, eigos ir gydymo ypatumai.

V. Skausmas širdies plote: etiologija, klinika, tyrimas, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymo ir fizinio aktyvumo taktika.

VI. Sinkopės: etiologija, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymo ir fizinio aktyvumo taktika.

VII. Širdies aritmijos: dažniausiai sutinkamos širdies aritmijos – ekstrasistolija, paroksizminė tachikardija. Klinika, diagnostika, nemedikamentinio ir medikamentinio gydymo taktika vaikų stacionare, parodymai elektrofiziologiniam tyrimui.

VIII. Infekcinis endokarditas. Etiologija, klinika, diagnostika, gydymas, profilaktika. Parodymai chirurginiam gydymui (vožtuvų protezavimui).

IX. Arterinė hipertenzija: pirminės ir antrinės arterinės hipertenzijos ypatumai vaikų amžiuje, klinika, diagnostika, gydymo ir fizinio aktyvumo taktika.

X. Mitralinio vožtuvo prolapsas: klinikos, ultragarsinio tyrimo duomenys, fizinio aktyvumo taktika.

XI. Farmakologiniai preparatai vaikų kardiologijoje:

1) Širdies nepakankamumui gydyti skirtų preparatų klinikinė farmakologija.

2) Antiaritminių ir antihipertenzinių preparatų klinikinė farmakologija.

Baigęs ciklą, gydytojas rezidentas turi **žinoti** širdies ligų (miokardito, perikardito, infekcinio endokardito, kardiomiopatijų, širdies fibroelastozės, arterinės hipertenzijos, sinkopių, skausmo širdies plote, mitralinio vožtuvo prolapsu) etiologiją, kliniką, diagnostiką, parodymus stacionariniam gydymui, gydymo principus, tolimesnės ligonio priežiūros taktiką.

Gydytojas rezidentas turi **mokėti** 1. kliniškai ištirti širdies ir kraujagyslių sistemą, 2. išmatuoti arterinį kraujospūdį įvairaus amžiaus vaikams rankose ir kojose, 3. EKG atpažinti dažniausius širdies ritmo ir laidumo pokyčius, 4. įvertinti širdies echoskopinio tyrimo ir veloergometrijos duomenis, 5. atlikti ortostatinius mėginius.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos):
Privalomas ciklas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

1. A.Raugalė (red.) Vaikų ligos, I tomas, Vilnius, 2000.
2. A.Raugalė (red.) Vaikų ligos, II tomas, Vilnius, 2003.
3. A.Raugalė. Klinikinė pediatrijos farmakologija, Vilnius, 1997.
4. Nelson. Textbook of Pediatrics, editor R..Behrman, 2000.
5. www.eMedicine.com – moksliniai straipsniai vaikų kardiologijos klausimais.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidento dienyne žymimas kuruotų ligonių sąrašas ir diagnozės, įvardijama, kiek interpretavo elektrokardiogramų, kiek stebėta ultragarsinių širdies tyrimų bei atlikta ortostatinių mėginių.

Išklausius teorinę dalį ir įvaldžius praktinius įgūdžius, gaunamas rezidentūros vadovo bei ciklo kuratoriaus parašas. Baigus vaikų kardiologijos ir įgimtų širdies ydų ciklus, laikoma įskaita raštu. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

ĮGIMTOS ŠIRDIES YDOS

1. Ciklo pavadinimas: **Įgimtos širdies ydos, ciklo kodas BP-Įši**

2. Apimtis kreditais: **4 kreditai (1 mėn.)**

3. Ciklo teorinė dalis valandomis: **130 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Įgimtos širdies ydos – svarbi vaikų kardiologijos dalis, šios srities žinios būtinos kiekvienam vaikų gydytojui.

Tikslai: įsisavinti dažniausiai sutinkamų įgimtų širdies ydų hemodinamikos, auskultacijos, tyrimo metodų, diagnostikos, gydymo (chirurginio, instrumentinio ir medikamentinio) ypatumus, tolimesnio sekimo taktiką.

Metodai: rezidentas dirba su palatos gydytoju, įsisavindamas atskirų širdies ydų auskultacijos ypatumus ir pokyčius po ydos korekcijos. Dalyvauja, atliekant diagnostinius tyrimus – ultragarsinį tyrimą, kuruojamų ligonių intrakardinį tyrimą, drauge su radiologais įvertina rentgeninio bei intrakardinio tyrimo rezultatus. Rezidentas dalyvauja skyriaus vedėjo ir klinikos vadovo vizitacijose, ligonių aptarime, sprendžiant chirurginio gydymo taktiką, pats pristato kuruojamą ligonį.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Įgimtos širdies ydos su padidėjusia plaučių kraujotaka	8
2.	Įgimtos širdies ydos su sumažėjusia plaučių kraujotaka	6
3.	Įgimtos širdies ydos su nepakitusia plaučių kraujotaka	4
4.	Plautinė hipertenzija	2
5.	Kritinės įgimtos naujagimių širdies ydos	6
6.	Širdies vožtuvų įgimtos ir įgytos ydos	4
	Viso	30

Temos: I. Įgimtos širdies ydos su padidėjusia plaučių kraujotaka (prieširdžių ir skilvelių pertvarų defektai, atrioventrikulinis kanalas, atviras arterinis latakas): klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, parodymai ir priešparodymai chirurginiam gydymui, perkateterinio gydymo galimybės.

II. Įgimtos širdies ydos su sumažėjusia plaučių kraujotaka (Falo tetrada, plautinio kamieno stenozė): klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, parodymai chirurginiam ir perkateteriniam gydymui.

III. Įgimtos širdies ydos su nepakitusia plaučių kraujotaka (aortos koarktacija, aortos angos stenozė): klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, parodymai chirurginiam gydymui.

IV. Plautinė hipertenzija: įgimtų širdies ydų sukelta plautinė hipertenzija, jos laipsniai, nustatymo būdai ir reikšmė, sprendžiant chirurginio gydymo galimybę.

V. Kritinės įgimtos širdies ydos naujagimiams (stambiųjų kraujagyslių transpozicija, kairiosios širdies hipoplazijos sindromas, plautinio kamieno atrezija, infantilinio tipo aortos koarktacija): klinika, diagnostika, medikamentinio gydymo galimybės, chirurginis gydymas.

VI. Širdies vožtuvų įgimtos ir įgytos ydos (mitralinio vožtuvo nesandarumas ir stenozė, aortos vožtuvo nesandarumas): etiologija, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, parodymai chirurginiam gydymui.

Užbaigęs šį ciklą, gydytojas – rezidentas turi **žinoti** dažniausiai sutinkamų įgimtų ir įgytų širdies ydų (širdies pertvarų defektų, atviro arterinio latako, aortos koarktacijos, plautinio kamieno stenozės, Falo tetrados, kritinių naujagimių širdies ydų, mitralinio bei aortos vožtuvų nesandarumo, plautinės hipertenzijos) hemodinamikos pokyčius, klinikos ypatumus, diagnostikos ir gydymo principus, parodymus širdies chirurgo konsultacijai. **Mokėti** įvertinti vaiko, turinčio įgimtą širdies ydą, būklę, įvertinti širdies ydų sukeltus ūžesius, suprasti ultragarsinio ir intrakardinio tyrimų duomenis bei atlikto širdies gydymo (chirurginio, perkateterinio) esmę.

6. Privalomų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos):
Privalomas ciklas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. A.Raugalė (red.) Vaikų ligos, I tomas, Vilnius, 2000.
2. A.Raugalė (red.) Vaikų ligos, II tomas, Vilnius, 2003.
3. Brownwald E. Heart disease, V edition, 1997.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidento dienyne žymimas kuruotų ligonių ir stebėtų procedūrų skaičius. Išklaudius ir teorinę dalį gaunamas rezidentūros vadovo bei ciklo kuratoriaus parašas. Baigus vaikų kardiologijos ir įgimtų širdies ydų ciklus, laikoma įskaita raštu. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ NEFROLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų nefrologija, ciklo kodas BP-Nef**

2. Apimtis kreditais: **8 kreditai (2 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis: 298 val.

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Vaikų nefrologija apima vaikų šlapimo organų ligas. Cikle nagrinėjami teoriniai ir praktiniai vaikų nefrologijos klausimai. Išdėstomi vaikų šlapimo organų anatomiciniai ir funkciniai ypatumai, tyrimo metodai, ligų etiologija ir patogenezė, simptomatika, komplikacijos, atskirų ligų diagnostikos, diferencinės diagnostikos, gydymo ir profilaktikos metodai. Apmokoma, kaip atlikti ir įvertinti echoskopinius, rentgenologinius, laboratorinius ir kitus vaikų šlapimo organų tyrimo rezultatus. Susipažįstama su pakaitinės inkstų terapijos metodais (hemodialize, peritonine dialize). Aptariami ligoniai. Pateikiama klinikinių tyrimų duomenų apie naujausius vaistus. Diskusijose aptariami praktikai ir mokslui svarbūs vaikų nefrologijos uždaviniai. Pratybų metu

rezidentai dirba vaikų nefrologijos palatose, kuruodami ligonius ir budėdami, taip pat dalyvauja priimant ambulatorinius ligonius. Rezidentai aktyviai dalyvauja mokslinėje veikloje ir praktinėse-mokslinėse konferencijose.

Rezidentai turi išmokti ir žinoti:

- vaikų šlapimo organų anatominius ir fiziologinius ypatumus;
- sergamumą dažniausiomis šlapimo organų ligomis;
- dažniausias vaikų glomerulonefrito ir nefrozinio sindromo formas (poinfekcinį glomerulonefritą, IgA nefropatiją, membranoproliferacinį, greitai progresuojantį glomerulonefritą, mažųjų pokyčių nefrozinį sindromą, židininę segmentinę glomerulosklerozę), jų klinikinius ir laboratorinius diagnostikos kriterijus, gydymo ir profilaktikos principus, prognozę;
- šlapimo organų infekcijos (pielonefrito, cistito) dažnumą, etiologiją, predisponuojančius veiksnius, klinikinę, laboratorinę ir instrumentinę diagnostiką, gydymą, profilaktiką, prognozę;
- galimas intersticinio nefrito priežastis, kliniką, gydymo principus, prognozę;
- dažniausias paveldimas nefropatijas (Alporto sindromą, plonamembranę nefropatiją), jų diagnostikos kriterijus, galimas gydymo priemonės, prognozę;
- dažniausias šlapimo organų anomalijas, galimą jų simptomatiką, komplikacijas, diagnostikos būdus, gydymo principus, prognozę;
- šlapimo nelaikymo dažnumą, variantus, gydymo būdus;
- ūminio ir lėtinio inkstų nepakankamumo dažnumą, priežastis, klinikinę ir laboratorinę diagnostiką, gydymo principus, prognozę;

Rezidentai turi išmokti atlikti cistografiją, ekskrecinę urografiją, įvertinti laboratorinių, instrumentinių ir vaizdinių tyrimo metodų rezultatus, apskaičiuoti inkstų funkciją, parinkti dietą.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. nr.	Temos pavadinimas	Valandų skaičius
1.	Vaikų šlapimo organų anatominiai ir fiziologiniai ypatumai, šlapimo organų tyrimo metodai	2
2.	Ūminis poinfekcinis glomerulonefritas	2
3.	IgA nefropatija	2
4.	Membranoproliferacinis ir greitai progresuojantis glomerulonefritas	2
5.	Nefrozinis sindromas ir jo formos	3
6.	Intersticinis nefritas	1
7.	Paveldimosios nefropatijos ir šlapimo organų anomalijos	2
8.	Šlapimo organų infekcija	2
9.	Šlapimo nelaikymas	2
10.	Ūminis inkstų nepakankamumas	2
11.	Lėtinis inkstų nepakankamumas	2
	Iš viso	22

- Vaikų šlapimo organų anatominiai ir fiziologiniai ypatumai, šlapimo organų tyrimo metodai. Pateikiami vaikų šlapimo organų anatominiai ir fiziologiniai skirtumai nuo suaugusiųjų, šių skirtumų įtaka sergamumui, ligų klinikiniam pasireiškimui, eigai ir baigčiai, diagnostikos, gydymo ir profilaktikos priemonėms. Supažindinama su vaikų šlapimo organų tyrimo metodais: anamnezės rinkimo, objektyvaus tyrimo ypatumais, laboratorinių tyrimų metodais (įskaitant inkstų funkcijos rodiklius), vaizdinio tyrimo (ultragarsinio, rentgenologinio, radionuklidinio) metodais, jų rezultatų vertinimu.

- Ūminis poinfekcinis glomerulonefritas. Pateikiami sergamumo duomenys, etiologija, patogenezė, klinika, diagnostika, eiga ir baigtis, gydymas ir profilaktika.

- IgA nefropatija. Pateikiami duomenys apie sergamumą (pabrėžiant, kad tai dažniausia įgyta glomerulopatija), etiologiją, patogenezę, patomorfologijos ir klinikos įvairovę, diagnostiką (indikacijas inkstų biopsijai), eigą ir baigtį, gydymo pasirinkimą, galimas profilaktikos priemonės.

- Membranoproliferacinis ir greitai progresuojantis glomerulonefritas. Pateikiami sergamumo duomenys, galima etiologija, patogenezės hipotezės ir įrodymai, klinika, diagnostika (indikacijos inkstų biopsijai ir jos rezultatų vertinimas), gydymo būdai, eiga ir baigtis.

- Nefrozinis sindromas ir jo formos. Supažindinama su nefrozinio sindromo formomis (mažųjų pokyčių nefroziniu sindromu, židinine segmentine glomeruloskleroze – pirmine, antrine), pateikiami duomenys apie sergamumą, galimą etiologiją, patogenezės hipotezes, klinikius, laboratorinius ir patomorfologinius diagnozės kriterijus, eigą ir baigtį, gydymo ir medikamentinės recidyvų profilaktikos būdus.

- Intersticinis nefritas. Pateikiami sergamumo duomenys, galimos priežastys, klinikinis pasireiškimas, diagnostikos ir gydymo būdai, galima baigtis.

- Paveldimosios nefropatijos. Pateikiama duomenų apie dažniausias formas (Alporto sindromą, plonamembranę nefropatiją, paveldimo nefrozinio sindromo variantus), paveldėjimo būdus, kliniką, diagnostiką, galimus gydymo būdus, prognozę. Supažindinama su dažniausiomis šlapimo organų anomalijomis, jų klinikiu pasireiškimu, komplikacijomis, diagnostikos ir gydymo būdais, galima baigtimi.

- Šlapimo organų infekcija. Pateikiamas šlapimo organų infekcijos apibrėžimas, duomenys apie dažnumą, etiologiją, predisponuojančius veiksnius, pielonefrito ir cistito klinikinę, laboratorinę ir instrumentinę diagnostiką, gydymą, profilaktiką, prognozę.

- Šlapimo nelaikymas. Pateikiamas apibrėžimas, formos (naktinis, dienis, pirminis, antrinis), jų dažnumas, tyrimų apimtis, gydymo ir profilaktikos būdai.

- Ūminis inkstų nepakankamumas. Pateikiama duomenų apie jo dažnumą, priežastis, patogenezę, klinikius ir laboratorinius diagnozės kriterijus, gydymo būdus, prognozę.

- Lėtinis inkstų nepakankamumas. Supažindinama su vaikų sergamumu, dažniausiomis priežastimis, klinikiu pasireiškimu, komplikacijomis, baigtimi, diagnostikos būdais, konservatyvaus gydymo priemonėmis, indikacijomis pakaitinei inkstų terapijai ir jos būdais (peritonine dialize, hemodialize), indikacijomis inkstų persodinimui, ambulatorinio ligonių stebėjimo ir tyrimo principais.

6. Privalomų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Privalomas ciklas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. Bačiulis V. Vaiko šlapimo ir lyties organų ypatumai, tyrimo metodika, semiotika. Kn.: Vaikų ligos. Vadovėlis 1 t./Parengta vad. A. Raugalei. Vilnius: VU leidykla, 2004, p. 269–302.

2. Bačiulis V. Peritoninė dializė. 2004.

3. Barrat T.M., Ellis D.A., Wialliam E.H. Paediatric nephrology. 4th ed., Baltimore, 1999.

4. ESPN Handbook / Ed. by P. Cochat. Lyon, 2002.

5. Kaltenis P. Ūminis pielonefritas vaikų somatiniuose, infekciniuose ir chirurginiuose skyriuose. *Pediatrija*, 2004, Nr. 3, p. 72–80.

6. Kaltenis P. Vaikų inkstų ligų ir sindromų vadovas. Vilnius: „Vaistų žinios“, 2005, 256 psl.

7. Miglinas M., Juknevičius I., Laurinavičius A., Razukas V., Žekonis M. Inkstų ligos. Vilnius: „Vaistų žinios“, 2003, 473 psl.

8. Vaikų ligos. Vadovėlis 3 t./Parengta vad. A. Raugalei. Aut. A. Raugalė, V. Bačiulis, R. Bėrontienė, R. Dobrovolskienė, M. Endzinienė, P. Kaltenis ir kt. Vilnius: VU leidykla, 2004.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidento dienyne žymimas kuruotų ligonių, stebėtų ir savarankiškai atliktų procedūrų skaičius, dalyvavimas teoriniuose seminaruose, vizitacijose ir klinikų konferencijose pristatytų ir referuotų ligonių skaičius bei paruoštas mokslinis darbas. Po ciklo gaunamas rezidentūros vadovo įvertinimas, patvirtintas parašu. Išklaudius ir teorinę dalį laikoma įskaita raštu (testas, situacinis uždavinys). Vertinama dešimties balų sistema pagal bendruosius šios sistemos principus.

NEONATOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Neonatologija, ciklo kodas BP-Neo**

2. Apimtis kreditais: **12 kreditų (3 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis: **336 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Neonatologijos ciklo metu gydytojas rezidentas turi **išmokti** taikyti įgytas teorines žinias, teikiant pirminę ir stacionarinę sveikatos priežiūrą skirtingo brandumo naujagimiams, iširti naujagimio somatinę ir neurologinę būklę, ją vertinti ir stebėti, atpažinti sunkią naujagimio būklę ir labiausiai paplitusių naujagimių ligų ir sindromų simptomus, diferencijuoti ir nustatyti jų priežastis bei pritaikyti adekvatų gydymą, gaivinti naujagimį ir teikti būtinają medicinos pagalbą.

Studijų metodai: 1) darbas naujagimių skyriuje akušerijos stacionare: naujagimio priėmimas, pirmasis apžiūrėjimas, būklės, fizinio, morfologinio ir neurologinio brandumo įvertinimas, fiziologinių refleksų tyrimas, sveiko naujagimio priežiūra, natūralaus maitinimo skatinimas, rizikos veiksnių, galinčių sutrikdyti naujagimio adaptaciją įvertinimas, naujagimio gaivinimas gimdykloje, nuolatinis būklės ir gyvybinių funkcijų stebėjimas, preliminarios klinikinės diagnozės nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir būklės stebėjimo ir gydymo plano sudarymas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas. 2) darbas neišnešiotų naujagimių skyriuje: neišnešoto naujagimio būklės ir brandumo įvertinimas, atsižvelgiant į chronologinį ir koreguotą (postkonceptinį) amžių, neišnešoto naujagimio slaugos ir maitinimo ypatybės, nuolatinis būklės ir gyvybinių funkcijų stebėjimas, neišnešiotiems naujagimiams grėsmingų būklių (retinopatija, lėtinė plaučių liga, sepsis, CNS patologija) rizikos įvertinimas, preliminarios klinikinės diagnozės nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir būklės stebėjimo ir gydymo plano sudarymas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas. Neišnešiotų naujagimių rachito, osteopenijos, anemijos profilaktikos numatymas. 3) darbas išnešiotų naujagimių skyriuje - naujagimio priėmimas, būklės įvertinimas, preliminarios klinikinės diagnozės nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir būklės stebėjimo ir gydymo plano sudarymas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas. 4) darbas naujagimių intensyviosios terapijos skyriuje – ligonių priėmimas, būklės įvertinimas, preliminarios diagnozės ir būklės sunkumą lemiančio sindromo nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir būklės stebėjimo plano sudarymas, sindrominio ir etiologinio gydymo plano sudarymas; nuolatinis vaiko būklės ir gyvybinių funkcijų stebėjimas, gaunamų tyrimų vertinimas ir gydymo metodų koregavimas; 5) dalyvavimas kiekviename aukščiau minėtame skyriuje atliekamose gydymosiuose ir diagnostinėse procedūrose ir intervencijose, programoje numatytų atlikti savarankiškai procedūrų įsisavinimas; 6) gydomų ligonių pristatymas skyriaus ir bendrose klinikos vizitacijose, pateikiant klinikinę ir gydymo pagrindimą bei literatūros apžvalgą šia tema 7) medicininės literatūros savarankiškas studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas; 8) mokslinio darbo parengimas (pranešimo konferencijoje ir / ar straipsnio) ciklo pradžioje pasirinkta tema.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	Naujagimių sveikatos priežiūros organizavimas bei valdymo principai	4
2	Neišnešioti naujagimio slaugos ir maitinimo ypatybės	4
3	Naujagimių gaivinimas	6
4	Kvėpavimo sutrikimo sindromas.	6
5.	Geltų diferencinė diagnostika	4
6	Naujagimių kardiologinės problemos	4
7.	Naujagimių sepsis	4
8	Perinatalinis CNS pažeidimas. Traukuliai	4
9.	Naujagimių inkstų ligos	4
10	Kritinės naujagimių būklės, reikalaujančios skubios chirurginės pagalbos	4
	Viso teorinė dalis	44

***Temos:* I. Naujagimių sveikatos priežiūros organizavimo bei valdymo principai**

Perinatalinės ir naujagimių sveikatos priežiūros regionalizavimas. Naujagimių sveikatos duomenų informacinė bazė. Perinatalinės mirties priežasčių analizė. Ankstyvoji naujagimių raidos sutrikimų atranka

II. Neišnešioti naujagimio slaugos ir maitinimo ypatybės Neišnešioti naujagimio adaptacijos ypatybės. Slauga ir maitinimas ligoninėje ir namuose. Neišnešiotų naujagimių rachitas, osteopenija, mažakraujystė, retinopatija.

III. Naujagimių gaivinimas Naujagimio gaivinimas pagal Amerikos pediatrijos akademijos ir Amerikos širdies asociacijos rekomendacijas. Gaivinimo ypatybės mekonijaus aspiracijos atveju. Manekeno kursas.

IV. Kvėpavimo sutrikimo sindromas. Priežastys, patfiziologija, klinika, diferencinės diagnostikos ir stebėjimo metodai. Kvėpuojamosios terapijos metodai. Gydytas surfaktantu.

V. Geltų diferencinė diagnostika Hiperbilirubinemijos priežastys, klasifikacija, diferencinė diagnostika, šiuolaikiniai tyrimo metodai (laboratoriniai ir instrumentiniai), gydymo metodai. Amerikos pediatrijos akademijos gairės naujagimių hiperbilirubinemijos gydymui

VI. Naujagimių kardiologinės problemos Kritiškos įgimtos širdies ydos, didžiųjų arterijų transpozicija. Širdies ritmo sutrikimas. Naujagimio kardiologinis ištyrimas. Gydytas taktika.

VII. Naujagimių sepsis patofiziologija, priežastys, klasifikacija; sisteminio uždegiminio atsako sindromas; dauginės organų disfunkcijos sindromas; diagnostikos ir stebėjimo metodai; gydymo metodai, profilaktika: antibakterinis gydymas, infuzinė terapija, hemodinamikos ir deguonies pristatymo koregavimas, uždegimo modulatoriai.

VIII. Perinatalinis CNS pažeidimas: hipoksinis ischeminis, gimdymo trauma, toksinis, raidos sutrikimai. Priežastys, patfiziologija, klinikiniai sindromai, šiuolaikiniai diagnostikos metodai, diferencinė diagnostika. Traukuliai. Gydytas principai, profilaktika. Būklės stebėjimas ir vertinimas atokiu laikotarpiu.

IX. Naujagimių inkstų ligos: inkstų ir šlapimo takų raidos ydos, šlapimo takų infekcija. Priežastys, tyrimo metodai, diferencinė diagnostika, gydymo taktika, tolesnis stebėjimas ambulatorinėje grandyje.

X. Kritinės naujagimių būklės, reikalaujančios skubios chirurginės pagalbos stemplės atrezija, žarnų atrezija, pilorostenozė, diafragmos išvarža, priekinės pilvo sienos defektai. Antenatalinė ir postnatalinė diagnostika, gydymo taktika.

Neonatologijos ciklo metu gydytojas rezidentas turi **išmokti** taikyti įgytas teorines žinias, teikiant pirminę ir stacionarinę sveikatos priežiūrą skirtingo brandumo naujagimiams, ištirti naujagimio somatinę ir neurologinę būklę, ją vertinti ir stebėti, atpažinti sunkią naujagimio būklę ir labiausiai paplitusių naujagimių ligų ir sindromų simptomus, diferencijuoti ir nustatyti jų priežastis bei pritaikyti adekvatų gydymą, gaivinti naujagimį ir teikti būtinąją medicinos pagalbą. **Žinoti** bendruosius naujagimių sveikatos priežiūros organizavimo bei valdymo principus, akušerijos ir naujagimių skyrių higienos režimo organizavimo principus, skirtingo brandumo naujagimių slaugos ir maitinimo principus, natūralaus maitinimo privalumus, skirtingo brandumo naujagimių anatomines ir fiziologines ypatybes ir jų svarbą naujagimio adaptacijos eigai, svarbiausių naujagimių ligų, gyvybei gresiančių ūminių būklių priežastis, patogenezės principus, klinikinius požymius, tyrimo ir gydymo metodus, visuotinio naujagimių tikrinimo dėl įgimtų medžiagų apykaitos ligų tvarką ir metodiką, naujagimio gaivinimo ir intensyviosios terapijos principus

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. Aut.kolektyvas, red.Raugalė A. Vaikų ligos, I t., Vilnius, 2006
2. Nelson Text book of Pediatrics, editor R.E. Behrman, 2000.
3. Volpe J.J. Neurology of the newborn, Philadelphia:W.B.Sauders.1995.
4. www.emedicine.com
5. Amerikos pediatrų asociacijos internetas: www.aap.org.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidento dienyne žymima gydytų patologinių būklių skaičius bei stebėtų ir savarankiškai atliktų procedūrų skaičius, dalyvavimas teoriniuose seminaruose. Įvertinami skyriaus vizitacijose ir klinikų konferencijose pristatyti ir referuoti ligoniai bei paruoštas mokslinis darbas. Po ciklo laikoma įskaita raštu (testas, situacinis uždavinys). Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ NEUROLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų neurologija, ciklo kodas BP-Neu.**

2. Apimtis kreditais: **8 kreditai (2 mėn.).**

3. Ciklo trukmė valandomis: **320 val.**

 praktinė dalis valandomis: **256 val.**

 teorinė dalis valandomis: **64 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų neurologijos ciklo tikslas – suteikti būsimam vaikų gydytojui teorinių vaikų neurologijos žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų savarankiškam vaikų gydytojo darbui.

Vaikų neurologijos ciklo turinys apima vaikų nervų sistemos anatominių ir fiziologinių ypatumų, neurologinio vaiko ištyrimo, pagrindinių vaikų neurologinių ligų etiologijos,

patofiziologijos, klinikinės išraiškos, diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir profilaktikos metodų studijavimą.

Studijų metodai:

Praktinis rezidento darbas: ligonių kuravimas: ligonio priėmimas, anamnezės rinkimas, preliminarios diagnozės nustatymas, tyrimo bei gydymo plano sudarymas, tyrimų ir gydymo eigos vertinimas, diferencinė diagnostika ir galutinės diagnozės nustatymas, tolimesnių rekomendacijų sudarymas; dalyvavimas vizitacijose, ligonių aptarimuose vaikų neurologijos skyriuje kartu su čia dirbančiais vaikų neurologais ir rezidento vadovu. Ciklo metu rezidentas išmoksta ne tik skirti ir vertinti nervų sistemos tyrimus bei diagnostines ir gydymo procedūras, bet ir dalyvauja juos atliekant.

Rezidentas turi išmokti atlikti:

1. neurologinės anamnezės (ligos, gyvenimo, šeimos) surinkimą,
2. klinikinį neurologinį įvairaus amžiaus vaiko ištyrimą,
3. motorinės, kalbinės, pažintinės, socialinės vaiko raidos įvertinimą,
4. klinikinių simptomų: skausmo, priepuolių, sąmonės lygio įvertinimą (spec. klausimynai, anketos, skalės, dienynai).

Rezidentas turi išmokti įvertinti:

1. akių dugno tyrimą,
2. laboratorinių tyrimų duomenis,
3. ultragarsinio galvos smegenų tyrimo duomenis,
4. ultragarsinių galvos kraujagyslių tyrimų duomenis,
5. elektroencefalogramos aprašymą,
6. elektroneuromiografijos tyrimo duomenis,
7. kaukolės ir stuburo rentgenogramas,
8. galvos ir stuburo smegenų kompiuterines tomogramas, jų aprašymus,
9. galvos ir stuburo smegenų magnetinio rezonanso tomogramas, jų aprašymus,
10. genetinio tyrimo duomenis.

Teorinė dalis: dalyvavimas teminiuose seminaruose, paskaitose, konferencijose, savarankiškas medicinos literatūros ir elektroninių medicinos informacijos duomenų bazių studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas; mokslinio darbo parengimas ciklo pradžioje pasirinkta tema (pranešimo konferencijoje ir/arba straipsnio forma).

Rezidento darbo dienos trukmė 8 valandos, darbo savaitė – 40 valandų (1 kreditas).

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Vaikų neurologinė tarnyba Lietuvoje.	1
2.	Vaikų nervų sistemos ypatumai, nervų sistemos tyrimo metodai.	6
3.	Perinataliniai nervų sistemos pažeidimai, jų liekamieji reiškiniai.	4
4.	Įgimta nervų sistemos patologija.	6
5.	Cerebrinis vaikų paralyžius.	4
6.	Epilepsija ir neepilepsiniai priepuoliai.	6
7.	Vaikų galvos skausmai.	4
8.	Vaikų galvos svaigimai.	2
9.	Vaikų miego fiziologija ir jo sutrikimai.	2
10.	Somatoforminė autonominė disfunkcija ir kiti neuropsichiatriniai sutrikimai.	3
11.	Infekcinės ir imuninės CNS ligos.	4
12.	Galvos traumų ir neuroinfekcijų liekamieji reiškiniai.	2

13.	Nervų sistemos navikai ir nervų sistemos pažeidimai, sergant onkohematologinėmis ligomis.	4
14.	Nervų sistemos kraujotakos ligos.	4
15.	Periferinės nervų sistemos ligos .	4
16.	Paveldimos nervų ir raumenų ligos.	4
17.	Nervų sistemos pažeidimai, sergant somatinėmis ligomis.	2
18.	Vaikų sąmonės sutrikimai.	2
	Iš viso	64

Kiekvienos temos studijos apima ligos epidemiologiją, etiologiją, patofiziologiją, patomorfofologiją, kliniką, klasifikaciją, laboratorinę ir instrumentinę diagnostiką, diferencinę diagnostiką, gydymą, galimas ligos ir gydymo komplikacijas, ligos baigtis, profilaktiką ir reabilitaciją.

1. **Vaikų neurologinė tarnyba Lietuvoje.** Vaikų ambulatorinė ir stacionarinė neurologinė tarnyba Lietuvoje, ūmios ir planinės pagalbos organizavimas..

2. **Vaikų nervų sistemos ypatumai, nervų sistemos tyrimo metodai.** Vaikų nervų sistemos anatomiciniai ir fiziologiniai ypatumai, vaikų neurologinės būklės ir motorinės, kalbinės, pažintinės ir socialinės raidos įvertinimo metodai, nervų sistemos tyrimo metodai.

3. **Perinataliniai nervų sistemos pažeidimai, jų liekamieji reiškiniai.** Perinataliniai nervų sistemos pažeidimų etiopatogenezė, klinika, klasifikacija, diagnostika, ankstyvoji korekcija, medikamentiniai ir nemedikamentiniai gydymo būdai, jų liekamieji reiškiniai kūdikystėje ir vėlesniame amžiuje.

4. **Įgimta nervų sistemos patologija.** Galvos ir nugaros smegenų, kaukolės ir kraujagyslių malformacijos, chromosominės ligos, neurokutaniniai sindromai, neurometabolinės ligos.

5. **Cerebrinis vaikų paralyžius.** Cerebrinio vaikų paralyžiaus etiopatogenezė, klasifikacija, klinika, diagnostika, medikamentinio ir nemedikamentinio gydymo galimybės, dispanseriais sekimas.

6. **Epilepsija ir neepilepsiniai priepuoliai.** Epilepsijos etiopatogenezė, priepuolių rūšys, epilepsinių sindromų klasifikacija, epilepsinė būklė, diagnostikos ir gydymo algoritmai, diferencinė diagnostika su dažniausiais neepilepsiniais priepuoliais (febrilniais ir kitais provokuotais traukuliais, afektiniais- respiraciniais priepuoliais, sinkopėm, paroksizminiais judesių sutrikimais, miego sutrikimais, pseudoepilepsiniais priepuoliais ir kt.).

7. **Vaikų galvos skausmai.** Vaikų galvos skausmų klasifikacija. Migrena. Įtampos galvos skausmai. Antriniai galvos skausmai. Diagnostika ir gydymas.

8. **Vaikų galvos svaigimai.** Vaikų galvos svaigimai, jų rūšys, etiopatogenezė, diagnostika, gydymas..

9. **Vaikų miego fiziologija ir jo sutrikimai.** Vaikų miego fiziologija, miego sutrikimų vaikų amžiuje klasifikacija, klinika, diagnostika ir gydymo metodai.

10. **Somatoforminė autonominė disfunkcija ir kiti neuropsichiatriniai sutrikimai.** Somatoforminė autonominė disfunkcija, tikas ir kiti neuropsichiatriniai sutrikimai, jų kilmė, klinikinė išraiška, diagnostika ir gydymas.

11. **Infekcinės ir imuninės CNS ligos.** Infekcinių ir imuninių CNS ligų etiopatogenezė, klasifikacija, klinika, diagnostika ir gydymas.

12. **Galvos traumų ir neuroinfekcijų liekamieji reiškiniai.** Potrauminių ir liekamųjų poinfekcinių neurologinių sutrikimų etiopatogenezė, klinikinės išraiškos formos, diagnostika, gydymas, profilaktika ir reabilitacija.

13. **Nervų sistemos navikai ir nervų sistemos pažeidimai, sergant onkohematologinėmis ligomis.** Nervų sistemos navikų klasifikacija, klinika, diagnostikos ir gydymo principai, nervų sistemos pažeidimai, sergant onkohematologinėmis ligomis.

14. **Nervų sistemos kraujotakos ligos.** Nervų sistemos kraujotakos ligos, pasireiškiančios vaikų amžiuje, jų etiopatogenezė, klinika, diagnostika, gydymo principai..

15. **Periferinės nervų sistemos ligos.** Periferinės nervų sistemos ligos vaikų amžiuje: polineuropatijos; mononeuropatijos – veidinio nervo, trišakio nervo ir kt.; neuralgijos, vertebrogeninė patologija..

16. **Paveldimos nervų ir raumenų ligos.** Paveldimų nervų ir raumenų ligų etiopatogenezė, klasifikacija, diagnostika ir gydymo galimybės.

17. **Nervų sistemos pažeidimai, sergant somatinėmis ligomis.** Nervų sistemos pažeidimų, sąlygotų ūmių ir lėtinių infekcinių, uždegiminių, metabolinių ir kt. ligų, etiopatogenezė, klinika, diagnostika, gydymas, profilaktika ir rehabilitacija.

18. **Vaikų sąmonės sutrikimai.** Vaikų sąmonės sutrikimai, cerebrinė koma, vegetacinė būklė ir smegenų mirtis. Dažniausios sąmonės sutrikimų priežastys, vertinimas pagal Glazgow skalę, neurologinis ištyrimas ir gydymo principai.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. Klinikinė neurologija /red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2003. – 775 p.

2. Neurologijos vadovas gydytojui praktikai / red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2004. – 552 p.

3. Vaikų ligos I t. / red. Raugalė A. Vilnius, Gamta, 2000. – 638 p.

4. Vaikų ligos III t. / red. Raugalė A. Vilnius, Gamta, 2005. – 648 p.

5. Vaikų raidos sutrikimai / red. Krasauskienė A. ir kt. Kaunas, 2003. – 463 p.

6. Endzinienė M., Vaičienė N. Febriliniai traukuliai. Hamburg. 1997. – 32 p.

7. Vaikų neurologijos aktualijos. Metinės konferencijos medžiaga. Panevėžys, 1998. – 105 p.

8. Tarptautinė galvos skausmų klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai / red. Obelienienė D. Kaunas. 2004. – 149 p.

9. Bačiulienė I., Budrys V. Smegenų mirties diagnostika. Vilnius: Nacionalinis organų transplantacijos biuras, 2003. – 25 p.

10. Nelson textbook of Pediatrics / eds. Nelson W. E., Behrman R. E. et all. 17th ed. Philadelphia: W. B. Saunders Co 2003. - 2200 p

11. Netter F. H. The Ciba collection of medical illustrations. Summit N. J.: Ciba Pharmaceutical Products, 1992 Vol I. Part 1-2.

12. Enciklopedija detskovo nevrologa / red. Šanko G. G. Minsk: Belaruskaja enciklopedija, 1993. – 552 p.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%).
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kurį sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

VAIKŲ ONKOHEMATOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų onkohematologija, ciklo kodas BP-Onh**

2. Apimtis kreditais: **12 kreditų (3 mėn.)**

3. Ciklo teorinė dalis valandomis: **42 val.**

4. Ciklo praktinė dalis valandomis: **438val.**

Vaikų onkohematologija apima kraujo ir onkologines vaikų ligas. Cikle nagrinėjami teoriniai ir praktiniai vaikų onkohematologijos klausimai. Išdėstomi vaikų hematologijos ir onkologijos raidos ypatumai, kraujo ir navikinių ligų genezė, imunologija, etiologija ir patogenezė, specifinės diagnostikos ir terapijos principai ir metodai. Pateikiamos tarptautinės vaikų onkohematologinių ligų diagnostikos ir gydymo sutarimo taisyklės. Apmokoma, kaip atlikti ir įvertinti kraujo ir audinių biopsijos laboratorinius, instrumentinius, imunologinius ir kitus vaikų kraujo ir onkologinių ligų tyrimus. Rezidentai turi išmokyti atlikti kaulų čiulpų aspiraciją, juosmeninę punkciją, kraujo tyrimą, kraujo komponentų transfuziją, turi žinoti vaikų onkohematologinių ligų patofiziologiją, diagnostiką ir gydymo principus.

Tiek teorinėje, tiek praktinėje dalyje aptariami ligoniai. Pateikiami klinikinių tyrimų duomenys apie naujausius vaistus bei diagnostikos priemones. Diskusijose aptariami praktikai ir mokslui svarbūs vaikų onkohematologijos uždaviniai. Pratybų metu rezidentai dirba vaikų onkohematologijos skyriuje, kuruodami ligonius ir budėdami, dalyvauja priimant ambulatorinius ligonius. Rezidentai aktyviai dalyvauja mokslinėje veikloje ir praktinėse-mokslinėse konferencijose.

5. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Studijų tikslai: išmokyti diagnozuoti vaikų kraujo ir navikines ligas, įgyti praktinių įgūdžių analizuojant epidemiologinius duomenis, paimant klinikinę medžiagą laboratoriniams tyrimams, interpretuojant laboratorinių tyrimų duomenis, atliekant diagnostines ir gydomąsias procedūras. Išmokyti gydyti kai kurias vaikų kraujo ligas ir susipažinti su sunkių kraujo ir navikinių ligų gydymo principais, taktika, metodika bei stebėseną.

Studijų metodai: 1) darbas vaikų onkohematologijos skyriuje ir intensyvios terapijos bei reanimacijos skyriuose, dalyvauja diagnostinių ir gydomųjų procedūrų metu (kai kurias iš jų atlieka savarankiškai), ima klinikinę medžiagą ištyrimui. Budėjimų metu seka naujus ūmiai susirgusius bei sunkiai sergančius ligonius.; 2) dalyvavimas visose skyriuje atliekamos gydymosi ir diagnostinėse procedūrose ir intervencijose, programoje numatytų atlikti savarankiškai procedūrų įsisavinimas; 3) gydomų ligonių pristatymai skyriaus vizitacijose ir bendrose klinikų konferencijose su teoriniu pristatomos patologijos pagrindu ir diferenciacija; 4) Poliklinikoje dalyvauja ligonių priėmimo, būklės įvertinimo, preliminarios diagnozės ir ligos sunkumo laipsnio nustatyme, diferencinei diagnostikai reikiamų tyrimų ir ligo gydymo plano sudaryme, gaunamų tyrimų vertinime ir gydymo metodų parinkime. 5) medicininės literatūros savarankiškas studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas; 5) mokslinio darbo parengimas ciklo pradžioje pasirinkta tema, pvz.: pranešimo konferencijoje ir (arba) straipsnio. Rezidentas paruošia ir pristato vieną pranešimą Pediatrijos centro gydytojų konferencijoje, vieną kartą per mėnesį referuoja naujausią literatūrą skyriaus gydytojų kvalifikacijos kėlimo seminaruose.

Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Vaikų onkohematologijos raida Lietuvoje,	2

	onkohematologinės tarnybos organizacija šalyje.	
2	Kraujodara. Kraujo pokyčiai vaikui augant. Kraujo ir kaulų čiulpų morfologija, citochemija, imunofenotipavimas, jų diagnostinė reikšmė	4
3.	Anemijų diagnostikos, diferenciacijos ir adekvataus gydymo principai.	6
3.	Kaulų čiulpų aplazija: etiopatogenezė, diagnostika, gydymas .	2
4.	Hemostazės patologija ir fiziologija. Tyrimų interpretacija Krešėjimo fazės, trombozės, fibrinolizės, diagnostika ir korekcija.Šiuolaikinis hemofilijos gydymo standartas..	4
5.	Trombocitopenijos, trombocitopatijos, etiopatogenezė, diagnostika, gydymo principai. Skubi pagalba kraujuojančiam ligoniui.	2
6.	Transfūziologijos principai: kraujo komponentų transfūzija, kraujo parinkimas, indikacijos, komplikacijos.	2
7.	Makrofagų patologija: Langerhanso ląstelių histiocitozė, hemofagocitiniai sindromai, jų diferencinė diagnostika, gydymas.	2
8.	Leukocitų patologija: leukocitozė, leukopenija, neutropenija, leukemoidinė reakcija. Šių sindromų diagnostika ir gydymo ypatumai.	2
9.	Ūmios leukemijos: etiopatogenezė, klinika, diagnostika, gydymo principai.	4
10.	Hodžkino ir nehodžkino limfomų diagnostika, diferenciacija su limfadenopatijomis, gydymo pagrindai.	4
11.	Solidiniai vaikų navikai: klasifikacijos, vaikų navikinių ligų diagnostikos ir klinikinės eigos ypatumai, gydymo taktikos parinkimas.	2
12.	Vaikų navikinių ligų biologija, citogenetika , molekulinė genetika, imunologija. Susipažinimas su atlikimo metodika ir tyrimų interpretacija	2
13.	Chemoterapijos, radioterapijos ir imunoterapijos principai, farmakologija, farmakokinetika,pašalinis poveikis ir atokieji efektai.	4
	Viso	42

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. L. Ragelienė. Vaiko kraujodaros ir kraujo ypatumai, tyrimo metodika. Vaikų ligos. Parengta vadovaujant A.Raugalei. I tomas Vilnius. Gamta. 2000.302-321 psl.
2. L. Ragelienė. Kraujo ligos. Vaikų ligos. Parengta vadovaujant A.Raugalei. III tomas Vilnius. Gamta. 2004. 127-289 psl.
3. L. Ragelienė. Vaikų hematologija. L. Ragelienė. Kraujo ligos. Vilnius. Vaistų žinios . 2002.
4. J.Balsys. Anemijos.Vilnius. 1999m
5. Aut.kolektyvas, red. Basys V. Vaiko priežiūros ir ligų žinynas, 1 (A-L), Vilnius, 2005.
6. Pediatric hematology ed. By J.Lilleyman, J.Hann and V.Blanchete. London.Churchill Livingstone, 2000

7. D.Nathan and F.Oski. Haematology of infancy and childhood. 4 ed. Philadelphia. Saunders. 1993
8. Nelson Textbook of pediatrics. Ed. By R.Behrman., R. Kliegman. H. Jenson. Philadelphia.Saunders. 2001.
9. P. Lanzkowsky. Manual of pediatric hematology and oncology. San Diego, Academic press.2000.
10. Handbook of pediatric oncology. Ed by R. Gotlieb and D. Pinkel, Boston, Toronto. 2001.
11. Evidence based pediatric oncology. Ed by R.Pinkerton, T. PhilipB. Fervers. BMJ books. 2002
12. Principles and practice of pediatric onkology. Ed by Philip Pizzo, David poplack. Lippincott- Raven. 1999.
13. TNM classification of malignant tumours. 6 ed.ed by L.sobin, Ch. Wittekind. UICC. 2002

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka.

Rezidento dienyne žymima gydytų patologinių būklių skaičius bei stebėtų ir savarankiškai atliktų procedūrų skaičius, dalyvavimas teoriniuose seminaruose. Įvertinami skyriaus vizitacijose ir klinikų konferencijose pristatyti ir referuoti ligoniai bei paruoštas mokslinis darbas. Po ciklo laikoma įskaita raštu. Rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJA IR RAIDOS SUTRIKIMŲ REABILITACIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų ir paauglių psichiatrija, ciklo kodas BP-Psr**

2. Apimtis kreditais: **12 kreditų (3 mėn., 480 val.)**

3. Ciklo teorinė dalis valandomis: **48 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Ciklas skirtas psichiatrijos specialybės rezidentūros studijų programai. Šio ciklo tikslas yra pateikti rezidentams žinias apie normalią ir patologinę vaiko raidą, suteikti įgūdžių išmokstant diagnozuoti ir gydyti vaikų raidos, psichikos bei elgesio sutrikimus, susipažinti su vaikų psichinės sveikatos ir raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugų organizavimu, tarpdisciplininės komandos darbo principais. Kursas apima kliniškai svarbiausias vaiko psychosocialinės raidos sritis. Šiame mokymo kurse studijuojama normali ir sutrikusi vaiko raida, raidos periodų ypatumai pagal įvairias raidos teorijas. Mokomasi suprasti raidos trajektorijas ir raidos psychopatologiją, vertinti ir matyti vaiko/paauglio būklę raidos kontekste. Rezidentai mokomi kompleksiskai taikyti medikamentinius ir nemedikamentinius gydymo būdus atsižvelgiant į biopsichosocialinę paradigmą vaikų psichiatrijoje, kartu mokosi šeimos konsultavimo teorinių žinių ir praktinių įgūdžių. Įgyjami vaiko raidos, psichinės būklės ir elgesio aprašymo ir kompleksinio tyrimo pagrindai.

Metodai: Numatomas teorinis (paskaitos, seminarai) ir praktinis mokymas (dirbama ankstyvosios reabilitacijos, vaikų psichiatrijos skyriuose ir ambulatorinėje grandyje). Rezidentai dalyvaus tarpdisciplininės komandos darbe, dirbs su pacientais ir jų tėvais prižiūrimi gydančio gydytojo ir supervizuojami rezidentūros vadovo. Ciklo pradžioje numatoma teorinis ir praktinis mokymas apie mažų vaikų raidos ypatumus, vėliau – apie ikimokyklinio, pradinio mokyklinio amžiaus, paauglystės periodo psichinės sveikatos normos ir patologijos ypatumus. Bus susipažįstama su vaiko raidos tyrimo metodikomis, psichinės būklės tyrimu ir aprašymu, diagnostika, vaiko ir tėvų tarpusavio santykių vertinimu, videoanalizės taikymo galimybėmis praktiniame darbe, terapinio plano sudarymo principais bei dalyvaujama jį vykdant. Ciklo metu

bus nagrinėjama vaikų ir paauglių psichiatrijos istorija, dabartinė situacija ir ateities perspektyvos, vaikų psichinės sveikatos tarnybų modeliai, ankstyvosios raidos sutrikimų reabilitacijos tarnybų veikla ir paslaugas reglamentuojanti įstatyminė bazė.

Centrinis studijų objektas – vaiko psichinės būsenos ištyrimas ir vertinimas, normos ir psichopatologijos išmanymas, gebėjimas išvelgti biopsichosocialinių faktorių priežastinį ryšį, rizikos ir apsauginių faktorių analizė, kompleksinio terapijos plano sudarymas, medikamentinių ir nemedikamentinių gydymo būdų derinimas, šeimos narių konsultavimas. Mokomasi ir įgyjama teorinių bei praktinių žinių taikant ir derinant biologinių ir psichosocialinius gydymo metodus. Įsisavinami vaikų ir paauglių psichofarmologinio gydymo ypatumai, vaikų psichoterapijos principai, žaidimų terapija, meno terapija, grupinė terapija, aplinkos terapija, vizualinio aplinkos, dienotvarkės ir pateikiamų užduočių struktūravimo principai vaikams.

Ciklo metu rezidentas privalo išmokti:

- 1) žmogaus psichosocialinę raidą;
- 2) šeimos psichosocialinius funkcionavimo dėsningumus;
- 3) sveiko, turinčio psichikos bei elgesio sutrikimų ir sergančio somatinėmis ligomis vaiko psichikos funkcionavimo dėsningumus;
- 4) psichikos ir elgesio sutrikimų, prasidedančių vaikystėje ir paauglystėje, diagnostiką, ištyrimo ir gydymo metodus;
- 5) medikamentinio ir nemedikamentinio gydymo vaikų ir paauglių psichiatrijoje indikacijas ir pobūdį.

Ciklo metu rezidentas privalo žinoti:

- 1) vaiko ir šeimos narių tarpusavio santykių dinamiką vaikui augant;
- 2) vaikų ir paauglių psichiatrinio gydymo ir ankstyvosios raidos sutrikimų reabilitacijos indikacijas ir pobūdį;
- 3) vaikų ir paauglių psichikos ir elgesio sutrikimų pirminę, antrinę ir tretinę prevenciją.
- 4) Psichikos sveikatos paslaugas vaikams ir paaugliams teikiančias tarnybas Lietuvoje.

Ciklo turinys:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Teorinės kryptys vaikų ir paauglių psichiatrijoje, raidos teorijų apžvalga. Psichikos sveikatos paslaugas teikiančios tarnybos.	4
2.	Prieraišumas ir jo formavimasis vaiko raidoje.	4
3.	Protinis atsilikimas ir raidos sutrikimai.	4
4.	Specifiniai mokymosi ir kalbos raidos sutrikimai.	4
5.	Bipolinis afektinis sutrikimas vaikų ir paauglių amžiuje.	4
6.	Psichozės vaikų ir paauglių amžiuje.	4
7.	Emocijų sutrikimai vaikystėje ir paauglystėje.	4
8.	Neorganinė enurezė ir enkoprezė, tikai. Psichoterapinis gydymas.	4
9.	Valgyimo ir miego sutrikimai vaikų/paauglių amžiuje	4
10.	Elgesio sutrikimai, alkoholizmas, narkomanija vaikų ir paauglių amžiuje.	4
11.	Hiperkineziniai ir psichosomatiniai sutrikimai vaikų ir paauglių amžiuje.	4

5. Temų pavadinimai, trumpas turinio apibūdinimas.

5.1. Temos pavadinimas. **Teorinės kryptys vaikų ir paauglių psichiatrijoje, raidos teorijų apžvalga. Psichikos sveikatos paslaugas teikiančios tarnybos.**

Trumpas temos apibūdinimas: Raidos teorijų apžvalga – psichoanalitinė teorija, socialinio išmokymo bihevioristinė teorija, šeimos sistemą orientuota teorija, raidos teorijos, konstitucinė teorija. Aptariama biopsichosocialinė paradigma vaikų ir paauglių psichiatrijoje, vaiko raidos trajektorijos pagal biopsichosocialinę paradigimą. Išmokstami vaikų emocinės ir psichosocialinės raidos etapai, nagrinėjamos S. Freud o, E. Ericksono, J. Piaget raidos koncepcijos. Išmokstama klinikinių atvejų nagrinėjimo pagal raidos trajektorijas pagrindinių principų ir jų taikymo klinikiniame darbe. Išmokstama vaikų raidos, psichikos ir elgesio sutrikimų diagnostikos ir stacionarinio bei ambulatorinio gydymo pagrindų. Aptariami tarnybų modeliai vaikų ir paauglių psichiatrijoje, tarpžinybinis bendradarbiavimas.

5.2. Temos pavadinimas. **Prieraišumas ir jo formavimasis vaiko raidoje.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Prieraišumas ir jo formavimosi dėsniumai vaiko raidoje, prieraišumo normą ir patologiją skatinantys faktoriai. Ankstyvųjų motinos – vaiko santykių ypatumai, prieraišumo formavimasis ir reikšmė tolesnėje psichosocialinėje raidoje. Mamos – vaiko, kitų šeimos narių tarpusavio interakcijų stebėjimas, video analizė. Reaktyvusis ir neslopinamas prieraišumo sutrikimai vaikystėje. Raidos bei psichikos sutrikimų rizikos veiksniai ir apsauginiai faktoriai.

Ciklo metu bus analizuojami

5.3. Temos pavadinimas. **Protinis atsilikimas ir raidos sutrikimai.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Šiuolaikinė protinio atsilikimo samprata, protinio atsilikimo laipsniai pagal TLK-10 diagnostinius kriterijus. Psichomotorinės raidos sutrikimai. Cerebrinis paralyžius. Specifiniai mišrūs raidos sutrikimai. Įvairiapusiai raidos sutrikimai: vaikystės autizmas, Aspergerio, Rett'o ir kt. sindromai.

5.4. Temos pavadinimas. **Specifiniai mokymosi ir kalbos raidos sutrikimai.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Specifiniai tarimo ir kalbos sutrikimai. Mikčiojimas. Greitakalbė. Elektyvusis mutizmas. Specifiniai mokymosi sugebėjimų raidos sutrikimai. Diagnostikos ir kompleksinės pagalbos principai.

5.5. Temos pavadinimas. **Bipolinis afektinis sutrikimas vaikų ir paauglių amžiuje.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Bipolinio afektinio sutrikimo (manijos, depresijos epizodų) ypatumai vaikų ir paauglių amžiuje, ištyrimas, diagnostika, gydymas. Psichotropiniai vaistai ir jų skyrimas vaikams bei paaugliams.

5.6. Temos pavadinimas. **Psichozės vaikų ir paauglių amžiuje.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Psichozės vaikų ir paauglių amžiuje: etiopatogenezė, klinika, diagnostika, gydymas. Schizofrenija, schizotipinis ir schizoafektinis sutrikimai. Organiniai ir simptominiai psichikos sutrikimai.

5.7. Temos pavadinimas. **Emocijų sutrikimai vaikystėje ir paauglystėje.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Emocijų sutrikimai, prasidedantys vaikystėje: atskyrimo nerimo sutrikimas, fobinis nerimo sutrikimas, socialinio nerimo sutrikimas, konkurencijos tarp vaikų sutrikimas, mišrūs elgesio ir emocijų sutrikimai. Obsesinis – kompulsinis sutrikimas vaikų/paauglių amžiuje: klinikos ypatumai ir gydymo principai.

5.8. Temos pavadinimas.

Trumpas temos apibūdinimas: **Neorganinė enurezė ir enkoprezė, tikai. Psichoterapinis gydymas.**

Neorganinė enurezė. Neorganinė enkoprezė. Tikai, Gilles de la Tourette sindromas. Psichodinaminės, elg ir kognityvinės, grupinės psichoterapijos principai. Žaidimų terapija, meno terapija dirbant su vaikais.

5.9. Temos pavadinimas. **Valgymo ir miego sutrikimai vaikų/paauglių amžiuje**

Trumpas temos apibūdinimas:

Nervinės anoreksijos ir nervinė bulimijos diagnostika, gydymas, prevencija. Maitinimo ir valgymo sutrikimai kūdikystėje ir ankstyvoje vaikystėje. Pika. Neorganiniai miego sutrikimai bei jų ypatumai vaikų bei paauglių amžiuje.

5.10. Temos pavadinimas. **Elgesio sutrikimai, alkoholizmas, narkomanija vaikų ir paauglių amžiuje.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Elgesio sutrikimai vaikų/paauglių amžiuje: prieštaraujančio neklusnumo sutrikimas, elgesio sutrikimai pasireiškiantis tik šeimoje, nesocializuotas elgesio sutrikimas, socializuotas elgesio sutrikimas. Agresija, autoagresija, suicidinis elgesys vaikų ir paauglių amžiuje. Alkoholizmo, narkomanijos problemos vaikų ir paauglių amžiuje.

5.11. Temos pavadinimas. **Hiperkineziniai ir psichosomatiniai sutrikimai vaikų ir paauglių amžiuje.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Hiperkineziniai sutrikimai: aktyvumo ir dėmesio sutrikimo, hiperkinezinio elgesio sutrikimo klinikinė diagnostika, gydymo ir psichosocialinės pagalbos principai. Vaikų ir paauglių psichosomatiniai sutrikimai.

5.12. Temos pavadinimas. **Prievarta ir smurtas vaikų atžvilgiu. Šeimos konsultavimas.**

Trumpas temos apibūdinimas:

Prievarta ir smurtas vaikų atžvilgiu (emocinė, fizinė, seksualinė, cheminė), vaikų apleistumas, nepriežiūra. Reakcijos į sunkų stresą ir adaptacijos sutrikimai. Vaikų potrauminio streso sutrikimai. Šeimos psichologinio konsultavimo ir šeimos psichoterapijos pagrindai.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

1. Lesinskienė S. Vaikystės autizmo diagnostikos ir gydymo principai. Mokomoji knyga. Vilnius, 2000, 59 p.
2. Lesinskienė S. Vaikai su Aspergerio sindromu – kaip suprasti ir padėti? Mokomoji knyga, Vilnius, 2001, 40 p.
3. Dervinytė –Bongarzoni A., Lesinskienė S., Minialgienė D. Vaizdo įrašų taikymas
4. vaikų psichiatrijoje ir psichoterapijoje. Mokomoji knyga. Vilnius, 2003, 39 p.
5. Dervinytė-Bongarzoni A., Lesinskienė S., Urbanienė I. Vaikų aktyvumo ir dėmesio sutrikimai. Metodinės rekomendacijos, Vilniaus universiteto leidykla, 2005, 94 p.
6. Lesinskienė S. Vaikų tikai. Metodinės rekomendacijos. Vilnius, 2005, 84 p.
7. Ramanauskienė T. Hiperaktyvus vaikas. Klaipėda, 2001, 39p.
8. Dalley T. Dailė kaip terapija. Dailės taikymo gydymui įvadas. Apostrofa, Vilnius, 2004, 246p.
9. Brazauskaitė A. Vaikų dailės terapinis aspektas. Gimtasis žodis, Vilnius, 2004, 63p.
10. Hill P. Child and adolescent psychiatry. In: The essentials of postgraduate psychiatry, edited by Murray R., Hill P., McGuffin P. Cambridge University Press, 1997, 97-144.
11. Hallowell E.M., Ratey J.J. attention Deficit Disorder. London: Fourth Estate Limite, 1996, 319.
12. Rutter M., Taylor E. Child and adolescent psychiatry. 4th ed. Blackwell Science Ltd, 2002, 1209p.
13. Andrikiienė L., Laurinaitis E., Milašiūnas R. Psichoanalitinė psichoterapija. Vaistų žinios, Vilnius, 2004, 534p.
14. Grace J. , Craig. Human development, 7th ed., Prentice-Hall, Inc. 1996 vertimas į rusų kalbą: Psichologija razvitija, Piter, 2001, 987p.

15. Schaffer H.R. Social development. Blackwell publishers Ltd, 2001, 440p.
16. Tarptautinė ligų klasifikacija TLK-10. Psichikos ir elgesio sutrikimai. Medicina, Kaunas, 1997, 289 p.
17. Žukauskienė R. Raidos psichologija. Vilnius, Margi raštai, 2001, 364p.
18. Dembinskas A. ir kt. Psichiatrijos vadovėlis. Vilnius, 2003, 736p.
19. Kaplan B.I., Sedok B.Dž. Klinišką psichiatrija, I-II tomai, Maskva, "Medicina", 1999.
20. Kajokienė A., Pūras D., Lesinskienė S., Narvydaitė L. Slaugytojo vaidmuo ir veikla vaikų raidos sutrikimų ankstyvojoje reabilitacijoje, Vilnius, 2001, 47 p.
21. Lesinskienė S., Pūras D., Kajokienė A., Šenina J. Autistų vaikų slaugos ypatumai, Vilnius universitetas, Vilnius, 2001, 68 p.
22. Ruškus J. Negalės fenomenas. Šiaulių universiteto leidykla, 2002.
23. Furst M. Psichologija. Lumen leidykla, Vilnius 1999, 367p.
24. Ammon G. Psichosomatišką terapija. Reč, Sankt-Peterburgas, 2000, 237p.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo pabaigoje rezidentai laiko įskaitą žodžiu ir raštu, kuri vertinama pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje. Įskaitos klausimai paruošti pagal ciklo programą. Į rezidento knygelę įrašomas ir rezidento praktinio darbo šio rezidentūros ciklo metu apibūdinimas.

VAIKŲ PULMONOLOGIJA IR FTIZIATRIJA

1. Ciklo pavadinimas. Vaikų pulmonologija ir ftiziatrija, ciklo kodas Bp-Pul

2. Apimtis kreditais. 20 kreditų (5 mėn.)

3. Ciklo trukmė.

Teorinė dalis (paskaitos ir seminarai) **160 val.**, praktinė dalis **640 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Vaikų pulmonologijos ir ftiziatrijos ciklas apima viršutinių ir apatinių kvėpavimo takų ūmines ir lėtines, infekcines ir alergines ligas. Mokymosi tikslas įgyti žinias ir įgūdžius ambulatorinėje praktikoje diagnozuoti ir gydyti dažniausias vaikų ūmines ir lėtines kvėpavimo takų ligas bei tuberkuliozę, taikyti šių ligų pirminę ir antrinę profilaktiką.

Teorinis mokymas:

Paskaitos, seminarai, gydytojų tobulinimosi kursuosai, mokslinės literatūros studijavimas, savarankiškas mokslo tiriamasis darbas.

Įgūdžių ir gebėjimų formavimas:

Kvėpavimo sistemos liga sergančio vaiko gydymas ir slauga kartu su skyriaus gydytoju arba savarankiškai. Praktinių įgūdžių ir gebėjimų formavimas vyksta Vilniaus universiteto Vaikų ligų klinikos Bendrosios ir ambulatorinės pediatrijos ir Pediatrijos centruose (vaikų pulmonologija) bei Respublikinės tuberkuliozės ir infekcinių ligų universitetinės ligoninės Vaikų skyriuje (vaikų ftiziatrija).

Studijų pabaiga:

Baigiamasis darbas – referatas (klinikinių atvejų aprašymas arba literatūros apžvalga) vaikų pulmonologijos ar vaikų ftiziatrijos tema ir įskaita raštu (testas, situacinis uždavinys).

Žinios ir gebėjimai ciklo pabaigoje:

Į valdomos klinikinės vaiko kvėpavimo sistemos ištyrimo metodikos. Išmokstama įvertinti ir apibendrinti sukauptus tyrimų duomenis. Įvaldomos kosulio, dusulio ir kitų kvėpavimo sistemos sindromų klinikinio įvertinimo skalės. Išmokstama kompleksiskai įvertinti kvėpavimo nepakankamumo klinikinius, funkcinis ir laboratorinius požymius. Išmokstama atlikti kvėpavimo sistemos funkcinį tyrimą mokyklinio amžiaus vaikui, įvertinti krūtinės ląstos rentgenogramas ir dažniausius kvėpavimo funkcijos testus vaikų amžiuje. Išmokstama diagnozuoti dažniausias vaikų kvėpavimo sistemos ligas ir tuberkuliozę. Išmokstama atlikti BCG vakcinaciją, atlikti ir įvertinti *Mantoux* mėginį. Išmokstama gydyti dažniausias vaikų kvėpavimo sistemos ligas. Išmokstama sudaryti vaiko individualų gydymo ir slaugos planą. Įvaldoma dažniausių vaikų kvėpavimo sistemos ligų pirminė ir antrinė profilaktika.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

Pagrindinės vaikų pulmonologijos ir ftiziatrijos mokymo ciklo temos

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	Vaikų pulmonologijos raida. Vaikų pulmonologo vieta Lietuvos sveikatos apsaugos sistemoje.	4
2	Vaikų plaučių ligų pirminė ir antrinė profilaktika. Rūkymo žala, kova prieš aktyvų ir pasyvų rūkymą.	6
3	Vaikų kvėpavimo organų antenatalinis ir postnatalinis vystymasis, struktūrinės ir funkcinės brandos įvertinimas.	4
4	Deguonies apykaita plaučiuose, kvėpavimo nepakankamumo klinikinis, funkcinis ir laboratorinis įvertinimas.	4
5	Įvairaus amžiaus vaikų išorinio kvėpavimo funkcijos ištyrimas.	8
6	Vaikų kvėpavimo takų ligų rentgenodiagnostika. Kompiuterinės tomografijos pagrindai.	12
7	Bronchoskopijos indikacijos vaikų amžiuje, bronchoskopų sandara, veikimas, rūšys. Svetimkūnis kvėpavimo takuose.	6
8	Infekcinis ir obstrukcinis sindromai vaikų pulmonologijoje.	4
9	Naujagimystės periodo sąlygotos vaikų plaučių ligos. Surfaktanto struktūros ir funkcijos nepakankamumo sąlygotos ligos. Bronchopulmoninė displazija.	8
10	Ūminė virusinė kvėpavimo takų infekcija. RSV ir gripo viruso sukeltos kvėpavimo takų ligos ir jų komplikacijos. Dažnai sergantis vaikas.	6
11	Ūminis rinitas, faringitas, tonzilitas, vidurinės ausies uždegimas, sinusitas.	6
12	Stenozuojantis laringitas, epiglotitas, bakterinis tracheitas.	6
13	Ūminis bronchitas, obstrukcinis bronchitas. bronchiolitas.	6
14	Bronchiolito diagnostika ir gydymas, dažniausios komplikacijos.	4
15	Bronchų astmos etiologija, diagnostika įvairaus amžiaus vaikams. Astmos paūmėjimo gydymas. Ilgalaikio pakopinio astmos gydymo algoritmai. Astminė būklė.	14
16	Bendruomenėje įgytos vaikų pneumonijos epidemiologija, etiologija, įvairaus amžiaus vaikų klinikinio ištyrimo ir diagnostikos ypatumai. Sunkumo įvertinimas, indikacijos hospitalizacijai.	10
17	Vaikų hospitalinės pneumonijos diagnostikos ir gydymo ypatumai.	4
18	Vaikų užsitęsusio ir lėtinio kosulio diferencinė diagnostika. Atipinių sukėlėjų (mikoplazmų, chlamidijų, legionelių) sukulto bronchito ir pneumonijos ypatumai.	6

19	Racionalios antibiotikų terapijos principai. Bendruomenėje įgytos vaikų pneumonijos gydymo algoritmai.	8
20	Pleuritų diagnostika ir gydymas. Pneumotoraksas.	6
21	Vaikų bronhektazinės ligos etiologija, diagnostikos ir gydymo principai. Pirminis ir antrinis mukociliijinis nepakankamumas.	4
22	Cistinės fibrozės diagnostika ir gydymo principai. Ilgalaikis cistine fibroze sergančio vaiko stebėjimas ir kontrolė.	6
23	Vaikų tuberkuliozės epidemiologija ir diagnostika. Tuberkuliozės plitimo keliai ir tuberkuliozės profilaktika. BCG vakcinacija, <i>Mantoux</i> mėginys. Latentinė tuberkuliozės infekcija.	10
24	Plaučių tuberkuliozės klinika, diagnostika ir diferencinė diagnostika, DOTS gydymo principai. Ekstrapulmoninė tuberkuliozės.	8
	Viso	160

Numatomi įgūdžiai ir gebėjimai vaikų pulmonologijos ir fiziatrijos mokymo ciklo pabaigoje

Eil. Nr.	ĮGŪDŽIAI	ĮGŪDŽIŲ PATIKRINIMAS (MINIMALUS)
1.	Klinikinis vaiko kvėpavimo organų sistemos ištyrimas.	Ištirti 30 sveikų ir sergančių įvairiomis plaučių ligomis vaikų.
2.	Ūminės virusinės respiracinės infekcijos ir gripo diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 10 vaikų, paruošti gydymo planą.
3.	Ūminio vidurinės ausies uždegimo, rinosinusito diagnostika ir diferencinė diagnostika	Diagnozuoti ligą 10 vaikų, paruošti gydymo planą.
4.	Faringotonzilito diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 8 vaikams, paruošti gydymo planą.
5.	Stenozuojančio laringito ir epiglotito diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 8 vaikams, paruošti gydymo planą.
6.	Vaikų ūminio bronchito ir obstrukcinio bronchito diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 10 vaikų, paruošti gydymo planą.
7.	Vaikų ūminio bronchito, obstrukcinio bronchito bei bronchiolito diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 15 vaikų, paruošti gydymo planą.
8.	Vaikų bronchų astmos diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 5 ikimokyklinio amžiaus ir 5 mokyklinio amžiaus vaikams, paruošti paūmėjimo ir ilgalaikio pakopinio gydymo planus.
9.	Bendruomenėje įgytos vaikų pneumonijos diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 10 vaikų, paruošti gydymo planą.
10.	Hospitalinės pneumonijos diagnostika, diferencinė diagnostika.	Ištirti 2 hospitaline pneumonija sergančius vaikus, paruošti ilgalaikio stebėjimo planą.
11.	Atipinių vaikų pneumonijų ir bronchitų diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 10 vaikų, paruošti gydymo planą.
12.	Vaikų lėtinio kosulio diagnostika ir	Ištirti 3 ilgiau kaip 4 sav. kosinčius vaikus,

	diferencinė diagnostika.	paruošti individualius diferencinės diagnostikos algoritmus.
13.	Pleurito arba bronhektazinės ligos diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Diagnozuoti ligą 2 vaikams, paruošti plauritu sergančio vaiko gydymo planą.
14.	Cistinės fibrozės klasikinės plaučių formos diagnostika, diferencinė diagnostika.	Ištirti 2 cistine fibroze sergančius vaikus, paruošti ilgalaikio stebėjimo planą.
15.	Vaikų plaučių tuberkuliozės diagnostika, diferencinė diagnostika ir gydymas.	Ištirti 5 vaikų plaučių tuberkulioze sergančius vaikus, paruošti ilgalaikio stebėjimo ir gydymo planą.

Eil. Nr.	GEBĖJIMAI	GEBĖJIMŲ PATIKRINIMAS (MINIMALUS)
1.	Kliniškai įvertinti kvėpavimo nepakankamumą vaikams, sergantiems ūminėmis kvėpavimo organų ligomis.	15 vaikų, sergančių bronchiolitu, pneumonija arba bronchų astma.
2.	Paimti skreplius bakteriologiniam ištyrimui.	10 vaikų, sergančių plaučių uždegimu, cistine fibroze ar bronhektazine liga.
3.	Atlikti krūtinės ląstos vibracinį masažą ir posturacinį drenažą.	15 vaikų, sergančių plaučių uždegimu arba lėtine pūlinga plaučių liga.
4.	Atlikti vaistų inhaliacijas per srovinį purkštuvą.	15 vaikų, sergančių stenožuojančiu laringitu arba bronchų astma.
5.	Atlikti SpO ₂ matavimus.	30 įvairaus amžiaus sveikų ir įvairiomis kvėpavimo organų ligomis sergančių vaikų.
6.	Atlikti didžiausio iškvėpimo greičio matavimus pikflometru.	20 sveikų ir bronchų astma sergančių vaikų.
7.	Pildyti astmos simptomų ir didžiausio iškvėpimo greičio rodmenų dieną.	15 bronchų astma sergančių vaikų.
8.	Atlikti išorinio kvėpavimo funkcijos tyrimą mokyklinio amžiaus vaikams spirometru.	15 sveikų ir įvairiomis kvėpavimo organų ligomis sergančių vaikų.
9.	Paimti kraują PO ₂ , PCO ₂ ir šarmų – rūgščių balansui įvertinti ir korekcijos planui paruošti.	10 įvairiomis kvėpavimo organų ligomis sergančių vaikų.
10.	Atlikti ir įvertinti <i>Mantoux</i> mėginį.	5 sveikiems ir latentine tuberkuliozės infekcija sergantiems vaikams.

Įvadinėje paskaitoje ir seminare, skirtame *vaikų pulmonologijos raidai ir vaikų pulmonologo vietai Lietuvos sveikatos apsaugos sistemoje*, rezidentai supažindinami su pulmonologijos istorija Vilniaus universitete ir vaikų pulmonologo specialybės evoliuciją Europoje. Supažindinama su gydytojo vaikų pulmonologo ir pirminės sveikatos priežiūros gydytojo kompetencija bei atsakomybe, aptariami efektyvesnės tarpusavio sąveikos keliai. Paskaitose, skirtose *vaikų kvėpavimo takų ligų pirminei ir antrinei profilaktikai*, daug dėmesio skiriama kovai su rūkymu, skiepams prieš gripą, *H.influenzae*, *S.Pneumoniae* ir *B.pertussis*, įtvirtinama profilaktinės medicinos samprata. Seminaruose, skirtuose *vaikų kvėpavimo organų antenataliniam ir postnataliniam vystymuisi, struktūrinės ir funkcinės brandos įvertinimui*, supažindinama su vaikų kvėpavimo sistemos raidos ypatumais, kvėpavimo sistemos ryšiu su kitomis gyvybiškai svarbiomis vaiko organizmo sistemomis. *Deguonies apykaita plaučiuose, kvėpavimo nepakankamumo klinikinis, funkcinis ir laboratorinis įvertinimas* studijuojami kvėpavimo sistemos fiziologijai skirtuose seminaruose, kurie padeda geriau suprasti simptomų kilmę ir reikšmę, sergančio vaiko adaptacines galimybes. Grupė paskaitų ir seminarų skirta atskiriems kvėpavimo sistemos ligų diagnostikos metodams – *išorinio kvėpavimo funkcijos tyrimui, plaučių radiologiniams tyrimams, įskaitant kompiuterinę tomografiją, ir*

bronchoskopijai. Mokomasi į problemą orientuotos vaikų plaučių ligų diagnostikos, įrodymais pagrįstų vaikų kvėpavimo takų ligų diagnostikos algoritmų. Išmokstama krūtinės ląstos rentgenogramoje atpažinti pneumonijai būdingos infiltracinius pakitimus, kompiuterinėje tomogramoje atpažinti bronhektazinei ligai ir cistinei fibrozei būdingus pakitimus. Supažindinama su šių instrumentinių tyrimų indikacijomis, atlikimo ir vertinimo ypatumais įvairaus amžiaus vaikams. Paskaitose, skirtose **infekciniam ir obstrukciniam sindromui vaikų pulmonologijoje** supažindinama su obstrukcinių ir infekcinių kvėpavimo takų ligų etiologija, patogenezė, diferencinė diagnostika, natūralia šių ligų eiga. Seminarai, skirti **naujagimystės periodo sąlygotoms vaikų plaučių ligoms**, formuoja vieningą požiūrį į vaiką, padeda geriau suprasti lėtinių vaikų kvėpavimo takų ligų atsiradimo priežastis ir eigą. Daug dėmesio skiriama surfaktanto struktūros ir funkcijos nepakankamumo sąlygotų ligų ir bronchopulmoninės displazijos skrininginei diagnostikai ir į prognozę orientuotam gydymui. Atskiroms viršutinių kvėpavimo takų ligoms (**rinitui, faringitui, tonzilitui, sinusitui, vidurinės ausies uždegimui**) skirtuose seminaruose susipažinama ir išmokstama naudotis įrodymais pagrįstomis vaikų kvėpavimo takų ligų diagnostikos ir gydymo rekomendacijomis. Įtvirtinamos žinios apie **racionalią antibiotikų terapiją**, bakterijų rezistentiškumo formavimosi mechanizmus. Seminaruose, skirtuose **dažnai sergančiam vaikui**, daug dėmesio skiriama mokymui, kaip paruošti individualų tyrimo planą, imunomoduliacijai vakcinomis. Formuojamas šiuolaikinis požiūris į RSV infekciją, jos reikšmę padidinto kvėpavimo takų jaudrumo ir bronchų astmos patogenezėje. Viršutinių kvėpavimo takų obstrukcijos diferencinei diagnostikai skirti seminarai, kuriuose mokomasi pažinti ir gydyti **stenozuojantį laringitą, epiglotitą ir bakterinį tracheitą**. Paskaitoje pateikiami klinikinės diferencinės diagnostikos algoritmai, standartizuotos gydymo schemas. Paskaitose ir seminaruose, skirtuose **obstrukciniam bronchitui, bronchiolitui ir bronchų astmai** aptariama šių ligų etiologija, diagnostika ir diferencinė diagnostika. Išmokstama diferencijuoti ūmines apatinių kvėpavimo takų obstrukcines ligas, laiku įtarti svetimkūnį kvėpavimo takuose, suteikti pirmą pagalbą vaikui užspringus. Supažindinama su **mukocilijinio klirenso nepakankamumo įvertinimo** galimybėmis, pirminės ciliarinės diskinezijos diagnostikos principais. Paskaitose ir seminaruose, skirtuose **bronchų astmos diagnostikai ir paūmėjimo gydymui**, supažindinama su šios ligos diagnostika ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams, astmos fenotipams, įvaldomas astmos paūmėjimo gydymo namuose ir sunkaus astmos paūmėjimo gydymo ligoninėje algoritmas. Išmokstama diagnozuoti astminę būklę. **Ilgalaikiam pakopiniam astmos gydymui** skirtuose seminaruose mokomasi gydymo algoritmų, individualaus gydymo plano sudarymo principų, sprendžiamos situacinės užduotys. Paskaitose ir seminaruose, skirtuose **bendruomenėje įgytai vaikų pneumonijai**, mokomasi pneumonijų etiologinės diagnostikos, empirinio gydymo taktikos namuose ir ligoninėje, vaiko būklės sunkumo įvertinimo, indikacijų hospitalizacijai. Išmokstama diagnozuoti ūminę nekomplikuotą pneumoniją, įvaldomi gydymo algoritmai, sprendžiamos situacinės užduotys. Atskirose paskaitose, skirtose **hospitalinei pneumonijai**, aptariama šios ligos etiologija, diferencinė diagnostika, gydymas, daug dėmesio skiriama hospitalinės infekcijos profilaktikai. Paskaitose, skirtose **pleuritui**, mokomasi diagnozuoti pleuritą, pleuros empiemą, supažindinama su kitomis dažniausiomis vaikų pneumonijų komplikacijomis. Paskaitose, skirtose retoms vaikų plaučių ligoms, išmokstama įtarti **bronhektazinę ligą ir cistinę fibrozę**, susipažinama su ilgalaikio stebėjimo, gydymo ir kontrolės principais. **Vaikų tuberkuliozei** skirtose paskaitose ir seminaruose supažindinama su tuberkuliozės epidemiologija Lietuvoje, užsikrėtimo keliais. Mokomasi diagnozuoti įvairių formų tuberkuliozę, tame tarpe **latentinę tuberkuliozės infekciją**. Atskiruose seminaruose supažindinama su BCG vakcinacijos istorija, povakcininio randelio įvertinimu, **BCG vakcinacijos ir Mantoux mėginio** atlikimo technika. Įvaldomi plaučių tuberkuliozės diagnostikos algoritmai, susipažinama su **DOTS gydymo principais**, vaistams atsparios tuberkuliozės atsiradimo priežastimis, dažniausių vaikų kvėpavimo sistemos ligų ir tuberkuliozės profilaktika.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos)

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas

1. Valiulis A. Vaikų bronchų astma. Mokymo priemonė studentams medikams ir gydytojams rezidentams. ISBN 9986-536-91-8. Vilnius: Atkula, 2000. – 168 p.
2. Lietuvos vaikų bronchų astmos diagnostikos ir gydymo sutarimas. Įrodymais pagrįstos metodinės rekomendacijos gydytojams. (Red. – A.Valiulis) ISBN 9955-501-52-9. Vilnius: Eugrimas, 2005. – 58 p. (*bendr.*: Vaidelienė L., Ėmužytė R., Kudzytė J., Usonis V., Raugalė A., Bojarskas J., Kasiulevičius V., Žilinskaitė V., Kėvalas R.)
3. Alerginio rinito, bronchų astmos, lėtinės obstrukcinės plaučių ligos diagnostikos ir gydymo vadovas. Įrodymais pagrįstos metodinės rekomendacijos pirminės sveikatos priežiūros gydytojams (Red. – A.Valiulis) ISBN 9955-682-14-0. Vilnius: Eugrimas, 2005. – 60 p. (*bendr.*: Zolubas M., Ėmužytė R., Kasiulevičius V., Šapoka V., Usonis V., van Schayck O.)
4. Lietuvos vaikų pneumonijų diagnostikos ir gydymo sutarimas. Įrodymais pagrįstos metodinės rekomendacijos gydytojams. (Red. – A.Valiulis) ISBN 9955-501-90-1. Vilnius: Eugrimas, 2005. – 32 p. (*bendr.*: Dumčius S., Narkevičiūtė I., Bush A., Thomson A., Usonis V., Kaltenis P., Bojarskas J., Raugalė A., Misevičienė V., Kėvalas R., Žilinskaitė V.)
5. Paediatric Respiratory Training in Europe: Syllabus and Centres. European Respiratory Society Long Range Planning Committee & European Board of Paediatrics Publ. – Brussels, 2002. – ISBN 1-904097-35-9. – 64 p.
6. www.pulmonologija.lt

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimas

Už praktinį darbą mokymo ciklo metu rezidentas atsiskaito, pateikęs užpildytą ciklo dieną. Rezidento dienyne aprašomi kuruoti ligoniai ir atliktos diagnostikos bei gydomo procedūros. Teorinės rezidento žinios ir praktiniai įgūdžiai vertinami 10 balų sistema įskaitos metu mokymo ciklo pabaigoje, kai rezidentas raštu atsako į 3 rezidentūros arba ciklo vadovo pateiktus klausimus. Sprendimas, kad rezidentas įgijo būtinus įgūdžius ar gebėjimus priimamas tuomet, kai rezidentas raštu patvirtina atliktą minimalų diagnostikos ir gydymo procedūrų skaičių, o mokymo ciklo vadovas patvirtina, kad jos atliktos kokybiškai. Bendras rezidento darbo įvertinimas susideda iš teorinio pasiruošimo, praktinių įgūdžių bei rezidento mokslinio darbo įvertinimo.

VAIKŲ REUMATOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų reumatologija, ciklo kodas BP-Reu**

2. Apimtis kreditais: **8 kreditai (2 mėn.)**

3. Ciklo praktinė dalis valandomis: **278 valandos**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų reumatinių ligų cikle nagrinėjami teoriniai ir praktiniai vaikų reumatologijos klausimai. Pediatrijos rezidentas susipažįsta su dažniausiai pasitaikančiomis vaikų reumatinėmis ligomis, įsisavina judamojo aparato tyrimo metodus, išmoksta vertinti laboratorinių rodiklių pokyčius, instrumentinių tyrimų rezultatus. Ciklo metu rezidentas susipažįsta su vaikų reumatinių ligų gydymo vaistais ir kitomis procedūromis principais, reabilitacinėmis procedūromis, sergančių vaikų funkcinio pajėgumo, neįgalumo nustatymo metodais bei teisiniais aktais. Įsisavina vaikų reumatinių ligų ilgalaikio gydymo ir dispanserinio stebėjimo metodus.

Tikslai: praktiškai susipažinti su dažniausiai pasitaikančiomis vaikų reumatinėmis ligomis. Teoriškai studijuoti šių ligų etiologijos, patogenezės, imuninių pokyčių ypatumus. Rezidentas privalo **žinoti vaikų reumatinių ligų:**

- etiopatogenezę,
- patofiziologiją,
- klinikinius požymius,
- diagnostikos metodus,
- ilgalaikio medikamentinio gydymo principus,
- imunosupresinio gydymo ypatumus,
- reabilitacinio gydymo principus,
- galimas išėitis ir komplikacijas.

Rezidentas turi **išmokti:** -

- atpažinti vaikų reumatinių ligų ankstyvuosius požymius,
- praktikoje taikyti šių ligų diagnostikos, diferencinės diagnostikos įgūdžius,
- praktikoje taikyti vaikų reumatinių ligų gydymo, reabilitacijos, dispanserinio stebėjimo principus,
- diagnostines ir gydomąsias procedūras (kai kurias jų turi sugebėti atlikti savarankiškai),
- bendrauti su ligoniais, jų tėvais ar globėjais.

Metodai:

1) darbas VUVL Pediatrijos skyriuje ir Konsultacinėje poliklinikoje: ligonių apžiūra, būklės įvertinimas, peliminarios ir galutinės diagnozės nustatymas, tyrimų ir gydymo plano sudarymas, gaunamų tyrimų rezultatų vertinimas,

2) dalyvavimas diagnostinių ir gydomųjų procedūrų metu (kai kurias iš jų išmoksta atlikti savarankiškai),

3) kuruojamų ligonių pristatymas bendrų vizitacijų ir klinikinių konferencijų metu,

4) naujai hospitalizuotų bei sunkiai sergančių ligonių sekimas budėjimų metu,

5) savarankiškas rekomenduojamos literatūros studijavimas,

6) dalyvavimas paskaitose, seminaruose, kas savaitinėse Pediatrijos centro gydytojų kvalifikacijos kėlimo konferencijose, patanatominėse konferencijose.

Rezidentas paruošia ir pristato vieną pranešimą Pediatrijos centro gydytojų konferencijoje, vieną kartą per mėnesį referuoja naujausią literatūrą skyriaus gydytojų kvalifikacijos kėlimo seminaruose.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas.

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, valandų skaičius
1.	Bendrieji vaikų reumatinių ligų etiopatogenezės, patomorfologijos ypatumai, klasifikacijos, diagnostikos, gydymo ir profilaktikos ypatumai. Imunoterapijos principai ir metodai	6
2.	Jaunatviniai idiopatiniai artritai: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija	8
3.	Reaktyvūs artritai: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija	4
4.	Sisteminės jungiamojo audinio ligos: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija	6
5.	Vaskulitai: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija	6
6.	Retos vaikų reumatinės ligos: diagnostika, klinikinės formos, gydymas,	4

	reabilitacija, dispanserizacija	
7.	Osteochondropatijos: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija	2
8.	Idiopatiniai judamojo aparato skausmai: diagnostika, diferenciacija, gydymas	4
9.	Judamojo aparato pažeidimai nereumatinių ligų metu	2
	Viso	42

1. Bendrieji vaikų reumatinių ligų etiopatogenezės, patomorfologijos ypatumai, klasifikacijos, diagnostikos, gydymo ir profilaktikos ypatumai. Imunoterapijos principai ir metodai.

Susipažįstama su pagrindiniais etiopatogenezės aspektais, imuniniais pokyčiais vaikų reumatinių ligų metu. Pateikiama šių ligų klasifikacija. Aptariami bendrieji diagnostikos, gydymo metodų, reabilitacijos ir dispanserizacijos principai. Susipažįstama su imunoterapijos svarba reumatinių ligų gydyme.

2. Jaunatviniai idiopatiniai artritai: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija.

Susipažįstama su jaunatvinių idiopatinių artritų etiologija, patogenezė, paplitimu, klinikinėmis formomis. Aptariamas susirgimo dažnis įvairiose amžiaus grupėse, ligos klinikiniai požymiai ir laboratoriniai atskirų formų ypatumai. Susipažįstama su rentgenologiniais pokyčiais vaikų lėtinio artrito metu. Aptariami gydymo, reabilitacijos ir dispanserizacijos metodai.

3. Reaktyvūs artritai: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija.

Susipažįstama su vaikų reaktyvaus artrito etiologija, patogenezė, formomis, klinikiniais požymiais ir diagnostikos ypatumais. Aptariamas gydymas ir išeitys.

4. Sisteminės jungiamojo audinio ligos: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija.

Susipažįstama su sisteminės raudonosios vilkligės, jaunatvinio dermatomiozito, sklerodermos, mišrios jungiamojo audinio ligos ir kitų sisteminių jungiamojo audinio ligų etiologija, patogenezė, paplitimu, imunopatologija, klinikinėmis formomis, laboratorinių rodiklių pokyčiais, diferencine diagnostika. Aptariami gydymo, reabilitacijos ir dispanserizacijos metodai.

5. Vaskulitai: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija.

Susipažįstama su vaikų vaskulitų klasifikacija, etiologija, patogenezė, patomorfologija, paplitimu. Aptariami dažniausių vaikų vaskulitų (Šionleino-Henocho purpuros, mazginio poliartrito, Vegenerio granulomatozės, Takajasu arterito ir kitų) klinikiniai požymiai, diferenciacija, diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir dispanserizacijos metodai bei išeitys.

6. Retos vaikų reumatinės ligos: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija.

Susipažįstama su retų vaikų reumatinių ligų (Behčeto sindromo, sarkoidozės, periodinio karščiavimo sindromų ir kitų) etiopatogeneze, paplitimu, klinika, diagnostika, gydymu ir išeitimis.

7. Osteochondropatijos: diagnostika, klinikinės formos, gydymas, reabilitacija, dispanserizacija.

Susipažįstama su osteochondroparijų (osteochondrozių) formomis, klinika, rentgenodiagnostika, gydymo bei reabilitacijos principais ir išeitimis.

8. Idiopatiniai judamojo aparato skausmai: diagnostika, diferenciacija, gydymas.

Aptariami vaikų idiopatinio skausmo sindromų (augimo skausmų, fibromialgijos, refleksinės simpatinės distrofijos, psichogeninių skausmų) atsiradimo priežastys, dažnis, klinikos ypatumai, diferenciacija bei gydymo metodai. Susipažįstama su gerybinio sąnarių hipermobilumo, padidinto krūvio ir kitais skausminiais sindromais, nesusijusiais su uždegimine judamojo aparato patologija.

9. Judamojo aparato pažeidimai nereumatinių ligų metu.

Susipažįstama su judamojo aparato pažeidimais nereumatinių sisteminių ligų (leukemijų, endokrininių susirgimų, intoksikacijų, imunodefektinių būklių ir kitų) metu, aptariami diferencinės diagnostikos, klinikos ypatumai bei gydymo principai.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (nurodomas tos literatūros egzempliorių skaičius bibliotekoje).

1. A.Raugalė (red.) Vaikų ligos, II tomas, Vilnius, 2003.
2. Cassidy Y.T., Petty R.E. Textbook of pediatric Rheumatology, 5th Ed, W.B.Saunders, Philadelphia, 2005.
3. A.Raugalė. Klinikinė pediatrijos farmakologija, Vilnius, 1997.
4. Nelson. Textbook of Pediatrics, 15 edition, 1996.
5. www.eMedicine.com – moksliniai straipsniai vaikų reumatologijos klausimais
6. Periodinis žurnalas "Pediatrija"

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Rezidento dienyne žymimi kuruoti ligoniai ir stebėtų bei savarankiškai atliktų procedūrų skaičius, dalyvavimas teoriniuose seminaruose. Įvertinami skaityti pranešimai, referuota literatūra, ligonių pristatymai klinikinėse konferencijose.

Už vaikų reumatologijos teorinių žinių įsisavinimą atsiskaitoma raštu (įskaita). Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema.

VAIKŲ OTORINOLARINGOLOGIJA

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų otorinolaringologija, ciklo kodas BP-Lor**
2. Apimtis kreditais: **4 kreditai (1 mėn.)**
3. Ciklo praktinė dalis valandomis: **138 val.**
4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai.

Vaikų otorinolaringologija apima vaikų ausų, nosies ir gerklės ligas. Cikle nagrinėjami teoriniai ir praktiniai vaikų otorinolaringologijos klausimai. Išdėstomi vaikų ausų, nosies ir gerklės amžiniai sandaros ypatumai, funkcijos, ligų priežastys, otorinolaringologinės diagnostikos principai ir metodai, gydymas ir profilaktika. Rezidentai turi išmokti LOR-organų apžiūros klasikinius endoskopinius metodus ir įvertinti jų būklę, mokėti atlikti LOR-organų tualetą (išplauti sieros kamštį; kt.), paimiti tepinėlius mikrobiologiniams tyrimams, turi žinoti ausų, nosies ir gerklės ligų patofiziologiją, diagnostiką ir gydymą.

Aptariami otorinolaringologiniai ligoniai. Diskusijose aptariami praktiniai ir teoriniai vaikų otorinolaringologijos klausimai. Rezidentai dirba VUVL Chirurgijos centro Otorinolaringologijos skyriuje ir skyriaus padaliny – Konsultacinės poliklinikos LOR kabinete, dalyvauja praktinėse-mokslinėse konferencijose.

Studijų metodai: 1) darbas vaikų otorinolaringologijos skyriuje ir konsultacinės poliklinikos LOR kabinete – ligonių priėmimas, preliminarios diagnozės nustatymas, diferencinei diagnostikai reikiamų laboratorinių ir paraklinikinių tyrimų ir ligonio gydymo plano sudarymas, tyrimų rezultatų vertinimas -, siejant juos su klinicine simptomatika, gydymo metodų koregavimas; 2) dalyvavimas visose skyriuje atliekamosiose gydomosiose ir diagnostinėse procedūrose ir intervencijose, programoje numatytų atlikti savarankiškai procedūrų įsisavinimas;

3) kuruojamų ligonių pristatymas skyriaus vizitacijose; 4) otorinolaringologinės literatūros savarankiškas studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas;

5. Temos pavadinimas

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, valandų skaičius
1.	Vaikų klausos ypatumai, prikurtimas ir klausos tyrimas	2
2.	Ūminis vaikų otitas: klinika, komplikacijos, diagnostika ir gydymas	2
3.	Kūdikių otitas ir otoantritas: klinika, diagnostika ir gydymas	2
4.	Eksudacinis (mukozinis) vidurinis otitas: klinika, diagnostika ir gydymas	2
5.	Vaikų slogos: priežastys, klinika, diagnostika ir gydymas	2
6.	Vaikų sinusitai: priežastys, klinika, diagnostika ir gydymas	2
7.	Kraujavimas iš nosies (epistaksis): priežastys, ekstrinė pagalba, profilaktika	2
8.	Ūminis tonzilitas (angina): klinika, diagnostika, gydymas, profilaktika	2
9.	Lėtinis tonzilitas. Ūminio ir lėtinio tonzilito komplikacijos.	2
10.	Adenoidai: klinika, komplikacijos, gydymas	2
11.	Ūminis laringitas ir laringitas: klinika, gydymas, profilaktika	2
	Viso:	22

Praktiniai įgūdžiai ir manipuliacijos, kuriuos turi išmokti rezidentas:

- 1) Endoskopiniai tyrimo metodai: otoskopija (ausies būgnelio apžiūra), rinoskopija (nosies ertmės apžiūra), faringoskopija (ryklės apžiūra);
- 2) Ausies landos valymas, sieros kamščio išplovimas, svetimkūnio pašalinimas, pūlių paėmimas mikrobiologiniam tyrimui;
- 3) Tepinėlio iš nosies paėmimas citologiniam ir mikrobiologiniam tyrimui;
- 4) Nosies levažas (praplovimas), svetimkūnio pašalinimas;
- 5) Priekinė nosies tamponada, kraujuojant iš nosies;
- 6) Tepinėlio nuo tonzilių technika mikrobiologiniam tyrimui.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

- 1) Pediatric Otolaryngology I ir II t. C. D. Bluestone ir kt., 2003;
- 2) Pediatric Otolaryngology I ir II t. C. D. Bluestone ir kt., 1998;
- 3) Ausų, nosies, gerklės ligos. A. Kišonas ir kt., 1994;
- 4) Audiologijos pradmenys. V. Sakalinskas, 1999;
- 5) Otologijos pradmenys. V. Sakalinskas, 2002;
- 6) Hearing in children. J. L. Northern ir M. P. Downs, 2002;
- 7) Color atlas of ENT diagnosis. T. R. Bull, 2002.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo pabaigoje rezidento teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.

5-6 metų vaikų ligų ir vaikų neurologijos rezidentūros studijas sudaro 8 ciklai (moduliai)

VAIKŲ NEUROLOGIJOS CIKLAS (Neu VNeu)

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų neurologija.**
2. Apimtis kreditais: **42 kreditai (42 sav. – 10,5 mėn).**
3. Ciklo trukmė: **1680 val.**

praktinė dalis valandomis: **1350 val.**
teorinė dalis valandomis: **330 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų neurologijos ciklo tikslas – suteikti būsimam gydytojui vaikų neurologui teorinių vaikų neurologijos žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų savarankiškam gydytojo vaikų neurologo darbui.

Vaikų neurologijos ciklo turinys apima vaikų nervų sistemos embriologijos, histologijos, anatomijos, fiziologijos, nervų sistemos pakenkimų topinės diagnostikos, neurologinio vaiko ištyrimo, vaikų nervų sistemos ligų diagnostikos, gydymo, slaugos, reabilitacijos ir profilaktikos studijavimą. Taip pat studijų eigoje būsimas gydytojas vaikų neurologas turi įgyti žinių apie neurologinės pagalbos organizavimą Lietuvoje, išmokti darbo su dokumentais ir raštvedybos pagrindus, įgyti mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius.

Studijų metodai

Praktinis rezidento darbas: rezidentas atlieka praktinį gydytojo padėjėjo darbą, kontroliuojamas vaikų neurologijos rezidentūros koordinatoriaus, rezidentūros vadovo ir/ar skyriaus vedėjo. Praktinis rezidento darbas: ligonių kuravimas: ligonio priėmimas, anamnezės rinkimas, preliminarios diagnozės nustatymas, tyrimo bei gydymo plano sudarymas, tyrimų ir gydymo eigos vertinimas, diferencinė diagnostika ir galutinės diagnozės nustatymas, tolimesnių rekomendacijų sudarymas, dalyvavimas vizitacijose, ligonių aptarimuose, ligonių konsultavime ir konsiliumuose. Ciklo metu rezidentas išmoksta ne tik skirti ir vertinti nervų sistemos invazinius ir neinvazinius tyrimus, bet ir dalyvauja juos atliekant.

Praktinis rezidento darbas atliekamas VLK Pediatrijos centro vaikų neurologijos skyriuje, taip pat kituose Pediatrijos centro skyriuose, konsultuojant ūmius neurologinius ligonius bei ligonius dėl neurologinių sutrikimų, sergant infekcinėmis, somatinėmis, onkohematologinėmis ir kitomis ligomis, ambulatorinis darbas vykdomas Pediatrijos centro konsultacinėje poliklinikoje.

Rezidento dienyne žymimas kuruotų ligonių sąrašas.

Rezidentas turi išmokti atlikti:

5. klinikinį neurologinį įvairaus amžiaus vaiko ištyrimą,
6. įvertinti motorinę, kalbinę, pažintinę, socialinę vaiko raidą,
7. klinikinių simptomų: skausmo, priepuolių, sąmonės lygio vertinimą (spec. klausimynai, anketos, skalės, dienynei),
8. neurologinės anamnezės (ligos, gyvenimo, šeimos) surinkimą,
9. bendros somatinės vaiko būklės įvertinimą,
10. sąmonės lygio ir komos gylio įvertinimą (Glasgow skalė),

11. autonominės (vegetacinės) nervų sistemos vertinimą,
12. juosmeninę punkciją,
13. farmakologinius (neostigmino) mėginius,
14. būtinąją medicinos pagalbą.

Rezidentas turi išmokti įvertinti:

11. akių dugno, akipločio ir spalvinio matymo tyrimą,
12. audiogramą,
13. laboratorinius kraujo, likvoro, šlapimo tyrimus,
14. ultragarsinio galvos smegenų tyrimo duomenis,
15. ultragarsinių galvos kraujagyslių tyrimų duomenis,
16. būdravimo ir miego elektroencefalogramą,
17. elektroneuromiografijos duomenis,
18. sukeltų potencialų tyrimo duomenis,
19. kaukolės ir stuburo rentgenogramas,
20. galvos ir stuburo smegenų kompiuterines tomogramas,
21. galvos ir stuburo smegenų magnetinio rezonanso tomogramas,
22. galvos kraujagyslių angiografijos duomenis,
23. mielografijos duomenis,
24. radioizotopinių nervų sistemos tyrimų duomenis,
25. nervų sistemos patomorfologinio tyrimo duomenis,
26. genetinio tyrimo duomenis

Teorinė dalis:

1) teorinių žinių įgijimas, dalyvaujant teminiuose seminaruose, paskaitose, ligoninės vidinio tobulinimosi konferencijose,

2) savarankiškas literatūros ir elektroninių medicinos informacijos duomenų bazių studijavimas bei pristatymas pagal numatytas teorinių seminarų temas;

3) dalyvavimas moksliniame tiriamajame darbe ir straipsnių ruošimas: mokslinio darbo parengimas ciklo pradžioje pasirinkta tema (pranešimo konferencijoje ir/arba straipsnio forma).

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	2	3
1.	Nervų sistemos embriologija ir histologija	10
2.	Vaikų nervų sistemos anatomija	10
3.	Nervų sistemos fiziologija	20
4.	Nervų sistemos pažeidimų topinė diagnostika.	20
5.	Nervų sistemos tyrimo metodai.	10
6.	Įgimtos nervų sistemos ir aplinkinių struktūrų anomalijos.	10
7.	Neurokutaninės ligos ir sindromai.	10
8.	Chromosominės ligos ir dismorfiniai sindromai pažeidžiantys nervų sistemą	10
9.	Paveldimos neurometabolinės ir neurodegeneracinės ligos	17
10.	Perinataliniai nervų sistemos pažeidimai	10
11.	Prenatalinio, perinatalinio ir ankstyvojo postnatalinio smegenų pažeidimo neurologinės išėitys.	
11.1.	Hidrocefalija ir netrauminė pericerebrinė higroma.	10
11.2.	Cerebrinis paralyžius	10
11.3.	Kiti raidos ir funkciniai sutrikimai.	10
12.	Paroksizminės nervų sistemos ligos	

12.1.	Epilepsija	30
12.2.	Neepilepsiniai paroksizmai vaikų amžiuje	10
13.	Skausmas.	10
14.	Vaikų galvos skausmai	10
15.	Vaikų nugaros skausmai	10
16.	Galvos svaigimai	10
17.	Miego ir būdravimo sutrikimai	10
18.	Infekcinės ir imuninės CNS ligos	10
19.	Galvos traumų ir neuroinfekcijų liekamieji reiškiniai	10
20.	Nervų sistemos navikai ir pažeidimai, sergant onkohematologinėmis ligomis	10
21.	Nervų sistemos kraujotakos ligos vaikų amžiuje	10
22.	Periferinės nervų sistemos ligos vaikų amžiuje	10
23.	Paveldimos nervų ir raumenų ligos	10
24.	Nervų sistemos pažeidimai, sergant infekcinėmis ir somatinėmis ligomis vaikų amžiuje	10
25.	Vaikų sąmonės sutrikimai.	10
26.	Vaikų neurologinė tarnyba Lietuvoje.	3
	Iš viso	330

Kiekvienos temos studijos apima ligos epidemiologiją, etiologiją, patofiziologiją, patomorfologiją, kliniką, klasifikaciją, laboratorinę ir instrumentinę diagnostiką, diferencinę diagnostiką, gydymą, galimas ligos ir gydymo komplikacijas, ligos baigtis, profilaktiką ir reabilitaciją.

Vaikų neurologijos ciklo temos:

1. **Nervų sistemos embriologija ir histologija** (nervų sistemos normalus formavimasis, jo stadijos ir terminai, kritiniai periodai, teratogenai, nervų sistemos histologijos pagrindai).

2. **Vaikų nervų sistemos anatomija** (galvos smegenys: didieji galvos smegenų pusrutuliai, smegenų kamienas, smegenėlės; nugaros smegenys; smegenų dangalai, periferiniai nervai: galviniai nervai, nugariniai nervai ir rezginiai, autonominė (vegetacinė) nervų sistema), galvos ir nugaros smegenų kraujotaka).

3. **Nervų sistemos fiziologija** (motorinė, pusiausvyros ir koordinacijos sistema: piramidinė, ekstrapiramidinė, smegenėlių, periferinių nervų sistemos (reflekso lankas, nervinių impulsų perdavimas ir plitimas, raumens susitraukimo ir atsipalaidavimo mechanizmai), sensorinė sistema (receptoriai ir jutimai, jų plitimo keliai, centrai) galvinių nervų funkcijos, autonominės (vegetacinės nervų sistemos veikla, neurohumoralinė sistema, neuromediatoriai, nervų sistemos medžiagų apykaitos ypatumai, aukštoji nervinė veikla).

4. **Nervų sistemos pažeidimų topinė diagnostika** (piramidinė simptomatika, ekstrapiramidinė simptomatika, ataksijos, sensorinės sistemos pažeidimai, aukštosios nervinės veiklos sutrikimai, nugaros smegenų pažeidimai, periferinės nervų sistemos pažeidimai, galvinių nervų pažeidimai, dangalų pažeidimo, bendrasmegeninė ir likvorodinaminių sutrikimų simptomatika, galvos ir nugaros smegenų kraujotakos sutrikimai).

5. **Nervų sistemos tyrimo metodai** (neurooftalmologinis, otoneurologinis ištyrimas, neurofiziologiniai, neuroradiologiniai, invaziniai, laboratoriniai, genetiniai tyrimo metodai).

6. **Įgimtos nervų sistemos ir aplinkinių struktūrų anomalijos**. Įgimtos galvos ir nugaros smegenų vystimosi anomalijos, kaukolės, galvos ir nugaros smegenų kraujagyslių malformacijos.

7. **Neurokutatinės ligos ir sindromai** (Neurofibromatozė, tuberozinė sklerozė, ataksija – telangiektazija, Sturge – Weber sindromas, Klippel – Trenauney sindromas, Von - Hippel – Lindau liga, Pigmento nelaikymas (incontinentio pigmenti), Ito hipomelanozė).

8. Chromosominės ligos ir dismorfiniai sindromai pažeidžiantys nervų sistemą. Dažniausi monosomijų ir trisomijų sindromai: Dauno sindromas, Patau sindromas, Edvardso sindromas ir kt. Mikrodeleciniai sindromai: Prader-Willi, Angelmano, Di George ir kiti sindromai.. Fragilios X chromosomos sindromas ir kiti su X chromosoma susiję sindromai. Retto sindromas.

9. Paveldimos neurometabolinės ir neurodegeneracinės ligos. Aminorūgščių apykaitos sutrikimų ligos. Mitochondropatijos. Peroksisomų ligos. Metalų apykaitos ligos. Lizosomų kaupimo ligos. Hipotirozė.

10. Perinataliniai nervų sistemos pažeidimai. Perinataliniai nervų sistemos pažeidimų etiopatogenezė, klinika, klasifikacija, diagnostika, ankstyvoji korekcija, medikamentiniai ir nemedikamentiniai gydymo būdai.

11. Prenatalinio, perinatalinio ir ankstyvojo postnatalinio smegenų pažeidimo neurologinės išėitys:

11.1. Hidrocefalija ir netrauminė pericerebrinė higroma (etiopatogenezė, klinika, medikamentinis ir chirurginis gydymas).

11.2. Cerebrinis paralyžius (epidemiologija, etiopatogenezė, klasifikacija, klinika, diferencinė diagnostika, gydymas ir habilitacija).

11.3 Kiti raidos ir funkciniai sutrikimai (Protinis atsilikimas. Mokymosi sutrikimai. Kalbinės raidos sutrikimai.).

12. Paroksizminės nervų sistemos ligos:

12.1. Epilepsija (epidemiologija, priepuolių etiopatogenezė, semitologija, klasifikacija, epilepsijos sindromų klasifikacija, klinika, jos ypatumai atskirų formų atvejais ir skirtingose amžiaus grupėse, diagnostiniai metodai, elektroencefalografinio tyrimo vertė (būdravimo ir miego EEG), epilepsijos gydymas, vaistų nuo epilepsija farmakokinetika ir farmakodinamika, epilepsinė būklė, kompleksinė pagalba epilepsija sergančiam vaikui ir jo šeimai).

12.2. Neepilepsiniai paroksizmai vaikų amžiuje (sutrikimai dėl sumažėjusios smegenų oksigenacijos: sinkopės, migrena; paroksizminiai miego sutrikimai, paroksizminiai judesių sutrikimai; paroksizminiai elgesio ir psichikos sutrikimai, simptominiai traukuliai).

13. Skausmas (skausmo simptomatologija, vertinimas, terminologija, neurofiziologija ir neurochemija, skausmo sindromai, skausmo medikamentinis ir nemedikamentinis gydymas).

14. Vaikų galvos skausmai (epidemiologija, etiopatogenezė, klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai, migrena, įtampos galvos skausmas, klasterinis galvos skausmas, prozopalgijos, kiti idiopatiniai galvos skausmai, simptominis galvos skausmas, tyrimų ir gydymo taktika).

15. Vaikų nugaros skausmai, vertebrogeninė patologija (etiologija, patofiziologija, klinika, diagnostiniai metodai, diferencinė diagnostika su ortopedinėm, reumatinėm, somatinėm ligom, fibromialgija, somatoforminiais sutrikimais, medikamentinio ir nemedikamentinio reabilitacinio gydymo galimybės, profilaktika).

16. Galvos svaigimai (etiopatogenezė, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas, reabilitacija).

17. Miego ir būdravimo sutrikimai (miego - budrumo fiziologija, miego elektroencefalografijos ir polisomnografijos vertė, miego ir budrumo sutrikimų klasifikacija, nustatymo būdai, nemigos, budrumo sutrikimai ir mieguistumas, parasomnijos ir miego sukeltos ligos).

18. Infekcinės ir imuninės CNS ligos (meningitai, arachnoiditai, encefalitai, mielitai, smegenų abscesas, demielinizuojančios ir uždegiminės (vaskulitai) CNS ligos, jų etiologija, klinika, diagnostika gydymas, galimos komplikacijos ir išėitys).

19. Galvos traumų ir neuroinfekcijų liekamieji reiškiniai. Potrauminių ir liekamųjų poinfekcinių neurologinių sutrikimų etiopatogenezė, klinikinės išraiškos formos, diagnostika, gydymas, profilaktika ir reabilitacija.

20. **Nervų sistemos navikai ir pažeidimai, sergant onkohematologinėmis ligomis.** Nervų sistemos navikų klasifikacija, klinika, diagnostikos ir gydymo principai, nervų sistemos pažeidimai, sergant onkohematologinėmis ligomis

21. **Nervų sistemos kraujotakos ligos vaikų amžiuje.** Nervų sistemos kraujotakos ligos, pasireiškiančios vaikų amžiuje, jų etiopatogenezė, klinika, diagnostika, gydymo principai

22. **Periferinės nervų sistemos ligos vaikų amžiuje** (polineuropatijos; mononeuropatijos – veidinio nervo, trišakio nervo ir kt.; neuralgijos}.

23. **Paveldimos nervų ir raumenų ligos.** Paveldimų nervų ir raumenų ligų etiopatogenezė, klasifikacija, diagnostika ir gydymo galimybės.

24. **Nervų sistemos pažeidimai, sergant infekcinėmis ir somatinėmis ligomis vaikų amžiuje.** Nervų sistemos pažeidimų, sąlygotų ūmių ir lėtinių infekcinių, uždegiminių, metabolinių ir kt. ligų, etiopatogenezė, klinika, diagnostika, gydymas, profilaktika ir rehabilitacija.

25. **Vaikų sąmonės sutrikimai.** Vaikų sąmonės sutrikimai, cerebrinė koma, vegetacinė būklė ir smegenų mirtis. Dažniausios sąmonės sutrikimų priežastys, vertinimas pagal Glasgow skalę, neurologinis ištyrimas ir gydymas.

26. **Vaikų neurologinė tarnyba Lietuvoje.** Vaikų ambulatorinė ir stacionarinė neurologinė tarnyba Lietuvoje, ūmios ir planinės pagalbos organizavimas

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojama literatūra:

1. Sinelnikov R. D. Atlas anatomii cheloveka. Maskva: Medicina 1981. Tom III.
2. Skoromec A. A. Topičeskaja diagnostika zabolevanij nervnoj sistemy. Leningrad: Medicina 1989. – 320 p.
3. Duus P. Topical Dzagnosis in Neurology. New York: Thieme Stuttgart 1998. – 350 p.
4. Abraitis R. ir kt. Žmogaus fiziologija. Kaunas: Kauno medicinos universiteto leidykla 2002. – 478 p.
5. Klinikinė neurologija. Red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2003. – 775 p.
6. Neurologijos vadovas gydytojui praktikui. Red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2004. – 552 p.
6. Avižonienė ir kt. Nervų ligos. Vilnius: Avicena 1996. – 480 p.
7. Vaikų ligos I t. Red. Raugalė A. Vilnius, Gamta, 2000. – 638 p.
 8. Vaikų ligos III t. Red. Raugalė A. Vilnius, Gamta, 2005. – 648 p.
 9. Vaikų raidos sutrikimai / red. Krasauskienė A. ir kt. Kaunas, 2003. – 463 p.
 9. Liesienė V. Pauza V. Miego medicina. Kaunas 1999. – 247 p.
 10. Budrys V. ir kt. Neurologijos kursų paskaitos bendrosios praktikos gydytojams. – 2 leid. Vilnius: Vaistų žinios, 2001. – 70 p.
 11. Pauza V. ir kt. Neurologinė pažaida ir bendrosios praktikos medicina. Kaunas: Spindulys 2002. – 474 p.
9. Endzinienė M., Vaičienė N. Febriliniai traukuliai. Vilnius. 1997. – 32 p.
10. Vaikų neurologijos aktualijos. Metinės konferencijos medžiaga. Panevėžys 1998. – 105 p.
11. Neurologijos seminarai:
 - Galvos smegenų kraujotakos sutrikimai. Red. Budrys V. Vilnius: Academia 1997. – 65 p.
 - Epilepsija. Red. Budrys V. Vilnius: Academia 1997. – 79 p.
 - Neurologinės diagnostikos metodai. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 1998. – 132 p.
 - Galvos smegenų kraujotakos sutrikimų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos algoritmas. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 1999. – 70 p.
 - Galvos skausmai. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 1999. – 80 p.
 - Nugaros skausmai. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 1999. – 118 p.

- Parkinsono liga ir kitos ekstrapiramidinės ligos. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 2000. – 116 p.
- Neuroinfekcijos. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 2001. – 112 p.
- Išsėtinė sklerozė ir kiti demielinizuojantys susirgimai. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 2001. – 194 p.
- Neuroonkologija. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 2002. – 152 p.
- Urgentinės neurologinės būklės. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 2003. – 112 p.
- Neuroendokrinologija. Red. Budrys V. Vilnius: Rotas 2003. – 84 p.
12. Galvos smegenų kraujotakos sutrikimai. Red. Budrys V ir kt.. Vilnius 1996. – 105 p.
12. Kardiologijos seminarai. Hipotenzija ir sinkopės. Red. Laucevičius A. Vilnius 1998. – 111 p.
13. Tarptautinė galvos skausmų klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai. Red. Obelienienė D. Kaunas. 2004. – 149 p.
14. Bačiulienė I., Budrys V. Smegenų mirties diagnostika. Vilnius: Nacionalinis organų transplantacijos biuras, 2003. – 25 p.
14. Nelson textbook of Pediatrics / eds. Nelson W. E., Behrman R. E. et all. 18th ed. Philadelphia: W. B. Saunders Co 2003. - 2200 p
15. Diseases of nervous system in childhood / ed. Aicardi J. – 2nd ed. - London: Mc Keith Press. 1998. – 897 p.
16. Fenichel G.M. Clinical Pediatric neurology (A Signs and Symptoms Approach). Philadelphia: W.B.Saunders Company 1997. – 390 p.
17. Child Neurology (A clinical manual) ed. B.O.Berg, Philadelphia: J.B.Lippincott Company 1994. – 380 p.
18. Guberman A., Bruni J. Essentials of Clinical Epilepsy.- USA: Butterworth – Heinemann, 1999. – 207 p.
19. Diagnostika i lečenje epilepsiji u detej / red. Temina P. A., Nikanorova P. A. Hamburg: Desitin Arzneimittel GmbH, 1997. – 655 p.
18. Volpe J. J. Neurology of the Newborn. 3th ed. Philadelphia: W.B.Saunders Company, 1995.
18. Netter F. H. The Ciba collection of medical illustrations. Summit N. J.: Ciba Pharmaceutical Products, 1992 Vol I. Part 1-2.
19. Enciklopedija detskovo nevrologa / red. Šanko G. G. Minsk: Belaruskaja enciklopedija, 1993. – 552 p.
20. Gaskil S. J., Merlin A. E. Detskaja hevrologija i neurochirurgija. – Maskva: AOZT Antidor, 1996 – 347 p.
19. Nevrologija / red. Samuels M. A. Maskva: Praktika, 1997. – 638 p.
19. Tarptautinė statistinė ligų ir sveikatos problemų klasifikacija. 10-oji redakcija. Ženeva: Pasaulinė sveikatos organizacija. 1992. – 378 p.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%),
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius

įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kurį sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

NAUJAGIMIŲ NEUROLOGIJOS CIKLAS (Neu Neo)

1. Ciklo pavadinimas: **Naujagimių neurologija.**

2. Apimtis kreditais: **6**

3. Ciklo trukmė: **240 val. (6 sav.):**

 praktinė dalis valandomis: **200 val.**

 teorinė dalis valandomis: **40 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Naujagimių neurologijos ciklo tikslas – suteikti būsimam gydytojui vaikų neurologui teorinių naujagimių neurologijos žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų savarankiškam gydytojo vaikų neurologo darbui.

Naujagimių neurologijos ciklo turinys apima naujagimių nervų sistemos anatomijos ir fiziologijos, neurologinio naujagimio ištyrimo ypatumus, perinatalinio ir naujagimystės periodo nervų sistemos ligų studijavimą.

Studijų metodai:

Praktinis rezidento darbas: gydytojo padėjėjo darbas neonatologijos centro naujagimių patologijos skyriuje, naujagimių reanimacijos intensyvios terapijos skyriuje, ambulatorinių konsultacijų poskyryje.

Rezidentas turi išmokti atlikti:

1. klinikinį neurologinį naujagimio ištyrimą,
2. nervų ir kitų sistemų disembrionogenės požymių nustatymą,
3. įvertinti neurologinę naujagimio brandą, naujagimių refleksus,
4. neurologinės anamnezės (ligos, gyvenimo, šeimos) surinkimą,
5. bendros somatinės naujagimio būklės įvertinimą,
6. juosmeninę punkciją,

Rezidentas turi išmokti įvertinti:

1. naujagimio akių dugno tyrimą,
2. naujagimio klausos tyrimą,
3. laboratorinius kraujo, likvoro, šlapimo tyrimus,
4. ultragarsinio galvos smegenų tyrimo duomenis,
5. ultragarsinių galvos kraujagyslių tyrimų duomenis,
6. naujagimio elektroencefalogramą,
7. kaukolės ir stuburo rentgenogramas,
8. galvos ir stuburo smegenų kompiuterines tomogramas,
9. galvos ir stuburo smegenų magnetinio rezonanso tomogramas,
10. nervų sistemos patomorfologinio tyrimo duomenis,
11. genetinio - metabolinio tyrimo duomenis.

Teorinė dalis: dalyvavimas ligoninės vidinio tobulinimosi konferencijose, teminiuose seminaruose, savarankiškas literatūros studijavimas ir teorinių žinių įgijimas.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Naujagimių neurologijos ciklo temos:

1. Nervų sistemos embriogenezė ((nervų sistemos normalus formavimasis, jo stadijos ir terminai, kritiniai periodai).

2. Naujagimių nervų sistemos anatomijos ir fiziologijos ypatumai (nervų sistemos postnatalinė branda, mielinizacijos procesai, naujagimystės refleksai, jų genezė, terminai ir klinikinė svarba)

3. Naujagimių klinikinio nervų sistemos ištyrimo ypatumai (motorika, sensorika, galviniai nervai, vegetacinė NS, galvos apimties dinamika, momenėlių ir kaukolės siūlių, formos vertinimas).

4. Naujagimių neurovizualinių ir neurofiziologinių tyrimų ypatumai (EEG, ENMG, ultragarsiniai tyrimo metodai KT, MRT ir kt.).

5. Teratogenai ir jų sukelti nervų sistemos pažeidimai.

6. Įgimtos galvos ir nugaros smegenų, kaukolės ir kraujagyslių malformacijos.

7. Perinatalinė hipoksinė išeminė encefalopatija (etiopatogenezė, vyraujantys sindromai, sunkumo laipsniai, diagnostika, gydymo ir sekimo taktika).

8. Įgimtos infekcijos (toksoplazmozė, CMV infekcija, vėjaraupiai, herpes infercija, sifilis, raudonukė, ŽIV ir kt.).

9. Chromosominės ligos ir dismorfiniai sindromai pažeidžiantys nervų sistemą.

10. Paveldimos neurometabolinės ligos, manifestuojančios naujagimystėje.

11. Nervų – raumenų ligos, manifestuojančios naujagimystėje.

12. CNS ir PNS trauminiai sužalojimai (gimdymo ir buitinės traumos, sukrėsto vaiko sindromas).

13. Hidrocefalija.

14. Spina bifida, mielomeningocelės.

15. Naujagimių traukuliai.

16. Infekcinės naujagimių nervų sistemos ligos (meningitai, encefalitai).

17. Nervų sistemos pakenkimas, sergant kitom infekcinėm ir somatinėm ligom.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojama literatūra:

1. Vaikų ligos I t. Red. Raugalė A. Vilnius, Gamta, 2000. – 638 p.

2. Vaikų ligos III t. Red. Raugalė A. Vilnius, Gamta, 2005. – 648 p.

3. Vaikų neurologijos aktualijos. Metinės konferencijos medžiaga. Panevėžys 1998. – 105 p.

4. Nelson textbook of Pediatrics / eds. Nelson W. E., Behrman R. E. et all. 18th ed. Philadelphia: W. B. Saunders Co 2003. - 2200 p

5. Volpe J. Neurology of the Newborn. Philadelphia: W.B.Saunders Company 1995.

6. www.emedicine.com

7. Amerikos pediatrų asociacijos internetas: www.aap.org.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%),
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei

praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kuri sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

RAIDOS SUTRIKIMŲ DIAGNOSTIKOS IR REABILITACIJOS CIKLAS (Neu Reab)

1. Ciklo pavadinimas: **Raidos sutrikimų diagnostika ir rehabilitacija**

2. Apimtis kreditais: **12**

3. Ciklo trukmė: **480 val. (12 sav.):**
 praktinė dalis valandomis: **400 val.**
 teorinė dalis valandomis: **80 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Tikslai: įsisavinti normalią ir patologinę vaikų raidą, mokėti diagnozuoti raidos sutrikimus, sudaryti rehabilitacijos (abilitacijos) programas, dalyvauti komandos darbe.

Metodai:

Išmokstama vaiko raidos tyrimo metodikos (nors vienas vaiko raidos testas).

Išmokstama diagnozuoti raidos sutrikimus, pritaikyti gydymo ir terapijos metodus.

Dalyvaujama komandos darbe.

Dirbama su ligoniais ir jų tėvais kartu su palatos gydytoju, taip pat savarankiškai. Dalyvaujama visų diagnostinių ir terapinių procedūrų metu, komandos aptarimuose. Išmokstama sudaryti vaiko ir šeimos rehabilitacijos (abilitacijos) programą.

Susipažįstama su rehabilitacijos metodų taikymu vaikams: kineziterapija, ergoterapija, logopedija, spec. pedagogika, psichologija, psichoterapija, soc. darbo pagrindais.

Susipažįstama su Lietuvos pagalbos sistema neįgaliesiems vaikams, apilankomos įstaigos, kuriose reabilituojami, ugdomi ir mokomi sutrikusios raidos vaikai. Susipažįstama su teisine baze, reglamentuojančia neįgalių vaikų padėtį Lietuvoje.

Teorinis kursas

Savarankiškas rekomenduotos literatūros studijavimas, dalyvavimas paskaitose, seminaruose ir centro vidinio tobulinimosi veikloje.

Studijų pabaiga:

Baigiamasis darbas – atvejo analizė.

5. Pagrindinės temos:

Normali kūdikio ir vaiko raida.

Vaiko su raidos sutrikimu ištyrimas.

Vaiko raidos įvertinimo metodai.

Motinos-vaiko interakcijos vertinimas. Tėvų - vaikų tarpusavio santykių įtaka vaiko raidai.

Vaikų raidos sutrikimų priežastys ir rizikos faktoriai. Socialinių rizikos faktorių reikšmė vaiko raidai.

Ankstyva rehabilitacija naujagimystėje.

Paveldimos vaikų ligos ir raidos sutrikimai
Protinis atsilikimas ir specifiniai mišrūs raidos sutrikimas. Dauno sindromas.
Motorinė raida ir jos sutrikimai. Cerebrinis paralyžius.
Vaikų kalbos raidos sutrikimai
Autizmas ir įvairiapusiai raidos sutrikimai.
Ankstyvojo amžiaus vaikų elgesio sutrikimai.
Maitinimo sutrikimai vaikystėje.
Vaikų klausos ir regos raidos ypatumai. Jų sutrikimų įtaka vaiko raidai.
Kompleksiniai raidos sutrikimai.
Ankstyvosios reabilitacijos modeliai.
Vaikų raidos sutrikimų prevencijos galimybės.
Raidos sutrikimų diagnostikos ir gydymo metodai, individualus terapijos planas.
Tarpdisciplininės komandos darbo principai, bendradarbiavimo su tėvais būdai.
Psichologinė krizė šeimoje. Šeimos konsultavimo principai.
Pagalba vaikams su negalia Lietuvoje.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojama literatūra:

S. Ališauskienė ir kt. (2003) Ankstyvasis ugdymas: dabartis ir perspektyvos. Šiaulių universiteto leidykla.

Batshow M. L. (2002) Children with Disabilities. Paul Brookes Publishing, Baltimore.

Capute A. J., Accardo P. J. (1996). Developmental disabilities in infancy and childhood. Paul Brookes publishing, Baltimore, vol. I-II.

L. C. Crocker (1999). Developmental-behavioral Pediatrics. W.B. Saunders company.

P. M. Blasco (2001). Early intervention services for infants, toddlers and their families. Allyn and Bacon, Boston.

Egan D.F. (1990). Developmental examination of infant and preschool children. Mac Keith Press, Oxford.

Edited by M.A. Feldman (2004) Early intervention. Blackwell Publishing

Helbriugė T., J. Hermanas fon Vimpenas(1995). Pirmosios 365 dienos. Kūdikio vystymasis. Avicena, Vilnius.

Illingworth R. S. (1987). The development of the infant and child, normal and abnormal. Churchill Livingstone, Edinburgh.

A. Prasauskienė (2003). Vaikų raidos sutrikimai. Kaunas.

8. Žinių išgebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%),
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius

įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kurį sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJOS CIKLAS (Neu Psych)

1. Ciklo pavadinimas: **Vaikų ir paauglių psichiatrija.**

2. Apimtis kreditais: **6**

3. Ciklo trukmė: **240 val. (6 sav.):**
 praktinė dalis valandomis: **200 val.**
 teorinė dalis valandomis: **40 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Tikslai: įgyti žinias ir įgūdžius, išmokstant diagnozuoti ir gydyti dažniausiai pasitaikančius vaikų psichikos ir elgesio sutrikimus

Metodai:

Ciklo metu:

Išmokstama vaiko psichikos būklės tyrimo metodikos.

Išmokstama diagnozuoti vaikų psichikos ir elgesio sutrikimus, dalyvauti specialistų komandos darbe diagnozuojant ir gydant sutrikimus.

Dirbama su ligoniais ir jų tėvais kartu su palatos gydytoju, taip pat savarankiškai. Dalyvaujama visų diagnostinių ir terapinių procedūrų metu, komandos aptarimuose. Išmokstama sudaryti vaiko individualų gydymo planą.

Susipažįstama su psichoterapijos ir socioterapijos metodų taikymu vaikams turintiems psichikos ir elgesio sutrikimų.

Susipažįstama su Lietuvos pagalbos sistema psichikos, elgesio ir socializacijos turintiems vaikams ir paaugliams; apilankomos įstaigos, kuriose gydomi ir reabilituojami sutrikusios psichikos, elgesio ir socializacijos vaikai ir paaugliai. Susipažįstama su teisine baze, reglamentuojančia vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūrą.

Teorinis kursas

Savarankiškas rekomenduotos literatūros studijavimas, dalyvavimas paskaitose, seminaruose ir Vilniaus universiteto Vaikų psichiatrijos ir socialinės pediatrijos centro vidinio tobulinimosi veikloje.

Studijų pabaiga:

Baigiamasis darbas – atvejo analizė.

5. Pagrindinės temos:

Normali vaiko emocinė ir socialinė raida. Amžiaus tarpsniai ir krizės

Vaiko psichikos būklės įvertinimas. Įvertinimo metodai

Vaikų psichikos ir elgesio sutrikimų priežastys, rizikos faktoriai ir apsauginiai veiksniai. Biopsichosocialinė paradigma ir kompleksinės pagalbos modelis vaikų psichikos sveikatos priežiūroje.

Vaikų psichikos sveikatos priežiūros organizavimo principai ir modeliai.
 Vaikų psichikos ir elgesio sutrikimų klasifikacija.
 Nuotaikos sutrikimai vaikystėje. Depresijos diagnostikos ir gydymo principai.
 Krizės ir savižudybės vaikystėje ir paauglystėje. Prevencijos principai.
 Neuroziniai ir stresiniai sutrikimai. Pagalba vaikams su šiais sutrikimais.
 Priklausomybė nuo alkoholio ir narkotikų vaikystėje ir paauglystėje. Pagalbos principai.
 Dėmesio trūkumas ir hiperaktyvumas. Pagalbos principai.
 Valgymo sutrikimai. Pagalbos principai.
 Elgesio sutrikimai. Nusikalstamumo prevencijos principai.
 Schizofrenija ir kiti psichozės lygio sutrikimai vaikystėje ir paauglystėje. Pagalbos principai.
 Emocinių ir elgesio sutrikimų ypatumai paauglystėje. Paauglystės krizė.
 Prievarta prieš vaikus. Prevencijos ir pagalbos principai.
 Elgesio ir kongityvinės terapijos principai.
 Psichodinaminės terapijos principai.
 Šeimos terapijos ir šeimos konsultavimo principai.
 Medikamentinio vaikų psichikos ir elgesio sutrikimų gydymo principai
 Vaikų psichikos ir elgesio gydymo ypatumai ambulatoriniame lygyje, stacionare, dienos stacionare, krizių intervencijos tarnyboje.

**6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
 Ciklas privalomas.**

7. Rekomenduojama literatūra

1. Lesinskienė S. Vaikystės autizmo diagnostikos ir gydymo principai. Mokomoji knyga. Vilnius, 2000, 59 p.
2. Lesinskienė S. Vaikai su Aspergerio sindromu – kaip suprasti ir padėti? Mokomoji knyga, Vilnius, 2001, 40 p.
3. Dervinytė –Bongarzoni A., Lesinskienė S., Minialgienė D. Vaizdo įrašų taikymas vaikų psichiatrijoje ir psichoterapijoje. Mokomoji knyga. Vilnius, 2003, 39 p.
4. Dervinytė-Bongarzoni A., Lesinskienė S., Urbanienė I. Vaikų aktyvumo ir dėmesio sutrikimai. Metodinės rekomendacijos, Vilniaus universiteto leidykla, 2005, 94 p.
5. Lesinskienė S. Vaikų tikai. Metodinės rekomendacijos. Vilnius, 2005, 84 p.
6. Ramanauskienė T. Hiperaktyvus vaikas. Klaipėda, 2001, 39p.
7. Dalley T. Dailė kaip terapija. Dailės taikymo gydymui įvadas. Apostrofa, Vilnius, 2004, 246p.
8. Brazauskaitė A. Vaikų dailės terapinis aspektas. Gimtasis žodis, Vilnius, 2004, 63p.
9. Hill P. Child and adolescent psychiatry. In: The essentials of postgraduate psychiatry, edited by Murray R., Hill P., McGuffin P. Cambridge University Press, 1997, 97-144.
10. Hallowell E.M., Ratey J.J. attention Deficit Disorder. London: Fourth Estate Limite, 1996, 319.
11. Rutter M., Taylor E. Child ans adolescent psychiatry. 4th ed. Blackwell Science Ltd, 2002, 1209p.
12. Andrikienė L., Laurinaitis E., Milašiūnas R. Psichoanalitinė psichoterapija. Vaistų žinios, Vilnius, 2004, 534p.
13. Grace J. , Craig. Human development, 7th ed., Prentice-Hall, Inc. 1996 vertimas į rusų kalbą: Psichologija razvitija, Piter, 2001, 987p.
14. Schaffer H.R. Social development. Blackwell publishers Ltd, 2001, 440p.
15. Tarptautinė ligų klasifikacija TLK-10. Psichikos ir elgesio sutrikimai. Medicina, Kaunas, 1997, 289 p.
16. Žukauskienė R. Raidos psichologija. Vilnius, Margi raštai, 2001, 364p.
17. Dembinskas A. ir kt. Psichiatrijos vadovėlis. Vilnius, 2003, 736p.

18. Kaplan B.I., Sedok B.Dž. Kliničeskaja psichiatrija, I-II tomai, Maskva, "Medicina", 1999.
19. Kajokienė A., Pūras D., Lesinskienė S., Narvydaitė L. Slaugytojo vaidmuo ir veikla vaikų raidos sutrikimų ankstyvojoje reabilitacijoje, Vilnius, 2001, 47 p.
20. Lesinskienė S., Pūras D., Kajokienė A., Šenina J. Autistų vaikų slaugos ypatumai, Vilnius universitetas, Vilnius, 2001, 68 p.
21. Ruškus J. Negalės fenomenas. Šiaulių universiteto leidykla, 2002.
22. Furst M. Psichologija. Lumen leidykla, Vilnius 1999, 367p.
23. Ammon G. Psichosomatičeskaja terapija. Reč, Sankt-Peterburgas, 2000, 237p.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%),
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kurį sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

TRAUMATOLOGIJOS PAGRINDŲ CIKLAS (Neu Trau)

1. Ciklo pavadinimas: **Traumatologijos pagrindai.**

2. Apimtis kreditais: **4**

3. Ciklo trukmė: **160 val. (4 sav.):**

 praktinė dalis valandomis: **148 val.**

 teorinė dalis valandomis: **12 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų traumatologijos pagrindų ciklo tikslas – suteikti būsimam gydytojui vaikų neurologiui teorinių vaikų centrinės ir periferinės nervų sistemos trauminių pakenkimų diagnostikos, skubios pagalbos ir gydymo bei sekimo taktikos žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų savarankiškam gydytojo vaikų neurologo darbui.

Vaikų traumatologijos pagrindų ciklo turinys apima vaikų centrinės ir periferinės nervų sistemos trauminių pakenkimų studijavimą.

Studijų metodai:

1. Praktinis rezidento darbas vaikų chirurgijos centre vaikų traumatologijos, reanimacijos ir intensyvios terapijos ir priėmimo skyriuose.

2. Teorinė dalis: dalyvavimas teminiuose seminaruose, ligoninės konferencijose, savarankiškas literatūros studijavimas ir teorinių žinių įgijimas.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	2	3
1.	Vaikų galvos traumos	3
2.	Vaikų nugaros traumos	3
3.	Vaikų galūnių traumos ir periferinių nervų pakenkimai	3
4.	Politraumos	3
	Iš viso	12

1. Vaikų galvos traumos (epidemiologija, patofiziologija, klasifikacija, klinika, pirmoji ikihospitalinė pagalba, diagnostikos metodai, chirurginis ir medikamentinis gydymas, slauga, galimos komplikacijos, išeitys, reabilitacijos principai, profilaktika).

2. Vaikų nugaros traumos (epidemiologija, patofiziologija, klasifikacija, klinika, pirmoji ikihospitalinė pagalba, diagnostikos metodai, chirurginis ir medikamentinis gydymas, slauga, galimos komplikacijos, išeitys, reabilitacijos principai, profilaktika).

3. Vaikų galūnių traumos ir periferinių nervų pakenkimai (epidemiologija, patofiziologija, klasifikacija, klinika, pirmoji ikihospitalinė pagalba, diagnostikos metodai, chirurginis ir medikamentinis gydymas, slauga, galimos komplikacijos, išeitys, reabilitacijos principai, profilaktika).

4. Politraumos (epidemiologija, patofiziologija, klasifikacija, klinika, pirmoji ikihospitalinė pagalba, diagnostikos metodai, chirurginis ir medikamentinis gydymas, slauga, galimos komplikacijos, išeitys, reabilitacijos principai, profilaktika).

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojama literatūra:

1. Gradauskas J. Vaikų chirurgija. – Vilnius: Mokslas, 1989. – 270 p.
2. Siaurusaitis B. Vaikų traumos. – Vilnius: VU leidykla, 2000. – 51 p.
3. Klinikinė neurologija. Red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2003. – 775 p.
4. Ashcraft V.K., Holder T.H. Detskaja chirurgija, t. I, II, III. – Sant Peterburg: Pit Tal, 1996, 1997, 1999.
5. Gaskil S. J., Merlin A. E. Detskaja nevrologija i neurochirurgija. – Maskva: AOZT Antidor, 1996 – 347
6. Nelson textbook of Pediatrics / eds. Nelson W. E., Behrman R. E. et all. 18th ed. Philadelphia: W. B. Saunders Co 2003. - 2200 p
7. Child Neurology (A clinical manual) ed. B.O.Berg, Philadaelphia: J.B.Lippincott Company 1994. – 380 p.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),
- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%),
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kurį sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

NEUROLOGIJOS CIKLAS (Neu Neu)

1. Ciklo pavadinimas: **Neurologija.**

2. Apimtis kreditais: **10**

3. Ciklo trukmė: **400 val. (10 sav):**

 praktinė dalis valandomis: **358 val.**

 teorinė dalis valandomis: **42 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Programos paskirtis

Suteikti vaikų neurologijos rezidentams teorinių ir praktinių neurologijos žinių apie dažniausių ir svarbiausių suaugusiųjų neurologinių ligų epidemiologiją, etiopatogenezę, diagnostiką, gydymą ir profilaktiką.

Studijų metodai:

1. Praktinis rezidento darbas neurologijos centre, dalyvavimas vizitacijose, ligonių aptarimuose kartu su čia dirbančiais neurologais ir rezidentų vadovu.

2. Teorinė dalis: dalyvavimas ligoninės konferencijose, teminiuose seminaruose, savarankiškas literatūros studijavimas ir teorinių žinių įgijimas.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1	2	3
1.	Periferinės nervų sistemos ligos	3
2.	Galvos smegenų kraujotakos ligos	3
3.	Nugaros smegenų kraujotakos ligos	3
4.	Suaugusiųjų infekcinės NS ligos	3
5.	Miego ir būdravimo sutrikimai	3
6.	Demielinizuojančios NS ligos	3
7.	Ekstrapiramidiniai ir judesių sutrikimai	3
8.	Suaugusiųjų epilepsija	3
9.	Autonominės (vegetacinės) NS ligos	3
10.	Galvos skausmai	3
11.	Sąmonės sutrikimo sindromai	3
12..	Demencijos sindromo samprata	3
13.	Mioneuralinės jungties ligos	3
14.	Motorinio neurono ligos	3
	Iš viso	42

Programos turinys

1. **Periferinės nervų sistemos ligos.** Diskogeniniai ir nediskogeniniai periferinės NS pažeidimai. Galvinių nervų neuralgijos ir neuropatijos. Polineuropatijos. Pleksopatijos. Kompresinės neuropatijos (tuneliniai sindromai). Periferinės NS ligų diagnostika ir gydymas.
 2. **Galvos smegenų kraujotakos ligos.** Praeinantis smegenų išemijos priepuolis (PSIP). Galvos smegenų infarktas. Spontaniinė intracerebrinė kraujosruva. Spontaniinė subarachnoidinė kraujosruva. Ūminė hipertenzinė encefalopatija. Smegenų venų ir veninių ančių trombozė. Lėtinė smegenų išemija.
 3. **Nugaros smegenų kraujotakos ligos.**
 4. **Suaugusiųjų infekcinės NS ligos.** Meningitai. Encefalitai. Mielitai ir encefalomyelitai. Creutzfeldt'o-Jacob'o liga ir kitos spongiforminės encefalopatijos.
 5. **Miego ir būdravimo sutrikimai.** Narkolepsija. Katapleksija. Miego apnėja.
 6. **Demielinizuojančios NS ligos.** Išsėtinė sklerozė. Ūminis išsėtinis encefalomyelitas. Centrinė tilto mielinolizė. Ūminis idiopatinis demielinizuojantis uždegiminis mielitas.
 7. **Ekstrapiramidiniai ir judesių sutrikimai.** Parkinsono liga ir simptominis parkinsonizmas. Huntington'o chorėja. Wilsono liga (hepatolentikulinė degeneracija). Esencialinis tremoras.
 8. **Suaugusiųjų epilepsija.** Jos klinikinės formos, diagnostika, gydymas. Epilepsinė būklė.
 9. **Autonominės (vegetacinės) NS ligos.** Sinkopės. Ortostatinė hipotenzija. Multisisteminė atrofija.
 10. **Galvos skausmai.** Migrena. Įtampos tipo galvos skausmai. Klasteriniai galvos skausmai. Potrauminis galvos skausmas.
 11. **Šamonių sutrikimo sindromai.** Delyras. Koma. Vegetacinė būklė. Smegenų mirtis.
 12. **Demencijos sindromo samprata.** Alzheimerio liga. Kraujagyslinė demencija.
 13. **Mioneuralinės jungties ligos.** Miastenija. Miasteninės ir cholinerginės krizės. Miotoninė distrofija.
 14. **Motorinio neurono ligos.** Šoninė amiotrofinė sklerozė.
6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).
Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojama literatūra

- Klinikinė neurologija. Red V.Budrys. Vilnius, Vaistų žinios, 2003.
Neurologijos vadovas gydytojui praktikui. Red.V.Budrys. Vilnius, Vaistų žinios, 2004.
Avižonienė I ir kt. Nervų ligos. Vilnius; Mokslas,1998.
Neurologijos seminarai. (Specializuotas periodinis žurnalas).
Adams R, Victor M, Ropper AH. Principles of Neurology. 7th ed. New York, 2001.
Netter F. Nervous System. Vol.I, Part I-II. CIBA, 1986.
Heimer L. The human brain and spinal cord (sec.ed.). New York, 1995.
Carpenter MB. Core text of Neuroanatomy (4ed.). Hong Kong, 1996.
Pryse-Phillips W. Companion to Clinical Neurology. Boston, New York, Toronto, London, 1995.
Merritt's Textbook of Neurology (10th ed). Ed. Lewis P.Rowland. Williams, Wilkins, 2000.
Goetz CG, Pappert EJ. Textbook of Clinical Neurology. W.B.Saunders Company, 1999.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo studijos baigiamos rezidento teorinių žinių bei gebėjimų vertinimu. Rezidento žinios bei gebėjimai vertinami pažymiu dešimties balų vertinimo sistema. Ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių vertinimas susideda iš:

- rezidento dienyne pažymėtų gydytų ligonių ir atliktų procedūrų skaičiaus (30%),

- įskaitos raštu (testas ir/ar situacinis uždavinys) (40%).
- dalyvavimo ir pasisakymų teoriniuose seminaruose (10%),
- ligonių pristatymo klinikinėse konferencijose ir vizitacijose (10%),
- paruošto mokslinio darbo (pranešimas ar straipsnis) (10%).

Įskaitą raštu ir ciklo metu įgytų gebėjimų ir žinių bendrą vertinimą atlieka patvirtinti šio ciklo vadovai pagal iš anksto paskelbtą įskaitų laikymo grafiką. Įskaita laikoma ne vėliau, nei praėjus 3 mėnesiams po ciklo pabaigos. Neišlaikiusiam įskaitos rezidentui ją laikyti pakartotinai leidžiama tik po dviejų mėnesių. Įskaitą galima laikyti ne daugiau, kaip du kartus. Neišlaikius įskaitos, keliamas klausimas apie rezidento tinkamumą tęsti rezidentūros studijas, kurį sprendžia kasmet Vaikų ligų klinikos vedėjo sudaryta komisija, vertinanti rezidentūros eigą.

NEUROCHIRURGIJOS PAGRINDŲ CIKLAS (NEU NCH)

1. Ciklo pavadinimas: **Neurochirurgijos pagrindai**

2. Apimtis kreditais: **4 (1 mėn.)**

3. Ciklo trukmė: **160 val. (4 sav.):**

 praktinė dalis valandomis: **148 val.**

 teorinė dalis valandomis: **12 val.**

4. Ciklo tikslai ir turinys, studijų metodai:

Vaikų neurochirurgijos pagrindų ciklo tikslas –supažindinti būsimą gydytoją vaikų neurologą su chirurginėm nervų ligų gydymo galimybėm, indikacijom ir taktika, ypač teikiant pirmąją ir skubią pagalbą, laiku nukreipiant ligonius neurochirurginiam gydymui, nesiekiant įgyti praktinių chirurginių įgūdžių.

Vaikų neurochirurgijos pagrindų ciklo turinys apima dažniausių vaikų ir suaugusiųjų neurochirurginių ligų studijavimą.

Studijų metodai:

1. Praktinis rezidento darbas Vilniaus universitetinėje greitosios pagalbos ligoninėje, neurochirurgijos skyriuje.

2. Teorinė dalis: dalyvavimas teminiuose seminaruose, ligoninės konferencijose, savarankiškas literatūros studijavimas ir teorinių žinių įgijimas.

5. Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas:

Eil.Nr.	Temos pavadinimas	Teorinė dalis, val.
1.	Bendrieji klausimai	2
2.	Galvos smegenų trauminiai sužalojimai vaikams	2
3.	Galvos smegenų navikai vaikams	2
4.	Sklaidos defektai	2
5.	Hidrocefalija	2
6.	Topografinė anatomija ir operacinės neurochirurgijos pagrindai	2
	Iš viso	12

Temos pavadinimas, trumpas turinio apibūdinimas

1. Bendrieji klausimai.

Vaiko kaukolės anatomija, ypatumai, nulemiantys chirurginio gydymo taktiką.

Likvoro cirkuliacija normoje.

2. Galvos smegenų trauminiai sužalojimai vaikams.

Kaukolės kaulų lūžių ypatybės vaikams.

Kompresinio sindromo ypatybės vaikams.

Gimdymo traumos.

3. Galvos smegenų navikai vaikams.

Užpakalinės kaukolės daubos navikai.

Didžiųjų smegenų pusrutulio navikai.

Galvos smegenų navikų kompleksinio gydymo principai vaikams.

4. Sklaidos defektai.

Meningocelės, encefalocelės lokalizacija, klinika, operabiliškumo nustatymas, chirurginio gydymo principai.

Kraniostenozė, klinika, diagnozė, indikacijos chirurginiam gydymui ir operacijų tipai.

5. Hidrocefalija.

Hidrocefalijos etiopatogenezė, klasifikacija.

Hidrocefalijos klinika, likvoro cirkuliacijos sutrikimo priežasties diagnostika.

Hidrocefalijos chirurginis gydymas.

6. Topografinė anatomija ir operacinės neurochirurgijos pagrindai.

Meningocelės plastikos operacijos.

Likvorą šuntuojančių operacijų dėl hidrocefalijos tipai.

Užpakalinės daubos trepanacija dėl smegenėlių kirmino naviko.

6. Privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų (modulių programos).

Ciklas privalomas.

7. Rekomenduojama literatūra:

1. Hardy J.D. Surgery. – Lippincott Co, 1988.
2. M.L.J.Apuzo. Brain Surgery. Complications Avoidance and Management. P. 1251:1269, New York, 1993.
3. S.Kobayashi, A.Sato, Y.Kageyama, H.Nakarura, Y.Watanabe, A.Yamamura. Treatment of Hepertensive Cerebral Hemorrhage – Surgical or Conservativa Management Neurosurgery, Vol.34, No.2, P. 246:250, February, 1994.
4. S.Mark. Book of Neurosurgery. Greenberg. Lakeland, 1993, P.855.
5. P.Chumas, Kulkarni. Lumboperitoneal Shunting. Neurosurgery, 32:376-83,1993.
6. Grindberg MS. Handbook of Neurosurgery. 5th edition. New York: Thieme Medical Publishers, 2001, p. 774.

8. Žinių ir gebėjimų įvertinimo tvarka:

Ciklo pabaigoje rezidentas laiko įskaitą, kuri vertinama dešimtbalėje sistemoje. Įskaitos klausimuose yra teorinė ir praktinė dalys. Klausimai paruošti pagal ciklo programą.